

Mötesbok: OK Kommunstyrelsens utskott för strategi (2018-05-29)

OK Kommunstyrelsens utskott för strategi

Datum: 2018-05-29

Plats: Kommunhuset, Kommunsalen

Kommentar:

Dagordning

Öppnande

Beslutsärenden

42 Svar på granskning av internkontroll (Joakim Larsson, 13.00-13.15)	3
43 Grafisk profil för Orsa kommun (Emma Jidemyr, Janne Bäckman 13.30-14.00)	24
44 Svar på granskning av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar	66
45 Förnyad borgensförbindelse, regressavtal och avtal med Kommuninvest AB	85
46 Ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2017 för Region Dalarnas direktion	107
47 Förbundsordning 2018, Norra Dalarnas samordningsförbund	137
48 Svar på remiss om likvidation av kommunalförbundet Region Dalarna	143
49 Ekonomiska ramar 2019 (Johan Hult, 15.45 - 16.30)	150
50 Verksamhetsmål 2019 för utskottet för strategi (Henrik Göthberg, 16.30-16.45)	220
51 Förändring av organisationsstruktur	224

Informationsärenden

Information om implementering av näringslivsstrategin (Klaus Scucs, 14.00-14.15)	264
Personalfrågor (Helene Grapenson, 14.20-15.00)	265
VA-situationen i Grönklitt (Magnus Fridén, 15.00-15.20)	266
Finansiering av regionalt utvecklingsarbete från 2019	267

Delgivningar

Kallelse OK Kommunstyrelsens utskott för strategi 2018-05-29	276
Information från Inlandsbanan	278
Styrelseprotokoll Dalabanans intressenter 2018-02-09	279
Protokoll styrelsemöte Inlandskommunernas ekonomiska förening 2018-04-06	299

Verksamhetsområde samhälle/service och
utveckling
Joakim Larsson

[Välj Diarie/Enhet i meny]

Kommunstyrelsens svar till revisorerna angående internkontroll

Sammanfattning av ärendet

Kommunens förtroendevalda revisorer har med biträde av revisionsbolaget PwC levererat en revisionsrapport om kommunens internkontroll. Rapporten visar att kommunens internkontroll inte är fullt ut tillfredställande. Kommunstyrelsen föreslås att svara revisorerna enligt bifogat förslag.

Beslutsunderlag

Revisionsbolaget PwC lämnade i februari 2018, på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer, en revisionsrapport för kommunens internkontroll.

Den övergripande **revisionsfrågan för revisionen var: "Är kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll tillfredställande och tillräcklig?"**.

Revisionsrapporten säger sammanfattningsvis att kommunens interna kontroll "inte är fullt ut tillfredställande och tillräcklig".

PwC hänvisar till kommunallagen som reglerar att styrelse och nämnder ska ha kontroll över sin verksamhet.

Revisionsrapporten har anmärkt på:

Bristen på strukturerade risk- och väsentlighetsbedömningar för verksamheterna.

Brist på reglemente för interkontroll och årliga planer för internkontroll.

Brist på uppföljning och rapportering av internkontroll inom kommunen.

PwC har i rapporten rekommenderat kommunen att till att börja med ta fram reglemente och skriftliga riktlinjer för internkontroll.

Kommunstyrelsen har startat "Projekt internkontroll" för att ta fram ett reglemente för kommunens internkontroll, och en implementeringsplan för att förbättra rutinerna för kommunens internkontroll. I det föreslagna svaret till PwC visas hur "Projekt internkontroll" kommer att svara mot brister som tas upp i revisionsrapporten.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås att svara kommunens förtroendevalda revisorer enligt bilaga.

Sändlista

Ledningsgruppen

Ann-Therese Albertsson

§ 42

OK KS 2018/00118-2

Svar på granskning av internkontroll

Beslut

Utskottet för strategi föreslår:
Kommunstyrelsen svarar kommunens förtroendevalda revisorer enligt bilaga.

Sammanfattning av ärendet

Kommunrevisorerna har lämnat en revisionsrapport där de granskat kommunens **internkontroll. Den övergripande frågan var: "Är kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll tillfredställande och tillräcklig?" Rapporten visar att internkontrollen inte är fullt ut tillfredställande och tillräcklig. Anmärkningar har lämnats gällande bland annat bristen på strukturerade risk- och väsentlighetsbedömningar för verksamheterna, avsaknad av reglemente för interkontroll och årliga planer för denna samt brist på uppföljning och rapportering av internkontroll inom kommunen. Det rekommenderas att kommunen tar fram ett reglemente för internkontroll och en implementeringsplan för att förbättra rutinerna.**

I det föreslagna svaret visas hur "Projekt internkontroll" kommer att svara mot de brister som tas upp i revisionsrapporten. Kommunfullmäktige har också antagit ett reglemente för internkontroll (2018-05-28).

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande med förslag till yttrande, verksamhetsområde service och utveckling, 2018-05-21.
Revisionsrapport, 2018-03-29.

Förslag till beslut

Verksamhetsområde service och utveckling föreslår utskottet:
Kommunstyrelsen föreslås att svara kommunens förtroendevalda revisorer enligt bilaga.

Sändlista

Kommunstyrelsen
Ledningsgruppen

Svar angående revisionsrapporten ”Granskning av kommunens interna kontroll” (PwC, feb. 2018)

Kommunfullmäktige har den 28 maj i år, 2018, fattat beslut om ett skriftligt reglemente för internkontroll, se bilaga.

Reglementet gäller för hela kommunförvaltningen, de kommunala bolagen och andra samarbeten som kommunen har intressen i. Reglementet ska ligga till grund för att upprätta skriftliga och årsvisa internkontrollplaner, vilka kommer att tas fram i respektive nämnd/bolag och därefter fastställas vid beslut i kommunstyrelsen.

Rutinerna för detta kommer att implementeras under innevarande år, och det första skriftliga internkontrollplanerna kommer sålunda att löpa från nästkommande år, 2019. Kommunens reglemente och de nya rutinerna är resultatet från ett internt utredningsprojekt ”Projekt internkontroll” som beslutats av kommunstyrelsen, och som organiserats av kommunledningen. Revisionsrapporten från revisorerna utgör en del av referensmaterialet för Projekt internkontroll. I referensmaterialet finns också reglementen och internkontrollplaner för andra kommuner, samt publikationer från SKL inom ämnet. Utifrån detta material är Orsa kommuns reglemente anpassat till de specifika förhållanden och strukturer som råder i vår kommun.

Det beslutade reglementet och Projekt internkontroll kommer att svara mot brister som revisionsrapporten tar upp.

Reglementet klargör ansvarsförhållandena för kommunens internkontroll, på politisk nivå, och tjänstemannanivå. Reglementet tar upp upprättandet av skriftliga internkontrollplaner och de skriftliga riskanalyser som ska ligga till grund för detta. Reglementet visar översiktligt hur rapportering och uppföljning av internkontrollen ska gå till. Under innevarande år, 2018, kommer Projekt internkontroll att finslipa och implementera rutinerna.

I implementeringsfasen planeras utbildningsinsatser för politiker och tjänstemän, och som ett resultat av detta skall respektive nämnd/styrelse, inför kommande verksamhetsår 2019, kunna leverera sina internkontrollplaner för beslut i kommunstyrelsen. År 2019 blir därmed det första verksamhetsåret som internkontrollen utförs enligt det beslutade reglementet. Enligt reglementet är det sedan kommunstyrelsens ansvar att utvärdera och rapportera kommunens samlade system för internkontroll, och vid behov vidta förbättringar.

kommunstyrelsen, Orsa kommun

Bilaga: Beslutat reglemente för internkontroll

Till
Kommunstyrelsen för kommentarer
Kommunfullmäktiges presidium för kännedom

Granskningsrapport "Granskning av kommunens interna kontroll" i Orsa kommun.

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Orsa kommun har PwC genomfört en granskning avseende kommunens interna kontroll. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelse och nämnders interna kontroll är tillfredsställande och tillräcklig.

En viktig del av den interna kontrollen är rutinerna för hantering av eventuella överklaganden av fattade beslut. Därför har också granskningen omfattat nämndernas rutiner för hantering av överklaganden. Det visar sig att dessa skiljer sig åt mellan de olika ansvarsområdena. Det kan vara värt att överväga om rutinerna bör vara lika för alla kommunala verksamheter, eftersom rätten att överklaga beslut är en del av den allmänna demokratiska ordningen. Rutinerna för beslutsprocesser som även innefattar överklaganden kan eventuellt innebära brister i ärendehantering. Därför är det angeläget att rätten att fatta delegationsbeslut inte omfattar rätten att ansvara för hanteringen av eventuella överklaganden. Vidare är det viktigt att ha en särskild rutin som hanterar de slutliga resultaten av överklagandeprocesser. Om ett överklagande bifalls bör det göras en ordentlig analys rörande eventuella brister i hanteringen av den typ av ärenden som överklagandet gäller.

Sammanfattningsvis bedömer vi att kommunens interna kontroll inte fullt ut är tillfredsställande och tillräcklig. Vid granskningen har vi dock noterat att det finns styrdokument och uppföljningar som till viss del säkerställer en fungerande intern kontroll.

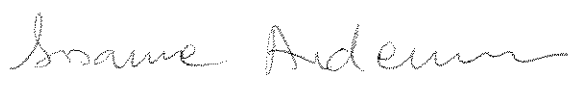
Vi rekommenderar att:

- kommunstyrelsen initierar ett arbete med att ta fram reglemente och rutiner/riktlinjer för att kunna säkerställa en god intern kontroll. I detta ingår rutiner för genomförande av riskbedömningar samt hur uppföljning och rapportering ska se ut. Rutinerna för hantering av överklaganden bör även ingå i detta arbete. Därefter är det viktigt att styrdokumentet görs känt inom hela organisationen och att uppföljningar görs avseende dess tillämpning.
- kommunstyrelsen gör en inventering av de analyser och uppföljningar som görs inom verksamheten och därefter väljer ut vilka som ska redovisas till kommunstyrelsen.

Vi önskar kommentarer till rapportens rekommendationer och slutsatser senast den 2018-06-30.

Orsa den 20 mars 2018

Elsmari Laggart-Bärjegård
Ordförande kommunrevisionen

Susanne Andersson
Revisor

Revisionsrapport

Granskning av kommunens interna kontroll

Orsa kommun

Anneth Nyqvist,
certifierad kommunal
revisor

Februari 2018

pwc

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	4
1.1. Bakgrund	4
1.2. Revisionsfråga	4
1.3. Revisionskriterier	4
1.4. Kontrollfrågor	4
1.5. Avgränsning	5
1.6. Metod	5
2. Intern kontroll	6
2.1. Plan för intern kontroll	7
2.1.1. Iakttagelser	7
2.1.2. Bedömning	8
2.2. Risk- och väsentlighetsbedömningar	9
2.2.1. Iakttagelser	9
2.2.2. Bedömning	9
2.3. Rutiner för uppföljning och rapportering	9
2.3.1. Iakttagelser	9
2.3.2. Bedömning	11
2.4. Kommunstyrelsens uppsikt	11
2.4.1. Iakttagelser	11
2.4.2. Bedömning	12

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Orsa kommun har PwC genomfört en granskning avseende kommunens interna kontroll. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll är tillfredsställande och tillräcklig.

Sammanfattningsvis bedömer vi att kommunens interna kontroll inte fullt ut är tillfredsställande och tillräcklig. Vid granskningen har vi dock noterat att det finns styrdokument och uppföljningar som till viss del säkerställer en fungerande intern kontroll. Bedömningen grundar sig på följande kontrollmål och iakttagelser.

Kontrollfrågor	Bedömning
Årlig risk- och väsentlighetsbedömning?	Delvis uppfyllt Vi bedömer att kommunstyrelsen och nämnderna inte genomför en strukturerad årlig risk- och väsentlighetsbedömning för att identifiera hot avseende ekonomi, måluppfyllelse samt regelefterlevnad. Det görs dock till viss del riskbedömningar inom ramen för mål- och budgetprocessen och inom olika enskilda verksamheter.
Plan för intern kontroll?	Delvis uppfyllt Vi bedömer att kommunstyrelsen och nämnderna inte fastställer årliga planer för den interna kontrollen. Det finns dock inget krav från kommunfullmäktige då det saknas reglemente eller annat krav/uppdrag gällande intern kontroll. Vi menar dock att det finns styrdokument som till viss del säkerställer en fungerande intern kontroll. Ett reglemente och årliga intern kontrollplaner skulle däremot innebära en mer systematiserad styrning av den interna kontrollen.
Uppföljning och rapportering?	Delvis uppfyllt Eftersom det saknas planer för intern kontroll finns det heller inga rutiner för hur uppföljningen av den interna kontrollen ska följas upp och rapporteras. Vi bedömer dock utifrån gjorda iakttagelser att det finns en rad rapporteringar som faller inom ramen för intern kontroll. Vi vill dock poängtera att kommunstyrelsen bör säkerställa att de olika typer av uppföljningar som görs, exempelvis KKIK (Kommunernas Kvalitet i Korthet) rapporteras till styrelsen.
Kommunstyrelsens uppsikt av den interna kontrollen	Ej uppfyllt Vi bedömer att kommunstyrelsen inte har en tillräcklig uppsikt över att den interna kontrollen är tillfredsställande då det inte finns någon systematisk uppföljning. Vi har noterat några enskilda avvikelser i rutiner som innebär att bristerna totalt sett kan vara betydligt större.

För framtiden lämnas följande **rekommendationer**:

- Vi rekommenderar att kommunstyrelsen initierar ett arbete med att ta fram reglemente och rutiner/riktlinjer för att kunna säkerställa en god intern kontroll. I detta ingår rutiner för genomförande av riskbedömningar samt hur uppföljning och rapportering ska se ut. Därefter är det viktigt att styrdokumentet görs känt inom hela organisationen och att uppföljningar görs avseende dess tillämpning.
- Vi rekommenderar att kommunstyrelsen gör en inventering av de analyser och uppföljningar som görs inom verksamheten och därefter väljer ut vilka som ska redovisas till kommunstyrelsen.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

I kommunallagen regleras att styrelse och nämnder skall ha kontroll över sin verksamhet. Styrelsen och nämnderna ansvarar själva för att ha ändamålsenlig styrning så att verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt, att det finns säkra rutiner som förhindrar förluster och som säkerställer att redovisningen är rättvisande.

Det ska finnas en intern kontroll i verksamheten som upptäcker och förhindrar fel samt garanterar att räkenskaperna blir rättvisande och att gällande regelverk följs. Det ska vidare finnas en intern kontroll i verksamheten som upptäcker och förhindrar fel, så att verksamhetens mål uppnås. Dessutom krävs att det finns tillräcklig kompetens samt stöd av moderna hjälpmedel och rutiner så att en effektiv organisation säkerställs.

Revisorerna ska bl.a. enligt KL 9 kap 7 § ”pröva om den interna kontroll som görs inom nämnderna är tillräcklig”.

Revisorerna har i sin riskanalys för 2017 bedömt att det finns en risk att kommunstyrelsen och nämnderna inte har en ändamålsenlig intern kontroll och har givit PwC i uppdrag att genomföra en granskning inom området.

1.2. Revisionsfråga

Är kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll tillfredsställande och tillräcklig?

1.3. Revisionskriterier

Revisionskriterier i granskningen är:

- Kommunallagen
- Budget 2017
- Årsredovisning 2016
- Verksamhetsplaner för kommunstyrelsen och nämnderna 2017

1.4. Kontrollfrågor

Följande kontrollfrågor är aktuella:

- Genomför kommunstyrelsen och nämnderna årligen en risk- och väsentlighetsbedömning för att identifiera hot avseende ekonomi, måluppfyllelse samt regelefterlevnad?
- Fastställer kommunstyrelsen och nämnderna årligen en plan för att följa den interna kontrollen inom verksamheten?
- Finns rutiner för hur uppföljningen av den interna kontrollen ska följas upp och rapporteras?
- Har kommunstyrelsen en tillräcklig uppsikt över att den interna kontrollen är tillfredsställande?

1.5. Avgränsning

Granskningen avgränsas till 2016 och 2017 och till kommunstyrelsen och nämnderna.

1.6. Metod

Genomgång av styrdokument och andra för granskningen relevanta dokument, samt intervjuer med kommunstyrelsens ordförande, kommunchef, ekonomichef, kommunsekreterare och nämndssekreterare.

Rapporten har faktagranskats av kommunchef och kommunsekreterare.

2. Intern kontroll

Intern kontroll har ofta begränsats till att främst handla om säkerhet eller tillförlitlighet i rutiner och system för redovisning. Den är emellertid ett betydligt mer omfattande område än så. Intern kontroll är en process där såväl den politiska som den professionella ledningen och all personal samverkar och som utformas för att med rimlig grad av säkerhet kunna nå följande mål:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig rapportering och information om ekonomi och verksamhet
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Intern kontroll handlar om styrning och effektiviteten i denna. Styrning utövas i flera olika processer såsom planering, genomförande och rapportering i form av uppföljning/utvärdering. Dessa olika processer består i sin tur av en mängd olika delprocesser. Intern kontroll innebär ytterst att säkerställa att dessa processer fungerar på ett sätt som ger förutsättningar för en ändamålsenlig verksamhet.

Arbetet med intern kontroll ska utformas utifrån en helhetssyn och verksamheterna med fokus att uppnå uppsatta mål genom en systematisk riskbedömning och riskhantering.

En vedertagen modell att arbeta med intern kontroll utifrån är COSO-modellen¹. Modellens synsätt, dess definitioner och struktur har fått en stor spridning. Modellen ger en teoretisk och praktisk ram för den interna kontrollen och eftersom den är generell kan den användas inom olika organisationer, t ex kommuner. COSO-modellen identifierar ett antal för den interna kontrollen väsentliga komponenter;

- Kontrollmiljö
- Riskanalys
- Kontrollaktiviteter
- Information/kommunikation
- Tillsyn (t ex via en internkontrollplan)

I många kommuner och landsting har man utarbetat regler eller anvisningar för hur man ska arbeta med den interna kontrollen. Oftast har kommunfullmäktige antagit ett reglemente för den interna kontrollen där roller och ansvar, kontroller och organisationen tydliggörs.

---

¹ *Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission*

2.1. Plan för intern kontroll

2.1.1. Iakttagelser

I granskningen framkommer att Orsa kommun inte har något beslutat övergripande styrdokument för arbetet med att säkerställa en god intern kontroll, t.ex. ett reglemente för intern kontroll. Det finns alltså inget krav från fullmäktige att styrelse och nämnder ska upprätta årliga planer för interna kontroll.

Vid intervjuer framkommer att kommunstyrelsen, miljönämnden och byggnadsnämnden inte har planerat och beslutat om en internkontrollplan för år 2017 vilket även styrks vid genomgång av protokoll. Miljönämnden har antagit en kontrollplan för 2017 som reviderats i oktober 2017. Kontrollplanen innehåller kontroller som genomförs inom ramen för miljö- och livsmedeltillsyn.

Miljönämnden har ansvar för miljö- och hälsoskyddsverksamhet enligt Miljöbalken och byggnadsnämndens verksamhet styrs till stor del enligt Plan- och bygglagen. Vid intervju framkommer att man anser den statliga tillsynen och kontrollen vara tydlig, vilket anses ligga till grund för en god intern kontroll.

Tjänstemännen inom byggnadsnämnden arbetar inom både Mora och Orsa kommuner och i Mora har nämnden antagit en plan för intern kontroll. Detta innebär att tjänstemännen arbetar utifrån en strukturerad plan.

Inom miljönämnden finns ett styrdokument "Planeringsprocessen" som bl.a. tillsyns- och kontrollplan, arbetsplan, uppföljning samt förteckning över vilka nyckeltal som ska följas upp. Vidare finns ett dokument avseende ärendeprocessen som omfattar registrering, diarieföring, handläggning/beredning, beslut/meddelande samt avslut/arkiv.

2.1.1.1. Styrdokument och system för styrning och kontroll

I avsaknad av krav på interna kontrollplaner har vi analyserat ett antal styrdokument och rutiner som används för styrning och kontroll:

Attestreglemente, fastställt 2007. Av detta reglemente framgår ansvarsfördelning samt på vilket sätt kontroll ska ske. Ett nytt förslag till attestreglemente har tagits fram men är inte politiskt fastställt.

Ekonomistyrningsregler i Orsa kommun. Fullmäktige antog ekonomiska styrprinciper för Orsa kommun 1998-03-30. I dessa regleras bl.a. årsbokslut, övergripande ekonomiska mål, ramar, budget, budgetuppföljning, MBL och personaldelaktighet.

Mål- och budget samt uppföljning. Kommunfullmäktige har beslutat om övergripande mål och budget för verksamheterna i dokumentet "*Mål och Budget 2017-2019*". I detta dokument beskrivs även budgetförutsättningar och ekonomisk information. I "*Mål och Budget 2017-2019*" finns förutom de kommunövergripande målen även utskottsmål för respektive utskott. Målen ska följas upp vid delårsrapport och årsredovisning.

Verksamhetsplaner. På tjänstemannanivå tas det fram verksamhetsplaner som utgår från de av kommunfullmäktige fastställda övergripande målen. Vi har i granskningen tagit del av t.ex. verksamhetsplan 2017 – 2019 för Samhälle där vi noterar att det finns en koppling till de övergripande målen nedbrutna i förvaltningsmål och mått.

Det framkommer dock att samtliga verksamheter inte är klara med verksamhetsplaner och att kvaliteten på planerna varierar.

Kvalitetsarbete i verksamheterna. Orsa kommun är med i Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK) genom Sveriges Kommuner och Landsting. Vi har i granskningen tagit del av den senaste rapporten från 2016 där resultat redovisas inom områden som är intressanta för invånarna. Ambitionen är att resultaten ska beskriva kvalitet och effektivitet i jämförelse med andra kommuner.

Vi har även i granskningen tagit del av kvalitetsledningssystem inom verksamhetsområdet Sociala samt Kvalitetsredovisning, huvudmannarapport för läsåret 2015/2016 inom verksamhetsområdet Lärande.

Miljö- och byggnadsverksamheterna har statlig tillsyn på alla områden vilket innebär att det är viktigt med kontroller och att säkerställa att de arbetar enligt gällande lagstiftning.

Dialoger och rapporteringar i kommunstyrelse, utskott och nämnder. Samtliga nämnder har "Informationsärenden" som en stående punkt på dagordningen. Rapportering av ekonomi och viktiga händelser i verksamheten görs löpande.

Synpunkter och klagomål. På kommunens hemsida finns möjlighet att lämna synpunkter på och klagomål på verksamheten.

Delegationsordningar. Utskotten fungerar som beredande organ till kommunstyrelsen och har delegation i vissa frågor/ärenden. Detta innebär att vissa beslut fattas i utskotten och andra tas i kommunstyrelsen. Beslutsbefogenheten framgår av kommunstyrelsens delegationsförteckning där det tydliggörs per utskott. Det anses som viktigt att kommunen arbetar vidare med att tydliggöra roller och ansvar mellan kommunstyrelsen och utskotten.

Miljönämnden och byggnadsnämnden har antagit delegationsbestämmelser och återrapportering av delegationsbeslut finns som stående punkt på nämndens sammanträden.

Uppdragslista. Det finns uppdragslista där ärenden följs upp så att kommunstyrelsen har en bevakning av pågående ärenden. Inför varje årsavslut söker man igenom ärenden och ser om det finns pågående ärenden som ska avslutas.

Löpande intern kontroll genomförs inom olika verksamheter. Inom ekonomienheten görs bl.a. kontroller av lönerelaterade poster, exempelvis orimliga summor, övertidssättning, semesteruttag, sjukdagar etc.

2.1.2. Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen och nämnderna inte fastställer årliga planer för intern kontroll. Det finns dock inget krav från kommunfullmäktige då det saknas reglemente eller annat krav/uppdrag gällande intern kontroll. Vi menar dock att det finns styrdokument som till viss del säkerställer en fungerande intern kontroll. Ett reglemente och årliga intern kontrollplaner skulle däremot innebära en mer systematiserad styrning av den interna kontrollen.

2.2. Risk- och väsentlighetsbedömningar

2.2.1. Iakttagelser

Utifrån att det inte har beslutats om några internkontrollplaner finns heller ingen dokumenterad bedömning utifrån risk och väsentlighet. Vid intervjuer framförs att en viss riskanalys görs vid framtagande av mål, då ambitionen är att målen ska omfatta områden där det finns problem/risker.

Inom verksamhetsområde Sociala genomför riskanalys inom ramen för kvalitetsledningssystemet. Analysen dokumenteras i Stratsys. Även inom verksamhetsområdet Lärande genomförs riskbedömningar inom ramen för kvalitetsledningssystemet. Exempelvis finns en beskrivning av Strukturella förutsättningar under läsåret 2015/2016 för att öka förutsättningarna att nå målen.

2.2.2. Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen och nämnderna inte genomför en årlig risk- och väsentlighetsbedömning för att identifiera hot avseende ekonomi samt regelefterlevnad. Det görs dock till viss del riskbedömningar vid framtagande av mål och inom olika enskilda verksamheter. Vi rekommenderar att kommunstyrelsen initierar ett arbete med att ta fram reglemente och rutiner/riktlinjer för intern kontroll där årliga riskbedömningar är en central del.

2.3. Rutiner för uppföljning och rapportering

2.3.1. Iakttagelser

Utifrån att det inte har beslutats om några internkontrollplaner sker heller ingen rapportering till kommunstyrelsen, nämnderna eller utskotten avseende aktiviteter i intern kontrollplanerna.

Däremot sker olika uppföljningar av verksamhet och ekonomi som rapporteras till kommunstyrelsen, miljönämnden, byggnadsnämnden och utskotten. Detta sker både som enskilda ärenden och under punkten "Informationsärenden". Viss dialog och rapportering sker som en del av kommunens budgetprocess bl.a. genom en årlig budgetkonferens där ledamöter från kommunstyrelsen, nämnder, enhetschefer, förvaltningschefer, revisorer, fackföreningar med flera bjuds in i syfte att alla ska få del av samma information inför sitt arbete under det kommande året.

Vid genomgång av Utskottet för Lärandes protokoll 2017 framgår att rapportering bland annat skett avseende skolinspektionens tillsyn, kön till förskolan, redovisning av månadsrapport kränkande behandling, kvalitetsrapporter för läsåret 2015/2016, uppföljning av budget, delårsbokslut, restlista etc.

Vid genomgång av Utskottet för Omsorgs protokoll 2017 framgår att rapportering bland annat skett avseende kostnadsstatistik över kommunens hjälpmedelsförbrukning, sammanställning av klagomål per kvartal, uppföljning försörjningsstöd/placeringar, pågående uppdrag, uppföljning av budget, delårsbokslut etc.

Vid genomgång av Utskottet för Samhälle har rapportering skett bland annat genom information från olika verksamheter; arbetsmarknadsenheten, delrapporter vid framtagande av policydokument, bl.a. föreningspolicy, näringslivsstrategi och skog- och markpolicy. Genomgång av motioner och medborgarförslag är en stäende punkt på utskottets dagordning. Uppföljning av ekonomi har endast gjorts vid något enstaka sammanträde.

Vid genomgång av utskottet för Strategis protokoll framgår att utskottet till största delen har tagit fram förslag till olika planer och mål. Uppföljningar har endast gjorts i liten utsträckning bl.a. rapportering avseende budget och mål, utvärdering av projektet "Kött till kommunernas kök" m.m.

Vid genomgång av miljönämndens protokoll framgår att rapportering bland annat skett avseende uppföljning av handlingsplanen för utveckling av miljönämndens myndighetsutövning, slutrapporter projektet Barnkoll, tillsyn av enskilda avlopp i Orsa kommun, ekonomisk uppföljning, budget samt redovisning av delegationer.

Vid genomgång av byggnadsnämndens protokoll 2017 framgår att rapportering bland annat skett avseende uppföljning av åtgärdsplan, ekonomisk uppföljning samt redovisning av delegationer.

Kvalitetsredovisning

Kvalitetsredovisningar inom verksamhetsområdena Lärande och Omsorg redovisas till respektive utskott. Vi har dock noterat att det inte sker någon uppföljning till utskott eller kommunstyrelsen avseende kommunens resultat i KKiK (kommunernas kvalitet i korthet).

Besluts/ärendelista

Kommunstyrelsen samt flera av utskotten har en besluts-/ärendelista som följs upp på varje sammanträde.

Uppföljning av delegationer

Vid kommunstyrelsens sammanträde redovisas delegationsbeslut för de olika utskotten. Tjänstemännens delegationsbeslut redovisas på utskottens sammanträden.

Vid genomgång av protokoll 2017 noterar vi att redovisning av delegationer sker vid samtliga sammanträden hos miljönämnden och byggnadsnämnden samt i huvudsak samtliga hos kommunstyrelsen.

Synpunkter och klagomål

Vi har noterat att det finns rutiner för att lämna synpunkter och klagomål på kommunens hemsida. Rapportering av synpunkter till utskottet för Omsorg sker regelbundet, för utskottet för Lärande sker rapportering mer sporadiskt.

Överklaganden – rutiner vid överklagan Vem är det för nämndens räkning som för nämndens talan?

Miljönämnden har tagit fram processbeskrivningar som beskriver ärendeprocessen. I denna beskrivs bl.a. hur kontoret hanterar överklagan av beslut. Om kontoret fattar ett beslut som går till högsta instans och kontoret får fel så blir det beslutet prejudicerande och styrande för hur liknande ärenden i liknande situationer ska hanteras i framtiden. Vid intervjuer framkommer att det sällsynt att överinstanserna ändrar kontorets beslut.

När det gäller beslut från Länsstyrelsen kan man välja att antingen ändra utifrån vad de kommer fram till eller att föra ärenden vidare till nästa instans för avgörande.

Den person som fattat beslutet avgör om överklagandet ska skickas vidare till överklagandeinstansen eller ändras. Det är även den som fattat beslutet som har rätt att yttra sig över det överklagade beslutet. Delegationsordning anger om det är nämnd, miljöinspektör eller förvaltningschef som fattar beslut.

Byggnadsnämnden framför att de kontinuerlig skannar av rättsläget och prejudicerande domar utanför de egna kommunerna. Om kontoret får en prejudicerande dom (högsta instans) som går emot hur de tidigare har bedömt ett ärende så tar man till sig denna nya kunskap som sedan används i handläggningen av ärenden.

Ibland prövas inte ärendet vidare (sökanden eller motpart klagar inte och i vissa fall får inte Byggnadsnämnden klaga vidare) då får man inget klargörande i ärendet, bara information om att Länsstyrelsen har en uppfattning i frågan.

Om ärendet återförvisas till Byggnadsnämnden blir klaganden med i den fortsatta processen. Det finns inga rutiner som ändras utifrån en dom eftersom varje ärende är unikt och prövas på sitt eget underlag.

Nämnden för talan vid överklagan är nämnden. Vid enstaka tillfällen delegerar nämnden till förvaltningschefen.

Individ- och familjeomsorgen

Det finns utarbetade rutiner för överklagande av ekonomiskt bistånd. Handläggare i ärendet för nämndens talan, när dom kommer redovisas den för utskott omsorg. Om förvaltningen får "fel" i förvaltningsrätten så ändras fortlöpande handläggningsrutiner i lokala riktlinjer för försörjningsstöd.

2.3.2. Bedömning

Eftersom det saknas planer för intern kontroll finns det heller inga rutiner för hur uppföljningen av den interna kontrollen ska följas upp och rapporteras. Vi bedömer dock utifrån gjorda iakttagelser att det finns en rad rapporteringar som faller inom ramen för intern kontroll. Rekommendationen blir densamma som för övriga kontrollmål.

Vi vill även poängtera att kommunstyrelsen bör säkerställa att de olika typer av uppföljningar som görs, exempelvis KKiK (Kommunernas Kvalitet i Korthet) rapporteras till styrelsen.

2.4. Kommunstyrelsens uppsikt

2.4.1. Iakttagelser

Kommunstyrelsens uppsikt över den interna kontrollen sker bl.a. genom budgetuppföljningar, kvalitetsredovisningar samt dialoger med verksamheten enligt vad som framgår av avsnittet 2.3. Det finns exempelvis inga system för s.k. whistleblowers. Vid intervjuer framkommer att man från politiken anser att man har förtroende för att tjänstemännen rapporterar eventuella händelser eller avvikelser som förekommer i verksamheten.

Vi har under granskningen identifierat brister gällande den interna kontrollen vad avser ett lönebeslut där en enskild chef har beslutat om en högre lön än vad som överenskommits. Vidare finns den en uppfattning om att det brister i inrapportering av frånvaro vid semester och sjukdom vilket innebär att det inte görs löneavdrag.

Det har även framförts att det saknas rutiner kring uppföljning av tankning av bilar för att säkerställa att tankning inte sker för privat bruk.

Kommunsekreterare följer upp kommunchef och kommunstyrelsens ordförande återrapportering av delegationsbeslut. För övriga delegater görs inga systematiska kontroller.

Inom miljönämnden finns det möjlighet att i ärendehanteringssystemet kontrollera om de beslut som fattats har återrapporterats.

2.4.2. Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen inte har en tillräcklig uppsikt över att den interna kontrollen är tillfredsställande då det inte finns någon systematisk uppföljning. Vi har noterat några enskilda avvikelser i rutiner som innebär att bristerna totalt sett kan vara betydligt större.

2018-02-28

Micaela Hedin, Uppdragsledare

Anneth Nyquist, Projektledare

Antagen av Fullmäktige 2018-05-28

REGLEMENTE FÖR INTERNKONTROLL

Syftet med reglementet för internkontroll är att säkerställa, att kommunstyrelsen, nämnderna och de kommunala bolagen upprätthåller en tillfredställande internkontroll, vilket innebär att de skall säkerställa att följande mål uppnås:

- Efterlevnad av tillämpliga lagar, interna regelverk och riktlinjer.
- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet. Vilket innebär kontroll över ekonomi, kvalitet, måluppfyllnad, och att fattade beslut verkställs.
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheterna.

Internkontrollen skall utföras med rimlig grad av säkerhet, där *rimlig grad* innebär en avvägning mellan kontrollinsats och kontrollnytta.

Reglementet fastställer organisationen och ansvarsfördelningen för kommunens internkontroll.

Kommunstyrelsens ansvar och skyldigheter

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att reglemente för internkontroll upprättas och för att det finns en tillfredställande organisation för internkontroll.

Det är kommunstyrelsens ansvar att utvärdera och rapportera kommunens samlade system för internkontroll, och vid behov vidta förbättringar.

Rapportering skall göras årligen till kommunfullmäktige och kommunens revisorer, och i anslutning till årsredovisningen.

Dessutom har kommunstyrelsen uppsiktsplikt över verksamheter inom gemensamma nämnder, gemensamma kommunala bolag eller annan verksamhet som kommunen har intressen i.

Nämndernas och bolagens ansvar

Nämnderna/styrelserna har det yttersta ansvaret för internkontrollen inom respektive förvaltning/bolag, vilket inbegriper ansvar för att det finns en tillfredställande organisation för internkontrollen.

Nämnden/bolaget ska, i samband med upprättande av kommunens årsredovisning, rapportera resultaten från uppföljningen av internkontrollen till kommunstyrelsen och till kommunens revisorer.

Förvaltningschefernas ansvar och skyldigheter

Förvaltningscheferna, eller motsvarande, har det yttersta ansvaret för att åstadkomma och upprätthålla tillfredställande internkontroll inom respektive förvaltning/bolag.

Det innebär ansvar för att arbetsfördelning för internkontroll upprättas och att regler och anvisningar för internkontroll följs.

Förvaltningarna ska löpande rapportera internkontrollen till kommunstyrelsen/nämnden/bolaget.

Allvarliga brott och brister i internkontrollen ska *omedelbart* rapporteras till kommunstyrelsen.

Chefer och personal i ledande ställning

Chefer och personal i ledande ställning ska följa regler och anvisningar för internkontroll, informera sin personal om innebörden av internkontroll och verka för att arbetet inom verksamheten bidrar till god internkontroll.

Brister i internkontrollen ska omedelbart rapporteras till närmaste överordnad.

Övriga anställda

Övriga anställda är skyldiga att följa antagna regler och anvisningar i sin arbetsutövning. Brister i internkontrollen ska omedelbart rapporteras till närmaste överordnad.

Internkontrollplan

Kommunstyrelsen, nämnderna och bolagen ska var och en, och inför varje verksamhetsår, upprätta och besluta om internkontrollplan.

Riskanalysen skall ligga till grund för prioriteringar av internkontrollplanernas innehåll. Kommunstyrelsen har ett övergripande och samordnande ansvar, och därmed möjlighet att påverka innehållet i alla internkontrollplaner inom kommunen.

En internkontrollplan ska innehålla:

- Genomförda riskbedömningar.
- Beskrivning av *vad* som ska kontrolleras.
- Ansvarsfördelning som beskriver *vem* som skall kontrollera *vad*.
- Beskrivning av *hur* och *när* kontroller ska ske.
- Beskrivning av *till vem* kontroller ska rapporteras.

§ 42

OK KS 2018/00118-2

Svar på granskning av internkontroll

Beslut

Utskottet för strategi föreslår:

Kommunstyrelsen svarar kommunens förtroendevalda revisorer enligt bilaga.

Sammanfattning av ärendet

Kommunrevisorerna har lämnat en revisionsrapport där de granskat kommunens **internkontroll. Den övergripande frågan var: "Är kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll tillfredställande och tillräcklig?" Rapporten visar att internkontrollen inte är fullt ut tillfredställande och tillräcklig. Anmärkningar har lämnats gällande bland annat bristen på strukturerade risk- och väsentlighetsbedömningar för verksamheterna, avsaknad av reglemente för interkontroll och årliga planer för denna samt brist på uppföljning och rapportering av internkontroll inom kommunen. Det rekommenderas att kommunen tar fram ett reglemente för internkontroll och en implementeringsplan för att förbättra rutinerna.**

I det föreslagna svaret visas hur "Projekt internkontroll" kommer att svara mot de brister som tas upp i revisionsrapporten. Kommunfullmäktige har också antagit ett reglemente för internkontroll (2018-05-28).

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande med förslag till yttrande, verksamhetsområde service och utveckling, 2018-05-21.

Revisionsrapport, 2018-03-29.

Förslag till beslut

Verksamhetsområde service och utveckling föreslår utskottet:

Kommunstyrelsen föreslås att svara kommunens förtroendevalda revisorer enligt bilaga.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Ledningsgruppen

Kommunstyrelsen

Emma Jidemyr/Janne Bäckman

Grafisk profil för Orsa kommun

Sammanfattning av ärendet

Orsa kommun har idag en tillfällig grafisk manual som togs fram 2015, i väntan på att omorganisationen skulle bli färdig. Den tillfälliga manualen saknar många delar som verksamheterna efterfrågar. Det har gjort att enskilda medarbetare och chefer själva behövt skapa det som saknas. Resultatet är en rik och spretig variation av logotyper, färger, typsnitt och mallar och e-postsignaturer.

Det signalerar inte en professionell organisation utan ger ett spretigt och amatörmässigt intryck. Det tar också onödigt mycket arbetstid av medarbetare och chefer att själva skapa dessa grafiska delar när nya behov uppstår.

Den tillfälliga manualen saknar dessutom helt digitala delar som behövs till intranät, ny extern webbplats och sociala medier. På offentliga webbplatser ställs stora krav på tillgänglighet, och det omfattar även den grafiska kommunikationen. Att texten är läsbar, att vi använder tillgängliga typsnitt och att färgerna har rätt kontraster är några exempel som finns med i det så kallade Webbdirektivet som kommer att införas i svensk lagstiftning under september 2018.

Kommunikation var en av de saker som kom fram i organisationsöversynen 2015 - 2016 som ett förbättringsområde som Orsa kommun måste prioritera och bli bättre på. En tydlig och lättanvänd grafisk profil stärker både den interna och den externa kommunikationen.

Arbetet kommer att göras tillsammans med kommunikationsbyrån Advant. Advant finns i Karlstad och har lång erfarenhet av att jobba med kommuner och offentliga organisationer. De har även ett tydligt fokus på tillgänglighet och digital kommunikation. Advant har tidigare gjort grafiska profiler åt bland annat Hammarö kommun och Örebro kommun.

Advant har ordnat två stycken olika workshops i Orsa, där medarbetare, chefer, politiker och allmänheten bjudits in. Fokus på workshoparna har varit att diskutera Orsas identitet och vad Orsa ska kommunicera för värden, både som plats och kommunen som arbetsgivare.

Advant har även gjort en enkät för att samla in information om Orsas identitet och vad Orsa står för.

Uppdraget till Advant är nu att sammanställa, analysera och omforma informationen som kommer in från workshops och enkät till ett grafiskt uttryck i den nya profilen. Den nya grafiska profilen ska ha en viss igenkänning från den

nuvarande profilen, allt görs inte om från grunden men däremot görs en uppdatering. Den nya profilen ska vara användarvänlig, tillgänglighetsanpassad, estetisk tilltalande, modern och lätt att uppdatera när nya behov uppstår.

Planen är att grundinnehållet i profilen ska vara klar innan midsommar. Sedan kommer en handlingsplan göras för att planera hur och när alla de olika delarna i den nya profilen ska införas.

Det återstår ett arbete med att finjustera detaljer i det första förslag som presenterats.

Då det är av stor vikt att snabbt besluta om den grafiska profilen för att inte försena webbprojektet föreslås ett inriktningsbeslut i utskottet för ett fastställande på nästa kommunstyrelse.

Beslutsunderlag

Förslag från Advant.

Resultat från Workshops, enkät och intervjuer.

Förslag till beslut

Utskottet godkänner inriktningen på arbetet med den grafiska profilen, dvs modernisering av vapnet, införandet av ny logotyp enligt varianten med en slipsten i presentationen, typ av typografi samt färgskala samt hänskjuter frågan till kommunstyrelsen för fastställande.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Henrik Göthberg
Chef verksamhetsområde service och utveckling

§ 43

OK KS 2018/00223-2

Grafisk profil för Orsa kommun

Beslut

Utskottet för strategi godkänner inriktningen på arbetet med den grafiska profilen, dvs. modernisering av vapnet, införandet av ny logotyp enligt varianten med en slipsten i presentationen, typ av typografi samt färgskala.

Utskottet föreslår att kommunstyrelsen fastställer det slutliga förslaget.

Sammanfattning av ärendet

Orsa kommun har idag en tillfällig grafisk manual som togs fram 2015, i väntan på att omorganisationen skulle bli färdig. Den tillfälliga manualen saknar många delar som verksamheterna efterfrågar bland annat för de digitala kanalerna.

Kommunikation var en av de saker som kom fram i organisationsöversynen 2015 - 2016 som ett förbättringsområde som Orsa kommun måste prioritera och bli bättre på. En tydlig och lättanvänd grafisk profil stärker både den interna och den externa kommunikationen.

Under arbetet med en ny grafisk profil så har det genomförts två workshops i Orsa, där medarbetare, chefer, politiker och allmänheten bjudits in. Fokus på workshoparna har varit att diskutera Orsas identitet och vad Orsa ska kommunicera för värden, både som plats och kommunen som arbetsgivare. Det har även gjorts en enkät för att samla in information om Orsas identitet och vad Orsa står för.

Planen är att grundinnehållet i profilen ska vara klar innan midsommar. Det återstår ett arbete med att finjustera detaljer i det första förslag som presenterats.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, verksamhetsområde service och utveckling, 2018-05-29.

Utkast till grafisk profil för Orsa kommun.

Förslag till beslut

Verksamhetsområde service och utveckling föreslår utskottet:

Utskottet för strategi godkänner inriktningen på arbetet med den grafiska profilen, dvs. modernisering av vapnet, införandet av ny logotyp enligt varianten med en slipsten i presentationen, typ av typografi samt färgskala. Slutligt förslag fastställs av kommunstyrelsen.

Sändlista

Kommunstyrelsen

§ 43

OK KS 2018/00223-2

Grafisk profil för Orsa kommun

Beslut

Utskottet för strategi godkänner inriktningen på arbetet med den grafiska profilen, dvs. modernisering av vapnet, införandet av ny logotyp enligt varianten med en slipsten i presentationen, typ av typografi samt färgskala.

Utskottet föreslår att kommunstyrelsen fastställer det slutliga förslaget.

Sammanfattning av ärendet

Orsa kommun har idag en tillfällig grafisk manual som togs fram 2015, i väntan på att omorganisationen skulle bli färdig. Den tillfälliga manualen saknar många delar som verksamheterna efterfrågar bland annat för de digitala kanalerna.

Kommunikation var en av de saker som kom fram i organisationsöversynen 2015 - 2016 som ett förbättringsområde som Orsa kommun måste prioritera och bli bättre på. En tydlig och lättanvänd grafisk profil stärker både den interna och den externa kommunikationen.

Under arbetet med en ny grafisk profil så har det genomförts två workshops i Orsa, där medarbetare, chefer, politiker och allmänheten bjudits in. Fokus på workshoparna har varit att diskutera Orsas identitet och vad Orsa ska kommunicera för värden, både som plats och kommunen som arbetsgivare. Det har även gjorts en enkät för att samla in information om Orsas identitet och vad Orsa står för.

Planen är att grundinnehållet i profilen ska vara klar innan midsommar. Det återstår ett arbete med att finjustera detaljer i det första förslag som presenterats.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, verksamhetsområde service och utveckling, 2018-05-29.

Utkast till grafisk profil för Orsa kommun.

Förslag till beslut

Verksamhetsområde service och utveckling föreslår utskottet:

Utskottet för strategi godkänner inriktningen på arbetet med den grafiska profilen, dvs. modernisering av vapnet, införandet av ny logotyp enligt varianten med en slipsten i presentationen, typ av typografi samt färgskala. Slutligt förslag fastställs av kommunstyrelsen.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Verksamhetsområde service och utveckling

Kommunstyrelsen

Johan Hult/Sara Laggår

Svar på granskning av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar

Sammanfattning av ärendet

Vi instämmer med revisorernas konstaterande att kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll gällande leverantörsregister och leverantörsutbetalningar i huvudsak är tillräcklig. Vad gäller revisorernas rekommendationer ser vi att möjligheter till förbättring och åtgärder är möjlig i viss mån men i andra avseenden svårare att åtgärda.

Arbetsrutinen ändras, så att den person som registrerar i leverantörsregistret inte är den som också gör utbetalningar till leverantören.

Ekonomiavdelningens personella resurser begränsar möjligheten att konsekvent sprida arbetsuppgifterna på det sätt revisorerna rekommenderar, framför allt i semestertider. Vi bedömer i enlighet med revisorerna att ingen direkt risk föreligger eftersom attest av två personer krävs för att utbetalning ska ske. Vi avser att vidare utreda möjligheterna till förbättring.

Avslutande av attesträtt alltid görs i samband med att en medarbetare avslutar sin anställning även om medarbetaren bara byter tjänst inom organisationen.

Nytt attestreglementet för Orsa kommun fastställdes av fullmäktige 2018-03-26 och i det framgår att "återkallande av beslut sker genom att nytt beslut fattas för det nya året och under året genom kompletterande beslut om återkallande av attesträtt för enstaka användare." Beslut om nytt attestreglemente har meddelats verksamheterna och dokumentet finns tillgängligt på kommunens intranät. Ekonomiavdelningen erbjuder med jämna mellanrum utbildning i ekonomisystem och ekonomifrågor och vid dessa tillfällen tar man som regel upp frågan om innebörden och ansvar gällande olika typer av attest. Vi kan se att det även vore lämpligt att uppmärksamma ledningsgruppen på det nya reglementet samt informera och förtydliga särskilt angående frågan om rätt att utse attestant och skyldighet att avsluta densamma.

Att de personer som har behörighet att lägga upp nya leverantörer inte är samma person som senare genomför utbetalning till den leverantör han eller hon lagt upp.

Frågan har koppling till revisorernas första rekommendation. Om möjligt blir en regel kring detta ännu svårare att genomföra med tanke på storleken på organisationen och de resurser som finns att tillgå. Personalen på ekonomiavdelningen ersätter varandra vid frånvaro och behöver då ha i stort sett samma behörigheter. Även gällande den här rekommendationen ser vi att det finns anledning att utreda och utifrån det konstatera om det med tillgängliga resurser är möjligt att åtgärda eller inte.

I övrigt har revisionens synpunkter avseende seriositetskontroll beaktats och numera finns en länk på intranätet till Svensk Handels Varningslista. Även rutinerna vid upplägg av ny leverantör har ändrats så att nya företag kontrolleras (bland annat avseende f-skatt) mot Inyett eller allabolag.se innan upplägg av ny leverantör sker. Kontroll mot Inyett har även tidigare skett men då endast i efterhand.

Beslutsunderlag

Granskning, pwc, 2018-03-29.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar yttrandet angående granskningen av leverantörsregister och leverantörsbetalningar.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Johan Hult
Ekonomichef

§ 44

OK KS 2018/00119-2

Svar på granskning av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar

Beslut

Utskottet för strategi föreslår:

Kommunstyrelsen antar yttrandet angående granskningen av leverantörsregister och leverantörsbetalningar enligt bilaga.

Sammanfattning av ärendet

Kommunrevisorerna har lämnat en revisionsrapport där de granskat kommunens leverantörsregister och leverantörsutbetalningar. I rapporten konstateras att kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll gällande leverantörsregister och leverantörsutbetalningar i huvudsak är tillräcklig. Ytterligare synpunkter och rekommendationer gäller bland annat ändrade arbetsrutiner så att den person som registrerar i leverantörsregistret inte är den som också gör utbetalningar till leverantören, avslut av attesträtt, seriositetskontroll och rutin vid upplägg av ny leverantör.

I tjänsteutlåtandet från ekonomikontoret så beskrivs personella resurser vilket begränsar möjligheten att konsekvent sprida arbetsuppgifterna med registrering och utbetalningar till leverantörer på det sätt revisorerna rekommenderar. Dock bedömer både ekonomikontoret och revisorerna att ingen direkt risk föreligger eftersom attest av två personer krävs för att utbetalning ska ske.

Ett nytt attestreglemente har antagits av fullmäktige i mars 2018 och i yttrandet beskrivs åtgärder för att informera om detta. Vidare beskrivs genomförda förbättringar bland annat ändrade rutiner vid upplägg av ny leverantör så att nya företag kontrolleras innan upplägg.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, verksamhetsområde service och utveckling, 2018-04-06.

Revisionsrapport, 2018-03-29.

Förslag till beslut

Verksamhetsområde service och utveckling föreslår utskottet:

Kommunstyrelsen antar yttrandet angående granskningen av leverantörsregister och leverantörsbetalningar enligt bilaga.

Sändlista

Kommunstyrelsen

2018-03-10

Till
Kommunstyrelsen för kommentarer
Kommunfullmäktiges presidium för kännedom

Granskningsrapport "Granskning av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar" i Orsa kommun.

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Orsa kommun genomfört en granskning av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar. Efter genomförd granskning är vår sammanfattande bedömning att kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll gällande leverantörsregister och leverantörsutbetalningar i huvudsak är tillräcklig. Av totalt 9 kontrollfrågor bedöms 6 vara uppfyllda och 3 delvis uppfyllda. Ingen av kontrollfrågorna har bedömts vara ej uppfyllt. Vi har inom ramen för granskningen inte identifierat några indikationer på oegentligheter utifrån de dataanalyser och urvalskontroller som genomförts. Nedan redovisar vi våra mest väsentliga rekommendationer utifrån genomförd granskning.

Resultatet av gjorda iakttagelser och bedömningar presenteras mer i rapporten.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen säkerställa att:

- Arbetsrutinen ändras, så att den person som registrerar i leverantörsregistret inte är den som också gör utbetalningar till leverantören.
- Avslutande av attesträtt alltid görs i samband med att en medarbetare avslutar sin anställning även om medarbetaren bara byter tjänst inom organisationen.
- Att de personer som har behörighet att lägga upp nya leverantörer inte är samma person som senare genomför utbetalning till den leverantör han eller hon lagt upp.

Orsa den 20 mars 2018

Elsmari Laggår-Bärjegård
Ordförande kommunrevisionen

Susanne Andersson
Revisor

Revisionsrapport

Granskning av leverantörsregister och leverantörs- utbetalningar

Orsa kommun

*Anneth Nyqvist
Jessica Nordahl*

Januari 2018

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Bakgrund	3
2.2.	Revisionsfråga, kontrollmål och revisionskriterier	3
2.3.	Revisionsmetod och avgränsning.....	4
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Leverantörsregister och utbetalningar	5
3.1.1.	Finns rutiner för seriositetskontroll av leverantörer?.....	5
3.1.2.	Finns rutiner för kontroll mot Skatteverk, Bolagsverket etc?	5
3.1.3.	Finns rutiner för förändring av leverantörsregister? Görs analys av förändringsloggar kopplat till känsliga leverantörsuppgifter som kontonummer? ...	5
3.1.4.	Finns eventuella dubletter bland leverantörerna?	6
3.1.5.	Förekommer det ogiltiga organisationsnummer i leverantörsregistret?	7
3.1.6.	Finns potentiella dubbla utbetalningar?.....	7
3.2.	Behörighetshandling	7
3.2.1.	Finns det en aktuell attestförteckning/attestkort avseende attest av ekonomiska transaktioner som överensstämmer med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet?.....	7
3.2.2.	Är användarnas behörighetsnivå i ekonomisystemet ändamålsenlig utifrån ansvar och befogenhet?.....	8
3.2.3.	Finns det attestanter och/eller förtroendevalda som har funktionärsroll i registrerade bolag och har i så fall inköp gjorts till kommunen från dessa bolag?	9
4.	Bedömning och rekommendationer	10
4.1.	Avstämning mot kontrollmål	10
4.2.	Svar på revisionsfrågan samt rekommendationer	12

1. Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Orsa kommun genomfört en granskning av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar. Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att den interna kontrollen är tillräcklig. Av totalt 9 kontrollmål bedöms 6 vara uppfyllda och 3 delvis uppfyllda. Inget av kontrollmålen har bedömts vara ej uppfyllt. Vi har inom ramen för granskningen inte identifierat några indikationer på oegentligheter utifrån de dataanalyser och urvalskontroller som genomförts. Nedan redovisar vi våra mest väsentliga rekommendationer utifrån genomförd granskning.

Resultatet av gjorda iakttagelser och bedömningar presenteras närmre i rapporten.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen säkerställa att:

- Arbetsrutinen ändras, så att den person som registrerar i leverantörsregistret inte är den som också gör utbetalningar till leverantören.
- Avslutande av attesträtt alltid görs i samband med att en medarbetare avslutar sin anställning, men även om medarbetaren bara byter tjänst inom organisationen.
- Att de personer som har behörighet att lägga upp nya leverantörer, inte är samma person som senare genomför utbetalning till den leverantör han eller hon lagt upp

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Inköpskostnader utgör en stor del av Orsa kommuns externa kostnader vilket innebär att väsentligheten är hög. Det finns också risker förknippade med inköp och hantering av leverantörsfakturor. I den centrala hanteringen kan det finnas risk för att registerhållning och hanteringen av leverantörsregistret i övrigt, inte alltid fungerar som avsett.

Utifrån revisorernas riskanalys för 2017 har revisorerna beslutat att, som ett led i den årliga granskningen av kommunstyrelsen och nämnderna, genomföra en granskning av kommunens leverantörsfakturor bl.a. i syfte att identifiera eventuella risker för oegentligheter.

2.2. Revisionsfråga, kontrollmål och revisionskriterier

Granskningen har syftat till att besvara följande revisionsfråga:

- Har kommunstyrelsen och nämnderna en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av leverantörer och leverantörsutbetalningar?

För att besvara revisionsfrågan och därmed uppnå syftet med granskningen har vi utgått från följande kontrollmål:

Leverantörsregister och utbetalningar

- Finns rutiner för seriositetskontroll av leverantörer?
- Finns rutiner för kontroll mot Skatteverk, Bolagsverket etc?
- Finns rutiner för förändring av leverantörsregister? Görs analys av förändringsloggar kopplat till känsliga leverantörsuppgifter som kontonummer?
- Finns eventuella dubletter bland leverantörerna?
- Förekommer det ogiltiga organisationsnummer i leverantörsregistret?
- Finns potentiella dubbla utbetalningar?

Behörighetshantering

- Finns det en aktuell attestförteckning/attestkort avseende attest av ekonomiska transaktioner som överensstämmer med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet?
- Är användarnas behörighetsnivå i ekonomisystemet ändamålsenlig utifrån ansvar och befogenhet?
- Finns det attestanter och/eller förtroendevalda som har funktionärsroll i registrerade bolag och har i så fall inköp gjorts till kommunen från dessa bolag?

Revisionskriterier utgörs av lagar, föreskrifter, regelverk, fullmäktigebeslut etc. och utgör underlag till de bedömningsgrunder som uttrycks i kontrollfrågorna.

- Kommunallag
- Kommunal redovisningslag
- Attestreglemente
- Övriga styrdokument

2.3. Revisionsmetod och avgränsning

Granskningen har varit uppdelad i två faser, varav en kvantitativ del där dataanalyser har utförts och en kvalitativ del där resultatet av dataanalysen, för en slutlig bedömning, validerats genom stickprov och intervjuer tillsammans med Orsa kommun. Kontroll har gjorts mot Bolagsverkets register avseende funktionärsroller i företag för attestanter och förtroendevalda.

Vid registeranalysen, vilken har omfattat perioden 2017-01-01 - 2017-10-31, har validering av data utförts i avsikt att säkerställa riktigheten och fullständigheten i data. Jämförelse har skett avseende leverantörskontra mot huvudbok och där vi har kunnat konstatera att saldo enligt huvudbok och levreskontra överensstämmer i huvudsak med erhållen data.

Vidare har en genomgång gjorts av kommunens riktlinjer och rutiner för hantering av leverantörer och behörigheter i ekonomisystemet.

Följande tjänstemän har intervjuats över telefon och/eller kontaktats via mail:

- Johan Hult, ekonomichef
- Sara Laggar, ekonom
- Maria Bälter Norrman

Granskningen omfattar kommunstyrelsen och översiktligt samtliga nämnder. Avgränsning sker till ovanstående kontrollmål.

Revisionsrapporten har varit föremål för sakgranskning hos berörda tjänstemän.

3. Granskningsresultat

3.1. Leverantörsregister och utbetalningar

3.1.1. Finns rutiner för seriositetskontroll av leverantörer?

Kommunen gör ingen kontroll mot svarta listan innan en ny leverantör läggs upp i leverantörsregistret. Däremot använder de sig av tjänsten Inyett¹, som automatiskt går igenom betalningar och signalerar om en leverantör saknas F-skattsedel eller är ett s.k. bluffföretag. När en sådan signal mottas av kommunen hinner betalningen stoppas innan den går iväg och utbetalningar till oseriösa leverantörer kan därmed förhindras. Enligt uppgift från de intervjuade har det hänt att betalningar till bluffföretag skickats iväg men sedan implementeringen av Inyett genomfördes har sådana betalningar inte gått igenom.

Under intervjun framkommer att ingen information avseende bluffföretag går ut till medarbetare, varken ordinarie eller vikarierande som arbetar under sommaren, trots att det är på sommaren flest bluffar sker. Diskussioner hålls för närvarande kring huruvida sammanställning av aktuella bluffföretag ska läggas ut på intranätet.

Bedömning och rekommendationer

Vår bedömning är att det i huvudsak finns fungerande rutin för seriositetskontroll i Orsa kommun. Bedömningen grundar sig på att arbetssättet möjliggör att betalningen hinner stoppas vid eventuell signal från Inyett. Dock skulle det vara än mer säkert om det fanns en rutin att före uppläggning av nya leverantörer i registret, kontrollera dem mot exempelvis svarta listan eller motsvarande.

3.1.2. Finns rutiner för kontroll mot Skatteverk, Bolagsverket etc?

Kommunen förlitar sig till största delen på de kontroller som görs gentemot Inyett, men kontroll av företag görs även på allabolag.se där F-skatt, momsregistrering, bolagsform m.m. kontrolleras.

Bedömning och rekommendationer

Vår bedömning att kommunen har rutiner för att göra de kontroller som åsyftas även om kontrollerna inte görs direkt mot Skatteverk, Bolagsverk etc.

3.1.3. Finns rutiner för förändring av leverantörsregister? Görs analys av förändringsloggar kopplat till känsliga leverantörsuppgifter som kontonummer?

Orsa kommun har utarbetade rutiner för uppläggning av nya leverantörer där det tydligt framgår hur en ny leverantör läggs upp och vilka behörigheter som krävs för de olika stegen i processen. I rutinerna anges även hur man går tillväga om en leverantör av misstag lagts upp två gånger eller av annan anledning önskas tas bort eller spärras.

---

¹ System för kontroll av betalfiler i olika avseenden.

Endast ett fåtal personer har behörighet att lägga upp nya leverantörer i ekonomisystemet. Det framkommer under intervjun att några av de personer som har behörighet att lägga upp nya leverantörer, även är den person som senare genomför eventuell utbetalning till den upplagda leverantören. Dock krävs både granskningsattest och beslutsattest för att utbetalning ska ske och därför bedöms ingen direkt risk föreligga arbetssättet och rådande rutiner.

Förändringar i leverantörsregistret loggas i ekonomisystemet och sparas i form av listor över händelser. Dock finns det inga rutiner för att löpande kontrollera eller stämma av dessa listor.

Under intervjun framkom att kommunen inte har någon rutin för genomgång av leverantörsregistret i syfte att exempelvis rensa för leverantörer man inte handlat med senaste året.

Bedömning och rekommendationer

Vi bedömer kommunens rutiner för uppläggnings av nya leverantörer vara ändamålsenliga. Vi gör bedömningen att det är ett rimligt antal medarbetare som har behörighet till leverantörsregistret.

Utifrån gjorda iakttagelser rekommenderar vi kommunen att införa rutin för att regelbundet analysera och kontrollera förändringsloggar och dokumentera utförda kontroller. Trots att ingen direkt risk bedöms föreligga arbetssättet för attest, rekommenderar vi kommunen att säkerställa att de personer som har behörighet att lägga upp nya leverantörer, inte är samma person som senare genomför utbetalning till den leverantör han eller hon lagt upp.

3.1.4. Finns eventuella dubletter bland leverantörerna?

Analysen syftar till att identifiera förekomsten av dubbelregistreringar av leverantörer i leverantörsregistret. Dubbelregistrerade leverantörer är primärt en ordningsfråga för kommunen och kan försvåra uppföljning av inköp och också leda till felaktiga utbetalningar. Det kan även få till följd att kontroll av fakturadubletter i leverantörsfakturasystemet inte fungerar som avsett.

Analysen tar ut alla leverantörer med dubbla leverantörsnummer eller leverantörsnamn i leverantörsregistret. Orsa kommun har totalt 1 546 leverantörer. Genomförd analys visade att 8 stycken dubletter, avseende leverantörs-ID och/eller leverantörsnamn finns i leverantörsregistret. Vid genomgång med kommunen har vi fått förklaringen att vissa leverantörer har flera olika bankgiron och av den anledningen måste läggas upp som två olika leverantörer i registret. I vissa fall tros dubletterna bero på att leverantören har olika verksamheter.

Bedömning och rekommendationer

Vår bedömning är att det inte föreligger någon förhöjd risk för Orsa kommun. Av kommunens 1 546 leverantörer påträffades endast ett fåtal dubbelregistreringar, och för samtliga dessa fanns förklaringar som bedöms vara rimliga.

3.1.5. *Förekommer det ogiltiga organisationsnummer i leverantörsregistret?*

En sökning har skett efter organisationsnummer med avvikande kontrollsiffra, genom att använda den så kallade Luhn-algoritmen. Sökningen har utförts på alla leverantörsfakturer i fakturatransaktionerna samt leverantörsregistret.

Efter genomförd sökning av leverantörsregistret har ogiltiga organisationsnummer identifierats för 2 av kommunens 1 546 leverantörer.

Efter genomförd analys konstateras att de felaktiga organisationsnumren beror på felregistreringar. Vi har kontrollerat att bank- respektive plusgiro är korrekt registrerade och betalningen har gått till rätt företag. Kommunen har själva inte uppmärksammat felen men har korrigerat organisationsnumren i samband med granskningen.

Bedömning och rekommendationer

Vi bedömer inte att det finns någon förhöjd risk för kommunen då det endast har identifierats ett fåtal fel i granskningen.

3.1.6. *Finns potentiella dubbla utbetalningar?*

Analysen syftar till att identifiera potentiella betalningar av samma faktura mer än en gång. Matchning sker i kombination av leverantörsnummer, fakturanummer, fakturabelopp och förfallodatum. Endast betalda leverantörsfakturer ligger till grund för denna analys.

Vår sökning gav tre träffar, totalt uppgående till 15 946 kronor. Vid uppföljning av en av dessa, uppgående till 11 615 kronor framkom att den dubbla utbetalningen berodde på att den första utbetalningen gjorts på ett belopp som var lägre än angivet belopp på fakturan. En kompletterande inbetalning krävdes, vilken registrerades på samma OCR-nummer/fakturanummer.

Bedömning och rekommendationer

Vår bedömning är att det inte föreligger någon förhöjd risk för Orsa kommun vad gäller dubbla utbetalningar. Endast tre fall av dubbla utbetalningar har påträffats och vid uppföljning av en av utbetalningarna visade det sig att den hade sin förklaring i att ett för lågt belopp betalats ut av kommunen vid första betalningen. En andra betalning till samma mottagare och med samma OCR-/fakturanummer gjordes då, vilken gav utslag i genomförd analys.

3.2. *Behörighetshantering*

3.2.1. *Finns det en aktuell attestförteckning/attestkort avseende attest av ekonomiska transaktioner som överensstämmer med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet?*

Intervjuade från Orsa kommun uppskattar antalet beslutsattestanter till cirka 40 stycken och granskningen har tagit del av kommunens attestförteckning där det framgår att 43 personer är behöriga att beslutsattestera fakturer.

Samtliga beslutsattestanter har behörighet att attestera fakturor på belopp upp till 5 mnkr, med undantag för en person som har behörighet upp till 1,5 mnkr samt ekonomichef som har behörighet upp till 20 mnkr. Under granskningen har detta justerats så att alla numera har behörighet upp till 5 mnkr.

Kommunen har som rutin att uppdatera attestförteckningen en gång om året, inför varje nytt år. Mellan uppdateringarna kompletteras förteckningen med listor på attestanter som ersätter andra.

Det framkommer under intervjun att det saknas dokumenterade rutiner för att avsluta en medarbetares attestträtt i samband med avslutad tjänst. De intervjuade uppger att detta inte fungerar så bra som det borde, men att ambitionen finns att det ska göras. Med jämna mellanrum görs genomgångar av attestbehöriga så att de som slutat eller bytt verksamhet fångas upp om de inte redan korrigerats. Det poängteras att möjligheterna att komma in i ekonomisystemet begränsas då en anställning avslutas eftersom åtkomsten till kommunens nätverk stängs. Om en medarbetare istället byter verksamhet inom kommunen och i den nya rollen har minskad attestbehörighet men attestträtten inte ändrats i ekonomisystemet, finns risken att attestträtten utnyttjas felaktigt.

Ett nytt attestreglemente håller på att tas fram och rutiner för avslut/förändring av attestträtt kommer att förtydligas i detta.

Vi har utifrån leverantörsreskontra stickprovsmässigt valt ut 7 fakturor bland de 30 fakturor med högst belopp för granskningsperioden. Det totala beloppet för de granskade fakturorna uppgår till 19 040 761 kr. För dessa fakturor har vi granskat beslutsattestant gentemot attestförteckning och kompletterande blanketter. Av de granskade fakturorna var två stycken beslutsattesterade av person som inte finns med i attestförteckningen. Resterande fakturor var attesterade av personer med attestträtt för det aktuella beloppet och beslut om behörighet fanns tillgängligt för samtliga. Vid uppföljning med kommunen fick vi en kompletterande lista med beslut för de två personer som saknades.

Bedömning och rekommendationer

Genom dokumentgranskning har vi kunnat konstatera att en aktuell och uppdaterad attestförteckning finns, knuten till person och roll, och där såväl period som beloppsgräns finns angivet. Dokumenterade rutiner kring avslut/förändring av attestbehörighet saknas i nuläget. Vår bedömning, baserad på iakttagelserna ovan, är att kommunens attestförteckning/attestkort efter komplettering stämmer överens med i ekonomisystemet registrerade attestbehörigheter.

3.2.2. Är användarnas behörighetsnivå i ekonomisystemet ändamålsenlig utifrån ansvar och befogenhet?

Vi har gjort en översiktlig analys över antalet beslutsattestanter i ekonomisystemet och kan, som ovan nämnt, konstatera att det finns 43 personer med beslutsattestträtt. Vi bedömer att det är ett rimligt antal beslutsattestanter mot bakgrund av att kommunen har 543 stycken årsarbetare. Översiktlig analys av beslutsattestanter i ekonomisystemet visar att flertalet med beslutsattest är chefer för sin avdelning/enhet, vilket är i linje med fattat beslut.

Bedömning och rekommendationer

Sammantaget, efter översiktlig analys av beslutsattestanter i ekonomisystemet, efter genomfört stickprov av behörighetshandling samt efter genomförd kartläggning av rutiner för upplägg av leverantörer och utbetalningar (stycke 3.1.3), är vår bedömning att såväl antalet användare med attestbehörighet som användarnas behörighetsnivå i ekonomisystemet är rimliga.

3.2.3. *Finns det attestanter och/eller förtroendevalda som har funktionärsroll i registrerade bolag och har i så fall inköp gjorts till kommunen från dessa bolag?*

50 stycken förtroendevalda och 19 stycken av Orsa kommuns attestanter engagerar sig i organisationer utöver kommunen. Samtliga har kontrollerats mot Bolagsverket. För de bolag där vi identifierat engagemang har en kontroll genomförts mot kommunens samtliga leverantörsutbetalningar under granskningsperioden. Kontrollen visar att utbetalning har skett till 14 leverantörer där beslutsattestanter har funktionärsroll, 6 av dessa avser kommunala bolag och bostadsrättsföreningar har exkluderats. För övriga leverantörer har 1-2 fakturor per bolag valts ut och följts upp mot attestförteckning. Granskningen visar att ingen av de granskade fakturorna var beslutsattesterade av person med funktionärsroll.

Bedömning och rekommendationer

Inga brister har upptäckts i rutinerna för inköp från bolag där attestanter och/eller förtroendevalda har en funktionärsroll.

4. *Bedömning och rekommendationer*

4.1. *Avstämning mot kontrollmål*

Granskningen har gjorts utifrån tolv kontrollmål. Bedömningen av respektive kontrollmål görs enligt kriterierna: Uppfyllt/Delvis uppfyllt/Ej uppfyllt.

Kontrollfråga	Bedömning
Leverantörsregister och utbetalningar	
Finns rutiner för seriositetskontroll av leverantörer?	Delvis uppfyllt Vi bedömer att kommunens rutiner för seriositetskontroll är i huvudsak fungerande. Arbetssätt som möjliggör förhindrande av betalningar till oseriösa leverantörer finns. Dock görs ingen kontroll mot svarta listan eller motsvarande före uppläggning av leverantören i leverantörsregistret och ingen information går ut till medarbetare (varken ordinarie eller vikarierande) om s.k. blufföretag.
Finns rutiner för kontroll mot Skatteverk, Bolagsverket etc?	Uppfyllt Vår bedömning att kommunen har rutiner för att göra de kontroller som åsyftas även om kontrollerna inte görs direkt mot Skatteverk, Bolagsverk etc.
Finns rutiner för förändring av leverantörsregister? Görs analys av förändringsloggar kopplat till känsliga leverantörsuppgifter som kontonummer?	Delvis uppfyllt Vår bedömning är att rutinerna för förändring av leverantörsregistret är väl fungerande. Bedömningen grundar vi på att det finns utförliga manualer som beskriver uppläggningsförfarandet samt att ett rimligt antal medarbetare har behörighet till leverantörsregistret. Vidare loggas alla förändringar av registret som görs, vilket möjliggör spårning av samtliga registreringar.

<p>Finns eventuella dubletter bland leverantörerna?</p>	<p>Uppfyllt Ingen förhöjd risk bedöms finnas kopplad till de 8 dubbla organisationsnummer och/eller leverantörsnamn som i analysen upptäckts i kommunens leverantörsregister. Detta sedan förklaringar till de dubbla uppläggningarna har kommit granskningen tillhanda och bedömts vara rimliga.</p>
<p>Förekommer det ogiltiga organisationsnummer i leverantörsregistret?</p>	<p>Uppfyllt Vi bedömer inte att det finns någon förhöjd risk för kommunen då det endast har identifierats ett fåtal fel i granskningen.</p>
<p>Finns potentiella dubbla utbetalningar?</p>	<p>Uppfyllt Vår bedömning är att det inte föreligger någon förhöjd risk med anledning av de tre fall av dubbla utbetalningar som upptäckts. Vid uppföljning av en av utbetalningarna gavs förklaringen att ett för lågt belopp betalats ut till leverantören och att en andra, kompletterande betalning därför gjorts. Det faktum att samma fakturanummer förekommer två gånger ger utslag i analysen trots att rätt totalbelopp har betalats ut.</p>
<p>Behörighetshantering</p>	
<p>Finns det en aktuell attestförteckning/attestkort avseende attest av ekonomiska transaktioner som överensstämmer med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet?</p>	<p>Delvis uppfyllt Genom dokumentgranskning har vi kunnat konstatera att en aktuell och uppdaterad attestförteckning finns, knuten till person och roll, och där såväl period som beloppsgräns finns angivet. Vissa brister har noterats avseende avslut av attestbehörighet då en medarbetare byter verksamhet eller avslutar sin anställning. Vår bedömning, baserad på iakttagelserna ovan, är att kommunens attestförteckning/attestkort stämmer överens med i ekonomisystemet registrerade attestbehörigheter.</p>

<p>Är användarnas behörighetsnivå i ekonomisystemet ändamålsenlig utifrån ansvar och befogenhet?</p>	<p>Uppfyllt Efter översiktlig analys av beslutsattestanter i ekonomisystemet, efter genomfört stickprov av behörighetshantering samt efter genomförd kartläggning av rutiner för uppläggning av leverantörer och utbetalningar, är vår bedömning att såväl antalet användare med attestbehörighet som användarnas behörighetsnivå i ekonomisystemet är rimliga. Kontrollmålet bedöms därmed vara uppfyllt.</p>
<p>Finns det attestanter och/eller förtroendevalda som har funktionärsroll i registrerade bolag och har i så fall inköp gjorts till kommunen från dessa bolag?</p>	<p>Uppfyllt Inga brister har upptäckts i rutinerna för inköp från bolag där attestanter och/eller förtroendevalda har en funktionärsroll.</p>

4.2. Svar på revisionsfrågan samt rekommendationer

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Orsa kommun genomfört en granskning av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar. Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att den interna kontrollen är tillräcklig. Av totalt 9 kontrollmål bedöms 6 vara uppfyllda och 3 delvis uppfyllda. Inget av kontrollmålen har bedömts vara ej uppfyllt. Vi har inom ramen för granskningen inte identifierat några indikationer på oegentligheter utifrån de dataanalyser och urvalskontroller som genomförts. Nedan redovisar vi våra mest väsentliga rekommendationer utifrån genomförd granskning.

För framtiden lämnas följande rekommendationer:

- Arbetsrutinen ändras, så att den person som registrerar i leverantörsregistret inte är den som också gör utbetalningar till leverantören.
- Avslutande av attesträtt alltid görs i samband med att en medarbetare avslutar sin anställning, men även om medarbetaren bara byter tjänst inom organisationen.
- Att de personer som har behörighet att lägga upp nya leverantörer, inte är samma person som senare genomför utbetalning till den leverantör han eller hon lagt upp.

2018-02-22

Anneth Nyqvist

Projektledare

Micaela Hedin

Uppdragsledare

§ 44

OK KS 2018/00119-2

Svar på granskning av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar

Beslut

Utskottet för strategi föreslår:

Kommunstyrelsen antar yttrandet angående granskningen av leverantörsregister och leverantörsbetalningar enligt bilaga.

Sammanfattning av ärendet

Kommunrevisorerna har lämnat en revisionsrapport där de granskat kommunens leverantörsregister och leverantörsutbetalningar. I rapporten konstateras att kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll gällande leverantörsregister och leverantörsutbetalningar i huvudsak är tillräcklig. Ytterligare synpunkter och rekommendationer gäller bland annat ändrade arbetsrutiner så att den person som registrerar i leverantörsregistret inte är den som också gör utbetalningar till leverantören, avslut av attesträtt, seriositetskontroll och rutin vid upplägg av ny leverantör.

I tjänsteutlåtandet från ekonomikontoret så beskrivs personella resurser vilket begränsar möjligheten att konsekvent sprida arbetsuppgifterna med registrering och utbetalningar till leverantörer på det sätt revisorerna rekommenderar. Dock bedömer både ekonomikontoret och revisorerna att ingen direkt risk föreligger eftersom attest av två personer krävs för att utbetalning ska ske.

Ett nytt attestreglemente har antagits av fullmäktige i mars 2018 och i yttrandet beskrivs åtgärder för att informera om detta. Vidare beskrivs genomförda förbättringar bland annat ändrade rutiner vid upplägg av ny leverantör så att nya företag kontrolleras innan upplägg.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, verksamhetsområde service och utveckling, 2018-04-06.

Revisionsrapport, 2018-03-29.

Förslag till beslut

Verksamhetsområde service och utveckling föreslår utskottet:

Kommunstyrelsen antar yttrandet angående granskningen av leverantörsregister och leverantörsbetalningar enligt bilaga.

Sändlista

Kommunstyrelsen

KOMMUNINVEST

Svenska kommuner och landsting i samverkan

2018-03-26

Orsa kommun
Att: Johan Hult
Box 23
794 21 Orsa

Angående borgensförbindelse, regressavtal och avtal om medlemmarnas ansvar för Kommuninvests motpartsexponeringar avseende derivat

Vi skriver till Dig som kontaktperson för Orsa kommun som är medlem i Kommuninvest ekonomisk förening ("Föreningen").

Föreningens upplånings- och utlåningsverksamhet bedrivs i det av Föreningen helägda dotterbolaget Kommuninvest i Sverige AB (publ) ("Kommuninvest"). För att Kommuninvest i sin upplåning ska få bästa möjliga kreditvillkor på lånemarknaden återfinns i Föreningens stadgar som villkor för medlemskap, att samtliga medlemmar enligt separat tecknad borgensförbindelse ska ansvara solidariskt såsom för egen skuld för Kommuninvests samtliga förpliktelser. Samtliga medlemmar har tecknat borgensförbindelse. Orsa kommun utfärdade sin borgensförbindelse den 16 januari 1995 och har bekräftat densamma genom beslut av kommunfullmäktige den 28 september 2009.

Samtliga kommunala borgensförbindelser förvaras hos Kommuninvest. Vid Kommuninvests upptagande av lån på lånemarknaden presenteras borgensförbindelserna för långivaren. I den praktiska hanteringen vid företeende av borgensförbindelser i samband med Kommuninvests upplåning företräder således Kommuninvest medlemmarna gentemot långivarna.

Ett borgensåtagande är enligt lag endast giltigt i tio år från den dag då åtagandet ingicks, alternativt från den dag då borgensåtagandet bekräftats genom beslut av kommunfullmäktige. Giltighetstiden för Orsa kommuns borgensåtagande kommer således inom kort att löpa ut. Med hänsyn till att borgensförbindelsen utgör ett av villkoren för medlemskap i Föreningen och den betydelse borgensförbindelserna har för Kommuninvests verksamhet är det av mycket stor vikt att Orsa kommun innan borgensförbindelsens giltighetstid löper ut på nytt fattar ett beslut i kommunfullmäktige, på det sätt som anges nedan, som bekräftar att borgensförbindelsen alltjämt är gällande, samt därefter undertecknar en separat sådan bekräftelse av borgensförbindelsen. När detta har skett har borgensåtagandet förlängts ytterligare en tioårsperiod.

Kommuninvest i Sverige AB (publ). Org nr: 556281-4409. Styrelsens säte: Örebro

Kommuninvest Ekonomisk förening. Org nr: 716453-2074. Styrelsens säte: Örebro

Kommuninvest Fastighets AB. Org nr: 556464-5629. Styrelsens säte: Örebro

Samtliga medlemmar har, utöver borgensförbindelsen, tecknat ett separat regressavtal ("Regressavtalet") med Kommuninvest samt ett avtal om medlemmarnas ansvar för Kommuninvests motpartsexponeringar avseende derivat ("Garantiavtalet"). Även dessa avtal är av avgörande betydelse för medlemskap i Föreningen samt av stor vikt för Kommuninvests verksamhet. Orsa kommun undertecknade Regressavtalet den 25 oktober 2011 och Garantiavtalet den 25 oktober 2011. Även dessa avtal riskerar att bli ogiltiga efter tio år och måste därför, inom denna tid, bekräftas i enlighet med vad som ovan angivits för borgensförbindelsen.

För att underlätta för medlemmarna har beslutats att tillämpa ett gemensamt förfarande för samtliga bekräftelser och att Regressavtalet och Garantiavtalet således ska bekräftas i samband med borgensförbindelsen. På så sätt måste endast en bekräftelse göras, som omfattar såväl borgensförbindelsen som avtalen ("Bekräftelsen").

En checklista har upprättats över åtgärder som ska vidtas vid tecknandet av Bekräftelsen. För att enhetlighet i dokumentationen för samtliga medlemmar (i dagsläget ca 280 st) ska uppnås är det viktigt att samtliga medlemmar följer checklistan.

Orsa kommun ska vidta följande åtgärder.

1. Kommunfullmäktige ska fatta ett beslut med följande lydelse:
Kommunfullmäktige beslutar

Att Orsa kommun bekräftar att ingången borgensförbindelse av den 16 januari 1995 ("Borgensförbindelsen"), vari Orsa kommun åtagit sig solidariskt borgensansvar såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s (publ) ("Kommuninvest") förpliktelser, alltjämt gäller samt att Kommuninvest äger företräda Orsa kommun genom att företa samtliga nödvändiga åtgärder för ingående och vidmakthållande av borgen enligt Borgensförbindelsen i förhållande till Kommuninvests nuvarande och blivande borgenärer.

Att Orsa kommun bekräftar att regressavtalet undertecknat av Orsa kommun den 25 oktober 2011, vari det inbördes ansvaret mellan Kommuninvests medlemmar regleras för det fall Kommuninvests borgenärer skulle framställa anspråk gentemot någon eller några av medlemmarna enligt Borgensförbindelsen, alltjämt gäller.

Att Orsa kommun bekräftar att garantiavtalet undertecknat av Orsa kommun den 25 oktober 2011, vari Orsa kommuns ansvar för Kommuninvests motpartsexponeringar avseende derivat regleras, alltjämt gäller.

att utse [NN] och [NN] att för kommunens räkning underteckna alla handlingar med anledning av detta beslut.

2. Protokoll från fullmäktiges möte (innehållande beslutet om att bekräfta ingången Borgensförbindelse, Regressavtalet samt Garantiavtalet) ska anslås på kommunens anslagstavla i enlighet med reglerna i kommunallagen. Observera att vad gäller anslagsbevis måste justeringen av protokollet ha anslagits tre veckor från uppsättandet, dvs. 3 veckor + 1 dag räknat med dagen då det sattes upp. Som tumregel gäller att om protokollet anslås en måndag ska det tas ned en tisdag. Observera dock att förlängning av denna tid måste ske då sista dagen i fristen infaller på en lördag, en allmän helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton. Kontakta gärna Advokatfirman Lindahl (kontaktuppgifter nedan) om ni har några frågor med anledning av detta.
3. När anslagstiden löpt ut ska lagakraftsbevis begäras från förvaltningsrätten i Falun.
4. När kommunfullmäktiges beslut vunnit laga kraft ska slutligen Bekräftelsen undertecknas av de två företrädare för Orsa kommun som kommunfullmäktige bemyndigat i sitt beslut. För det fall företrädare inte namngivits i beslutet, och bemyndigandet endast avser innehavaren av viss befattning, ska till Bekräftelsen bifogas underlag som visar att företrädaren innehade ifrågavarande befattning vid tiden för undertecknandet.
5. Orsa kommun ska därefter till Advokatfirman Lindahl översända följande:
  - A) Lagakraftvunnet protokoll
Kopia av lagakraftvunnet protokoll med fullmäktiges beslut enligt punkten 1 ovan (inklusive anslagsbevis och lagakraftbevis).
  - B) Bekräftelsen i original (samt i förekommande fall, underlag enligt punkt 4)

Kommuninvest önskar att undertecknad Bekräftelse tillställs Advokatfirman Lindahl senast den 31 maj 2019.

Vi har uppdragit åt Advokatfirman Lindahl att biträda oss i arbetet rörande borgensbekräftelserna och vid frågor rörande dessa ber vi er därför att kontakta Ida Karlsson på Advokatfirman Lindahl via telefon 019-20 89 00 eller via e-post ida.karlsson@lindahl.se.

Handlingar skickas till:
Advokatfirman Lindahl
Box 143
701 42 Örebro

Med vänlig hälsning
Fredrika Norman
KOMMUNINVEST I SVERIGE AB (PUBL)

Bekräftelse av borgensförbindelse, regressavtal och avtal om medlemmarnas ansvar för Kommuninvests motpartsexponeringar avseende derivat samt fullmakt att kommunicera borgensförbindelse

Härmed bekräftas

- att ingången borgensförbindelse av den 16 januari 1995 ("Borgensförbindelsen"), vari Orsa kommun åtagit sig solidariskt borgensansvar såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s (publ) ("Kommuninvest") förpliktelser, alljämt gäller;
- att Kommuninvest äger företräda Orsa kommun genom att företa samtliga nödvändiga åtgärder för ingående och vidmakthållande av borgen enligt Borgensförbindelsen i förhållande till Kommuninvests borgenärer och blivande borgenärer;
- att regressavtalet undertecknat av Orsa kommun den 25 oktober 2011, vari det inbördes ansvaret mellan Kommuninvests medlemmar regleras för det fall Kommuninvests borgenärer skulle framställa anspråk gentemot någon eller några av medlemmarna enligt Borgensförbindelsen, alljämt gäller; samt
- att garantiavtalet undertecknat av Orsa kommun den 25 oktober 2011, vari Orsa kommuns ansvar för Kommuninvests motpartsexponeringar avseende derivat regleras, alljämt gäller.

_____/_____
Ort Datum

För Orsa kommun

_____
Företrädare för kommunen
enligt beslut

_____
Företrädare för kommunen
enligt beslut

_____
Namnförtydligande

_____
Namnförtydligande

§ 45

OK KS 2018/00121-1

Förnyad borgensförbindelse, regressavtal och avtal med Kommuninvest AB

Beslut

Utskottet för strategi föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige: Orsa kommun bekräftar att ingången borgensförbindelse av den 16 januari 1995 ("Borgensförbindelsen"), vari Orsa kommun åtagit sig solidariskt borgensansvar såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s (publ) ("Kommuninvest") förpliktelser, alltjämt gäller samt att Kommuninvest äger företräda Orsa kommun genom att företa samtliga nödvändiga åtgärder för ingående och vidmakthållande av borgen enligt Borgensförbindelsen i förhållande till Kommuninvests nuvarande och blivande borgenärer.

Orsa kommun bekräftar att regressavtalet undertecknat av Orsa kommun den 25 oktober 2011, vari det inbördes ansvaret mellan Kommuninvests medlemmar regleras för det fall Kommuninvests borgenärer skulle framställa anspråk gentemot någon eller några av medlemmarna enligt Borgensförbindelsen, alltjämt gäller.

Orsa kommun bekräftar att garantiavtalet undertecknat av Orsa kommun den 25 oktober 2011, vari Orsa kommuns ansvar för Kommuninvests motpartsexponeringar avseende derivat regleras, alltjämt gäller.

Orsa kommun utser [NN] och [NN] att för kommunens räkning underteckna alla handlingar med anledning av detta beslut.

Sammanfattning av ärendet

Orsa kommun har sedan tidigare en borgensförbindelse, garantiavtal och regressavtal med Kommuninvest i Sverige AB. Kommuninvest är en organisation som företräder kommunerna i finansieringsfrågor.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag, kommunfullmäktige, § 74, 2011-09-26.

Skrivelse, Kommuninvest, 2018-03-26.

Garantiavtal från 2011 och regressavtal från 2011.

Förslag till beslut

Verksamhetsområde service och utveckling föreslår:

Orsa kommun bekräftar att ingången borgensförbindelse av den 16 januari 1995 ("Borgensförbindelsen"), vari Orsa kommun åtagit sig solidariskt borgensansvar såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s (publ) ("Kommuninvest") förpliktelser, alltjämt gäller samt att Kommuninvest äger företräda Orsa kommun genom att företa samtliga nödvändiga åtgärder för ingående och vidmakthållande av borgen enligt Borgensförbindelsen i förhållande till Kommuninvests nuvarande och blivande borgenärer.

Orsa kommun bekräftar att regressavtalet undertecknat av Orsa kommun den 25 oktober 2011, vari det inbördes ansvaret mellan Kommuninvests medlemmar regleras

för det fall Kommuninvests borgenärer skulle framställa anspråk gentemot någon eller några av medlemmarna enligt Borgensförbindelsen, alltjämt gäller.

Orsa kommun bekräftar att garantiavtalet undertecknat av Orsa kommun den 25 oktober 2011, vari Orsa kommuns ansvar för Kommuninvests motpartsexponeringar avseende derivat regleras, alltjämt gäller.

Orsa kommun utser [NN] och [NN] att för kommunens räkning underteckna alla handlingar med anledning av detta beslut.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige

Mellan Kommuninvest i Sverige AB,
Kommuninvest ekonomisk förening och medlemmarna i
Kommuninvest ekonomisk förening har träffats följande

Avtal om regress m.m.

---

1. Bakgrund

Kommuninvest i Sverige AB ("Kommuninvest") är ett helägt dotterbolag till Kommuninvest ekonomisk förening ("Föreningen"). Föreningens medlemmar utgörs av kommuner och landsting ("Kommunerna").

Kommuninvests verksamhet består främst i att erbjuda Kommunerna olika typer av finansieringslösningar. För detta ändamål lånar Kommuninvest upp medel på den svenska och internationella kapitalmarknaden. I syfte att upprätthålla en god betalningsberedskap och för att möta Kommunernas kommande lånebehov, lånar Kommuninvest upp mer medel än vad som vid varje tillfälle lånas ut till Kommunerna. De överskjutande medlen placeras i en likviditetsreserv.

Samtliga Kommuner har, i enlighet med Föreningens stadgar, genom en särskilt tecknad förbindelse iklätt sig ett solidariskt borgensansvar för samtliga de förpliktelser som Kommuninvest har ingått och kommer att ingå ("Borgensförbindelsen").

Enligt bolagsordningen för Kommuninvest samt stadgarna för Föreningen, skall verksamheterna bedrivas inom ramen för den kommunala kompetensen. Därigenom är risktagandet i verksamheterna begränsade på motsvarande sätt som gäller för Kommunerna. Den grundläggande synen på risk regleras i ägardirektiven som är beslutade av Föreningen. Vidare arbetar Kommuninvest med olika skyddssystem som syftar till att minska riskerna för att någon av Kommuninvests borgenärer framställer anspråk enligt Borgensförbindelsen.

Syftet med detta avtal ("Regressavtalet") är att reglera det inbördes ansvaret mellan Kommunerna om Kommuninvests borgenärer skulle framställa anspråk gentemot någon eller några av Kommunerna enligt Borgensförbindelsen.

2. Definitioner

I Regressavtalet skall nedanstående begrepp ha följande innebörd:

"Borgenär"	Borgenär som framställt krav enligt Borgensförbindelsen.
"Borgensförbindelsen"	Den av Kommunerna tecknade solidariska proprieborgen.
"Borgenskommun"	Kommun mot vilken krav enligt Borgensförbindelsen framställts.
"Borgenskrav"	Det krav som Borgenär framställer enligt Borgensförbindelsen mot en Kommun.
"Bristen"	Skall ha den betydelse som framgår av punkten 3.4.
"Likviditetsdelen"	Skall ha den betydelse som framgår av punkten 3.3.
"Likviditetsreserven"	Den del av Upplåningsportföljen som inte utgör Utlåningsportföljen.
"Lånedelen"	Skall ha den betydelse som framgår av punkten 3.3.
"Upplåningsportföljen"	Samtliga medel som från tid till annan upplånats av Kommuninvest.
"Utlåningsportföljen"	Samtliga medel som från tid till annan utlånats av Kommuninvest.

3. Inbördes ansvar

Om någon av Kommuninvests borgenärer framställer krav enligt Borgensförbindelsen gentemot någon av Kommunerna skall följande gälla.

3.1 Om Borgenskrav framställs mot Borgenskommun skall Borgenskommunen genast meddela Kommuninvest. Kommuninvest skall så snart som möjligt, dock senast inom en vecka från mottagandet av meddelandet, informera Borgenskommunen om Kommuninvest har någon invändning mot Borgenskravet eller om det saknas invändning däremot. Skulle Kommuninvest anse att det finns grund för invändning skall Kommuninvest bistå Borgenskommunen med bestridande av Borgenskravet. Borgenskommun skall inte betala innan Kommuninvest meddelat huruvida invändning mot Borgenskravet finns, inklusive kvittningsinvändning samt att beloppet stämmer.

3.2 Kommuninvest skall, såvida Kommuninvest inte framfört någon invändning enligt punkten 3.1, senast på förfallodagen erlægga betalning till Borgenären enligt Borgenskravet, eller - om betalning redan har erlagts av Borgenskommunen - till Borgenskommunen. Om Kommuninvest saknar förmåga att erlægga full betalning enligt Borgenärskravet skall Kommuninvest genast underrätta Borgenskommunen om detta och samtidigt, efter vederbörlig beräkning, skriftligen anmoda Kommunerna att erlægga betalning med ett belopp motsvarande deras respektive andelar av Borgenskravet beräknade enligt punkten 3.3 nedan.

3.3 Kommunerna skall på sätt och tid som anges i Kommuninvests anmodan enligt punkten 3.2 ovan betala sina respektive andelar av den del av Borgenskravet som Kommuninvest inte kan täcka, beräknade enligt nedan.

Borgenskravet skall vid beräkningen delas upp i två delar, en del som motsvarar den andel som Utlåningsportföljen utgör av Upplåningsportföljen ("Lånedelen") och en del som motsvarar den andel som Likviditetsreserven utgör av Upplåningsportföljen ("Likviditetsdelen").

3.3.1 De Kommuner som har lånat medel från Kommuninvest skall betala en andel av Lånedelen motsvarande den andel som deras respektive lån utgör av Utlåningsportföljen.

3.3.2 Vid bestämmande av Kommuns lån enligt punkten 3.3.1 medräknas även Kommuninvests utlåning till andra för vilka Kommunen har tecknat annan borgen än Borgensförbindelsen. I det fall fler Kommuner tecknat sådan annan borgen för samma juridiska enhet skall lånebeloppet fördelas efter antalet borgensmän innan det medräknas.

3.3.3 Samtliga Kommuner skall betala en andel av Likviditetsdelen motsvarande den andel som respektive Kommuns insatskapital utgör av det totala insatskapitalet i Föreningen.

Samtliga beräkningar enligt ovan skall ske med utgångspunkt från den tidpunkt som Borgenären har framställt sitt krav.

3.4 Om någon av Kommunerna inte kan erlægga hela eller delar av sin eller sina andelar av Borgenskravet beräknade enligt punkten 3.3 ovan ("Bristen") skall denna kommun genast skriftligen meddela Kommuninvest detta. Kommuninvest skall därvid genast anmoda samtliga övriga Kommuner att erlægga en andel av Bristen motsvarande den andel som respektive Kommuns insatskapital utgör av det totala insatskapitalet i Föreningen. Kommunerna skall erlægga betalning på i anmodan angivet sätt och tid.

4. Avtalstid och uppsägning

4.1 Detta Regressavtal löper tillsvidare. Kommunernas och Kommuninvests åtaganden enligt detta Regressavtal kan inte sägas upp eller på annat sätt återtas utan överenskommelse mellan Kommunerna och Kommuninvest.

4.2 Om detta Regressavtal sägs upp i samband med att Kommun beviljas utträde eller på annat sätt upphör att vara medlem i Föreningen, skall dock Regressavtalet i tillämpliga delar fortsätta att gälla för sådana förpliktelser som avgående Kommun alltså har att svara för enligt vad som framgår av Föreningens stadgar. Genom undertecknande av detta Regressavtal bekräftas Kommuns ansvar enligt vad som framgår av Föreningens stadgar avseende upphörande av med-

lemskap i Föreningen och avseende Borgensförpliktelsens tillämpning vid upphörande av medlemskap.

4.3 Efter utträde eller uteslutning från Föreningen skall vid beräkning av den avgående Kommunens ansvar enligt detta Regressavtal den avgående Kommunens andel av det totala insatskapitalet i Föreningen beräknas som om den avgående Kommunen alltjämnt var medlem i Föreningen. Vid sådan beräkning skall den avgående Kommunens insatskapital, som det såg ut vid avgången ur Föreningen, läggas till Föreningens totala insatskapital.

5. Meddelanden

5.1 Meddelanden som skickas enligt bestämmelserna i Regressavtalet skall skickas skriftligen via fax, bud, rekommenderat brev eller e-post till de faxnummer, adresser eller e-postadresser som framgår av Bilaga 1. Samtliga parter till detta avtal åtar sig att snarast meddela övriga parter vid ändringar av dessa faxnummer, adresser eller e-postadresser.

5.2 Tidsfrister för anmodningar enligt Regressavtalet skall börja löpa från dagen då anmodan mottagits. Ett meddelande sänt med fax eller e-post skall anses mottaget samma dag förutsatt att det kommit mottagaren tillhanda i läsbar form. Ett meddelande sänt med bud skall anses mottaget vid det faktiska avlämnandet. Ett meddelande sänt med rekommenderat brev skall anses mottaget då mottagaren kvitterat brevet. Ett meddelande som lämnats efter 17.00 eller på dag som inte är vardag skall anses ha anlänt nästföljande vardag.

6. Ränta

6.1 I det fall Borgenskommunen har betalat Borgenären och någon annan Kommun inte har fullföljt sin skyldighet att erlagga betalning enligt punkten 3.3 ovan skall Borgenskommunen ha rätt till dröjsmålsränta från denna Kommun på det belopp som är obetalt. Årlig dröjsmålsränta skall utgå på beloppet motsvarande fyra procent över vid varje tid gällande referensränta enligt räntelagen från förfalloda-

gen för annan Kommuns betalning enligt punkten 3.3 ovan till dess betalning sker eller bristtäckning enligt punkten 3.4 sker.

6.2 I det fall Kommun inte betalar enligt punkten 3.4 skall de övriga Kommuner som har täckt Bristen ha rätt till dröjsmålsränta motsvarande vad som sägs i punkten 6.1 ovan från den tidpunkt som betalning av Bristen skett till dess den bristande Kommunen betalat.

7. Ikraftträdande

Detta Regressavtal skall träda ikraft den dag samtliga Kommunerna undertecknat Bilaga 1 och ersätter därmed tidigare ingånget regressavtal, benämnt "Avtal", daterat med början den 7 maj 1993. Nyttillkomna Kommuner tillträder Regressavtalet genom att underteckna Bilaga 1.

8. Ändring

Regressavtalet kan endast ändras genom skriftlig överenskommelse mellan Kommuninvest, Föreningen och Kommunerna.

9. Föreningens fullgörande av vissa åtaganden

I det fall Kommuninvest på grund av obestånd, likvidation eller liknande situation inte kan fullgöra sina åtaganden enligt Regressavtalet skall så långt som möjligt dessa åtaganden, med undantag för Kommuninvests betalningsansvar, fullgöras av Föreningen.

10. Tvistlösning

Tvister i anledning av detta Regressavtal skall slutligt avgöras genom skiljedom enligt Skiljedomsregler för Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut.

Skiljenämnden skall bestå av tre skiljemän och sätet för skiljeförfarandet skall vara Stockholm.

Undertecknande skall göras i separat handling betecknad Bilaga 1 till detta Regressavtal.

Bilaga 1 till Regressavtal

Genom att underteckna detta avtal ingår nedanstående Kommun detta Regressavtal som reglerar hur ansvaret för det solidariska borgensåtagandet som medlemmarna i Kommuninvest ekonomisk förening tecknat för Kommuninvest i Sverige AB:s nuvarande och framtida förpliktelser skall fördelas mellan borgensmännen.

Ort och datum

---

kommun/landsting

Namn

Namn

Titel

Titel

Adress

Telefax

Kommunernas ansvar för Kommuninvests motpartsexponeringar avseende derivat

1. Bakgrund

Kommuninvest i Sverige AB ("Kommuninvest") är ett helägt dotterbolag till Kommuninvest ekonomisk förening ("Föreningen"). Föreningen ägs i sin tur av de kommuner och landsting som är medlemmar i föreningen ("Kommunerna").

Kommuninvests verksamhet går ut på att erbjuda Kommunerna olika typer av finansieringslösningar. För detta ändamål finansierar Kommuninvest sin verksamhet på svensk och internationell kapitalmarknad. I syfte att upprätthålla en god betalningsberedskap och för att möta Kommunernas kommande lånebehov, placeras en del av de upplånade medlen i en likviditetsreserv bestående av olika finansiella instrument.

I syfte att begränsa de marknadsriskerna som uppstår som en följd av Kommuninvests upplåning och utlåning samt placeringar av likvida medel, ingår Kommuninvest olika typer av riskhanteringsinstrument i form av derivatkontrakt.

Samtliga Kommuner har genom en särskilt tecknad förbindelse ingått ett solidariskt borgensansvar för de förpliktelser som Kommuninvest har ingått eller kommer att ingå. Borgensåtagandet omfattar samtliga Kommuninvests förpliktelser, och således även Kommuninvests förpliktelser enligt derivatkontrakten.

Användningen av derivatkontrakt innebär en risk för att motparten inte kan fullgöra sina åtaganden. Denna risk omfattas inte av borgensåtagandet utan har hittills reglerats i de reverser som de låntagande Kommunerna skrivit under i samband med upptagande av lån från Kommuninvest.

Avsikten med detta avtal är att ersätta vad som anges i Kommunens reverser om övertagandet av exponeringarna för de finansiella instrument som tecknats med anledning av Kommuninvests refinansiering. Vidare reglerar detta avtal hur dessa risker ska fördelas beträffande de derivatkontrakt som har ingåtts i samband med de placeringar i finansiella instrument som Kommuninvest gör vid förvaltningen av likviditetsreserven.

2. Definitioner

I detta avtal ska nedanstående begrepp ha följande innebörd.

"Exponering"	utgörs av det belopp som Kommuninvests motparter i de derivatkontrakt som Kommuninvest från tid till annan ingår har att betala till Kommuninvest.
"Kommunen"	avser undertecknad kommun.
"Kommuninvest"	avser Kommuninvest i Sverige AB.
"Placeringsportföljen"	utgörs av de finansiella instrument som Kommuninvest innehar och som utgör förvaltning av det kapital i Upplåningsportföljen som inte blivit föremål för utlåning.
"Upplåningsportföljen"	utgörs av samtliga de medel som från tid till annan upplånats av Kommuninvest.
"Utlåningsportföljen"	utgörs av samtliga de medel som från tid till annan utlånats av Kommuninvest.

3.1 Kommuninvests åtagande

Kommuninvest åtar sig härmed att

- i) bedriva verksamheten på en risknivå som inte överstiger vad som utgör tillåtet risktagande för Kommunerna inom ramen för den kommunala kompetensen.
- ii) enbart ingå derivatkontrakt med det huvudsakliga syftet att minimera riskerna i verksamheten.
- iii) när så bedöms möjligt, begränsa Exponeringarna genom att Kommuninvests motparter eller annan, ställer säkerhet.
- iv) i en från affärsverksamheten skild funktion, granska nya motparter samt löpande följa upp de motparter som godkänts.
- v) följa de rutiner som tillsynsmyndighet, andra myndigheter samt marknaden i övrigt tillämpar för att löpande övervaka och kontrollera Exponeringarnas utveckling.
- vi) minst två gånger årligen, samt vid begäran från Kommun, lämna besked om Kommunens andel av ansvaret för Exponeringarna.

Kommuninvests åtagande enligt denna punkt 3.1 utgör inget villkor för att Kommunerna ska uppfylla sina åtaganden enligt detta avtal.

3.2 Kommunernas åtagande avseende utlåningsportföljen

3.2.1 Begränsning av Exponeringar

De Exponeringar som avses i denna punkt 3.2 är de Exponeringar som hänförs till Utlåningsportföljen samt de Exponeringar som avser den del av Upplåningsportföljen som ligger till grund för Utlåningsportföljen.

Exponeringarna hänförs till den del av Upplåningsportföljen som ligger till grund för Utlåningsportföljen genom en beräkning av hur stor andel av Upplåningsportföljen som är utlånad.

Åtagandet enligt punkt 3.2.2 avser den proportionerligt beräknade andelen av de totala Exponeringar som avser Upplåningsportföljen enligt de beräkningar som anges i föregående stycke, samt de Exponeringar som avser Utlåningsportföljen.

3.2.2 Kommunens åtagande

Kommunen åtar sig härmed att svara för de Exponeringar som avses i punkt 3.2.1. Kommunens åtagande ska härvid begränsas till den andel av de aktuella Exponeringarna som motsvarar den andel som Kommunens lån utgör av Utlåningsportföljen.

Vid bestämmandet av Kommunens lån enligt vad som anges i föregående stycke medräknas även Kommuninvests utlåning till andra för vilka Kommunen har tecknat borgen.

3.3 Kommunens åtagande avseende upplåningsportföljen

3.3.1 Begränsning av Exponeringar

De Exponeringar som avses i denna punkt 3.3 är de Exponeringar som hänförs till den del av Upplåningsportföljen som inte är utlånad.

Exponeringarna hänförs till den del av Upplåningsportföljen som inte är utlånad genom en beräkning av hur stor andel av Upplåningsportföljen som är utlånad.

Åtagandet enligt punkt 3.3.2 avser den proportionerligt beräknade andelen av de totala Exponeringar som avser Upplåningsportföljen enligt de beräkningar som anges i föregående stycke.

3.3.2 Kommunens åtagande

Kommunen åtar sig härmed att svara för de Exponeringar som avses i punkt 3.3.1. Kommunens åtagande ska härvid begränsas till den andel av de aktuella Exponeringarna som motsvarar den andel som Kommunens insatskapital utgör av det totala insatskapitalet i Kommuninvest ekonomisk förening.

3.4 Kommunens åtagande avseende Placeringsportföljen

3.4.1 Begränsning av Exponeringar

De Exponeringar som avses i denna punkt 3.4 är de Exponeringar som hänförs till Placeringsportföljen.

3.4.2 Kommunens åtagande

Kommunen åtar sig härmed att svara för de Exponeringar som avses i punkt 3.4.1. Kommunens åtagande ska härvid begränsas till den andel av de aktuella Exponeringarna som motsvarar den andel som Kommunens insatskapital utgör av det totala insatskapitalet i Kommuninvest ekonomisk förening.

4. Tidpunkt för betalning

Kommunen förbinder sig att, på Kommuninvests anfordran, till Kommuninvest utge de belopp som Kommunen enligt detta avtal åtagit sig att svara för.

5. Avtalstid och uppsägning

Detta avtal löper tillsvidare. Kommunens åtagande enligt detta avtal kan inte sägas upp eller på annat sätt återtas utan Kommuninvests medgivande därtill.

I det fall Kommunen beviljas utträde eller på annat sätt upphör att vara medlem i Kommuninvest ekonomisk förening ska Kommunen fortsatt svara för samtliga åtaganden som Kommunen vid tiden för utträde hade att svara för enligt detta avtal. Avtalet ska upphöra då Kommunens samtliga åtaganden löpt ut.

6. Förhållande till andra avtal

I det fall Kommunen tidigare har utfärdat revers till Kommuninvest så ska detta avtal ersätta vad som i reversens övriga villkor, första och andra stycket, stadgas avseende Kommunens övertagande av Kommuninvests skyldigheter, rättigheter och exponeringar.

7. Ändring

Detta avtal kan endast ändras genom skriftlig överenskommelse mellan Kommuninvest och Kommunen.

8. Tillämplig lag

Tolkning och tillämpning av detta avtal skall ske enligt svensk lag.

Ort och datum

Ort och datum

kommun/landsting

Kommuninvest i Sverige AB

Namn

Namn

Titel

Titel

Kommunfullmäktige	2011-09-26	24
Kommunstyrelsen	2011-09-12	29
Kommunstyrelsens arbetsutskott	2011-08-23	14

Kf § 74
Ks § 121
Au § 119

Dnr 11/KK076-049

Avtal om medlemsansvar avseende Kommuninvest

Kommuninvest ekonomisk förening har vid den ordinarie stämman den 7 april 2011 beslutat att medlemmarna ska ingå dels ett förtydligat regressavtal som ersätter nuvarande regressavtal, dels ett avtal om medlemmarnas ansvar för Kommuninvests motpartsexponeringar avseende derivat.

Syftet med dessa avtal är att tydliggöra medlemmarnas ansvar för Kommuninvests åtaganden. Ändringarna innebär inte något utökat medlemsansvar, då den solidariska borgen, som redan idag innebär ett totalansvar för verksamheten, inte ändras.

Samtliga medlemmar i Kommuninvest behöver ingå de två nya avtalen. Dessa utgör en förutsättning för medlemskap i Kommuninvest och bygger på de skyldigheter en medlem har gentemot föreningen och övriga medlemmar. Vidare utgör ett ingående av de nya avtalen en förutsättning för att kunna låna pengar från Kommuninvest.

Arbetsutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att med Kommuninvest ekonomisk förening och medlemmarna i föreningen samt Kommuninvest i Sverige AB ingå nytt regressavtal

att regressavtalet ska ersätta nuvarande regressavtal, benämnt "Avtal", daterat med början den 7 maj 1993

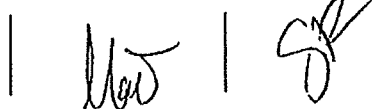
att med Kommuninvest i Sverige AB ingå avtal gällande Orsa kommuns ansvar för Kommuninvest i Sverige AB:s motpartsexponeringar avseende derivat samt

att bemyndiga kommunstyrelsens ordförande och ekonomichefen i förening att underteckna ovan angivna avtal för Orsa kommuns räkning.

_____

Forts.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunfullmäktige	2011-09-26	25
Kommunstyrelsen	2011-09-12	30
Kommunstyrelsens arbetsutskott	2011-08-23	14

Kf § 74
Ks § 121
Au § 119

Dnr 11/KK076-049

Forts.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att med Kommuninvest ekonomisk förening och medlemmarna i föreningen samt Kommuninvest i Sverige AB ingå nytt regressavtal

att regressavtalet ska ersätta nuvarande regressavtal, benämnt "Avtal", daterat med början den 7 maj 1993

att med Kommuninvest i Sverige AB ingå avtal gällande Orsa kommuns ansvar för Kommuninvest i Sverige AB:s motpartsexponeringar avseende derivat samt

att bemyndiga kommunstyrelsens ordförande och ekonomichefen i förening att underteckna ovan angivna avtal för Orsa kommuns räkning.

_____

Kommunfullmäktige beslutar

att med Kommuninvest ekonomisk förening och medlemmarna i föreningen samt Kommuninvest i Sverige AB ingå nytt regressavtal

att regressavtalet ska ersätta nuvarande regressavtal, benämnt "Avtal", daterat med början den 7 maj 1993

att med Kommuninvest i Sverige AB ingå avtal gällande Orsa kommuns ansvar för Kommuninvest i Sverige AB:s motpartsexponeringar avseende derivat samt

att bemyndiga kommunstyrelsens ordförande och ekonomichefen i förening att underteckna ovan angivna avtal för Orsa kommuns räkning.

_____

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

§ 45

OK KS 2018/00121-1

Förnyad borgensförbindelse, regressavtal och avtal med Kommuninvest AB

Beslut

Utskottet för strategi föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige: Orsa kommun bekräftar att ingången borgensförbindelse av den 16 januari 1995 ("Borgensförbindelsen"), vari Orsa kommun åtagit sig solidariskt borgensansvar såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s (publ) ("Kommuninvest") förpliktelser, alltjämt gäller samt att Kommuninvest äger företräda Orsa kommun genom att företa samtliga nödvändiga åtgärder för ingående och vidmakthållande av borgen enligt Borgensförbindelsen i förhållande till Kommuninvests nuvarande och blivande borgenärer.

Orsa kommun bekräftar att regressavtalet undertecknat av Orsa kommun den 25 oktober 2011, vari det inbördes ansvaret mellan Kommuninvests medlemmar regleras för det fall Kommuninvests borgenärer skulle framställa anspråk gentemot någon eller några av medlemmarna enligt Borgensförbindelsen, alltjämt gäller.

Orsa kommun bekräftar att garantiavtalet undertecknat av Orsa kommun den 25 oktober 2011, vari Orsa kommuns ansvar för Kommuninvests motpartsexponeringar avseende derivat regleras, alltjämt gäller.

Orsa kommun utser [NN] och [NN] att för kommunens räkning underteckna alla handlingar med anledning av detta beslut.

Sammanfattning av ärendet

Orsa kommun har sedan tidigare en borgensförbindelse, garantiavtal och regressavtal med Kommuninvest i Sverige AB. Kommuninvest är en organisation som företräder kommunerna i finansieringsfrågor.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag, kommunfullmäktige, § 74, 2011-09-26.

Skrivelse, Kommuninvest, 2018-03-26.

Garantiavtal från 2011 och regressavtal från 2011.

Förslag till beslut

Verksamhetsområde service och utveckling föreslår:

Orsa kommun bekräftar att ingången borgensförbindelse av den 16 januari 1995 ("Borgensförbindelsen"), vari Orsa kommun åtagit sig solidariskt borgensansvar såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s (publ) ("Kommuninvest") förpliktelser, alltjämt gäller samt att Kommuninvest äger företräda Orsa kommun genom att företa samtliga nödvändiga åtgärder för ingående och vidmakthållande av borgen enligt Borgensförbindelsen i förhållande till Kommuninvests nuvarande och blivande borgenärer.

Orsa kommun bekräftar att regressavtalet undertecknat av Orsa kommun den 25 oktober 2011, vari det inbördes ansvaret mellan Kommuninvests medlemmar regleras

för det fall Kommuninvests borgenärer skulle framställa anspråk gentemot någon eller några av medlemmarna enligt Borgensförbindelsen, alltjämt gäller.

Orsa kommun bekräftar att garantiavtalet undertecknat av Orsa kommun den 25 oktober 2011, vari Orsa kommuns ansvar för Kommuninvests motpartsexponeringar avseende derivat regleras, alltjämt gäller.

Orsa kommun utser [NN] och [NN] att för kommunens räkning underteckna alla handlingar med anledning av detta beslut.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige

Handläggare
Pär Jonsson
023-77 70 60
par.jonsson@regiondalarna.se

MISSIV

Datum
2018-04-12

Diarienummer
RD 2018/49

Ert diarienummer

Region Dalarnas medlemmar

Beslut om ansvarsfrihet för direktionen

Region Dalarnas direktion har tagit beslut 2018-03-21 i ärendet "Region Dalarnas årsredovisning 2017".

Medlemmarna har att i respektive fullmäktige, utifrån bilagd årsredovisning 2017,

- pröva frågan om ansvarsfrihet för Region Dalarnas direktion.

Region Dalarna emotser ett justerat protokollsutdrag från respektive fullmäktige **senast den 2018-09-30**.

Alla frågor i ärendet besvaras av Pär Jonsson, par.jonsson@regiondalarna.se
Tel.nr: 023-77 70 60

Bilagor

- Bilaga 1 Protokollsutdrag från Region Dalarnas Direktion 2018-03-21 §25.
Bilaga 2 "Region Dalarnas Verksamhetsberättelse och årsredovisning 2017".

Pär Jonsson
Enhetschef

Protokollsutdraget ska skickas till diariet@regiondalarna.se alternativt via post till Region Dalarna, Myntgatan 2, 791 51 Falun

Direktionen

Sammanträdesdatum
2018-03-21

§ 25

Dnr RD 2018/49

Årsredovisning 2017

Direktionens beslut

Direktionen beslutade:

1. Förslaget till årsredovisning för räkenskapsåret 2017 fastställs.
2. Årets resultat om 4 635 kr tillsammans med tidigare års balanserade vinstmedel om 11 373 057 kr, totalt 11 377 692 kr överförs i ny räkning.
3. Föreslå medlemmarna att godkänna föreliggande årsredovisning för Region Dalarna räkenskapsåret 2017.

Beslutsunderlag

Underlag Årsredovisning 2017.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Direktionen

Sammanträdesdatum
2018-03-21

§ 26

Dnr RD 2018/49

Verksamhetsberättelse

Direktionens beslut

Direktionen beslutade:

Verksamhetsberättelsen godkänns och läggs till handlingarna.

Beslutsunderlag

Verksamhetsberättelse 2017.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Region Dalarna
Org nr 222000-1446

Årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2017

Direktionen avger följande årsredovisning och koncernredovisning.

Innehåll	Sida
- förvaltningsberättelse	2
- resultaträkningar	5
- balansräkningar	6
- kassaflödesanalys	9
- noter, gemensamma för moderbolag och koncern	10

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Information om verksamheten

Region Dalarnas uppgift är att ansvara för, samordna och effektivisera det regionala utvecklingsarbetet i Dalarna. I det ligger att ta till vara länets möjligheter och främja den regionala utvecklingen inom en rad olika områden som är betydelsefulla för tillväxt och sysselsättning i regionen.

Projektstöd från statsbudgetens anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder har under perioden beviljats med 61 380 tkr (59 742 tkr). Utbetalning från anslaget har under perioden skett med 46 701 tkr (46 701 tkr). Medlen används för medfinansiering av EU:s strukturfondsprogram och övrig regional projektverksamhet. Projekten är specificerade i verksamhetsberättelsen under rubriken Regionalt projektstöd.

Koncernförhållanden

Region Dalarna äger samtliga aktier i Kommunernas Hus AB, org nr 566110-9769. Dotterbolagets verksamhet utgörs av uthyrning och förvaltning av egen ägd fastighet. Dotterbolaget redovisar ett resultat efter finansnetto på 78 tkr (-404 tkr).

Region Dalarna äger samtliga aktier i koncernen AB Dalatrafik. I koncernen AB Dalatrafik ingår förutom moderbolaget AB Dalatrafik, org nr 556206-2470, dotterbolagen Dalatrafik Service AB och Dalabuss AB. Moderbolagets uppgift är att ansvara för länets kollektiva persontrafik. Detta regleras i avtal mellan AB Dalatrafik och länets kommuner och landsting. Koncernens redovisade resultat för 2017 är -121 tkr (-2 078 tkr). Moderbolaget AB Dalatrafiks resultat uppgår till 0 tkr (-132 tkr). Dotterbolaget Dalatrafik Service AB är koncernens fastighetsbolag och äger ett 25-tal fastigheter med bl a stora resecentra i Borlänge och Ludvika. Bolagets resultat 2017 uppgår till 26 tkr (81 tkr). Ingen verksamhet har bedrivits under året i dotterbolaget Dalabuss AB.

Utfall i förhållande till budget

Nedanstående budgetuppföljning för räkenskapsåret visar ett positivt resultat på 5 tkr.

Större avvikelser jämfört med budget 2017:

- Överförda regionala utvecklingsmedel från Landstinget har under verksamhetsåret minskat med - 500 tkr.
- AV-medias högre inköpskostnader, - 514 tkr, förklaras av en intern omfördelning av budget.
- Högre drift och datakostnader, - 587 tkr, förklaras av ej budgeterade kostnader för serviceavtal och programvara.
- Kanslikostnadens avvikelse med - 660 tkr förklaras av rekryterings- och konsultationskostnader av ny regionchef, konsultkostnader kvartal fyra 2017 samt tillkommande revisionskostnader utanför avtal och budget.
- Interna verksamhetskostnader har minskat med + 1 122 tkr jämfört med budget med anledning av inställda aktiviteter och upplösta avsättningar för verksamhetsprojekt.

BUDGETUPPFÖLJNING

Region Dalarna 2017-12-31

TKR

	Budget helår 2017	Utfall per 2017-12-31	Avvikelse per 2017-12-31
Intäkter			
Medlemsavgift kommuner	15 254	15 254	0
Medlemsavgift Landstinget	6 798	6 798	0
Avg Övr kommuner, LT, AV-media och Elevanta	6 430	6 550	120
Avg Utveckling hälsa och välfärd	2 295	2 295	0
Avg övriga, AV-media och Elevantagning	820	1 000	180
Avg kommuner, Färdtjänst	4 730	4 836	106
Central Sweden personal	2 438	2 531	93
Överföring personal Länsstyrelsen	2 664	2 706	42
Utvärdering mm - anslaget 1:1	1 500	1 500	0
Överförda regionala utv medel Landstinget	2 890	2 390	-500
Övriga intäkter	1 356	1 603	247
Intäkter från projekt (gemensamma kostn)	2 017	1 937	-80
S:a intäkter	49 193	49 400	207
Kostnader			
Inköpskostnader AV-Media	1 285	1 799	514
Lokalkostnader	2 156	2 190	34
Drift och datakostnader	3 236	3 823	587
Resekostnader	575	353	-222
Marknadsföring/Information	693	238	-455
Konferenser, seminarier	187	267	80
Kanslikostnader	1 892	2 552	660
Central Sweden medlemsavgift	1 237	1 250	13
Övriga föreningsavgifter	241	248	7
Personal - löner och bikostnader	29 164	29 375	211
Personal - övrigt	1 153	889	-264
Direktionen - arvode m.m	2 828	3 003	175
Förtroendemanna revision	180	165	-15
Avskrivningar inventarier, datorer	112	110	-2
Verksamhet/Aktiviteter (spec nedan)	4 255	3 133	-1 122
S:a kostnader	49 193	49 395	202
Resultat:	0	5	5
Verksamhet/Aktiviteter:			
Interna verksamhetskostnader	1 365	555	-810
Regionala utvecklingsmedel Landstinget	2 890	2 390	-500
Interna verksamhetskostnader, övriga	0	188	188
S:a verksamhet/aktiviteter	4 255	3 133	1 122

Resultat och ställning

Region Dalarnas resultat efter finansiella poster uppgår till 5 tkr (4 tkr).
Likvida medel uppgår till 18 726 tkr (23 324 tkr).

Kassalikviditeten är 107% (117%) och soliditeten uppgår till 15% (14%).

Region Dalarnas investeringar i inventarier uppgår till 68 tkr (0 tkr).

Förändring av eget kapital moderbolaget

	Balanserat resultat	Verksamhet och omstrukt.fond	Summa eget kapital
Eget kapital 2016-12-31	10 473	900	11 373
Årets resultat	<u>5</u>	<u>-</u>	<u>5</u>
Eget kapital 2017-12-31	10 478	900	11 378

Förändring av eget kapital koncernen

	Balanserat resultat	Verksamhets och omstrukt.fond	Summa eget kapital
Eget kapital 2016-12-31	7 904	900	8 804
Årets resultat	<u>-163</u>	<u>-</u>	<u>-163</u>
Eget kapital 2017-12-31	7 741	900	8 641

Förslag till vinstdisposition

Balanserade vinstmedel	10 473 057
Årets vinst	<u>4 635</u>
	<u>10 477 692</u>
 Direktionen föreslår att i ny räkning överförs	 <u>10 477 692</u>

Resultaträkningar	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2017	2016	2017	2016
Verksamhetens intäkter					
Nettoomsättning	2	1 059 926	991 900	93 339	82 961
Upplösning koncernmässig negativ goodwill		121	2 078	-	-
Övriga rörelseintäkter		2 480	8 092	79	-
Summa intäkter		<u>1 062 527</u>	<u>1 002 070</u>	<u>93 418</u>	<u>82 961</u>
Verksamhetens kostnader					
Personalkostnader	3	-93 478	-74 279	-46 193	-43 902
Driftkostnader		-895 812	-863 958	-21 049	-15 855
Lokalkostnader		-19 618	-17 944	-2 200	-2 425
Konsulttjänster		-35 890	-30 541	-23 854	-20 693
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-17 363	-14 460	-110	-116
Övriga rörelsekostnader		-203	-1 926	-	-
Summa rörelsens kostnader		<u>-1 062 364</u>	<u>-1 003 108</u>	<u>-93 406</u>	<u>-82 991</u>
Rörelseresultat		163	-1 038	12	-30
Resultat från finansiella investeringar					
Ränteintäkter		5	50	1	39
Räntekostnader		-506	-415	-8	-5
Summa resultat från finansiella investeringar		<u>-501</u>	<u>-365</u>	<u>-7</u>	<u>34</u>
Resultat efter finansiella poster		-338	-1 403	5	4
Skatt på årets resultat	4, 5	176	756	-	-
Årets resultat		<u>-162</u>	<u>-647</u>	<u>5</u>	<u>4</u>

Balansräkningar	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Tillgångar	1				
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
Licenser	6	25	40	25	40
Materiella anläggningstillgångar					
Byggnader och mark	7	125 871	118 819	-	-
Maskiner och andra tekniska anläggningar	8	64 916	56 206	-	-
Inventarier	9	8 510	9 093	178	205
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	10	431	10 506	-	-
		199 728	194 624	178	205
Finansiella anläggningstillgångar					
Andelar i koncernföretag	11	-	-	29 500	29 500
Andelar i intresseföretag	12	2 125	2 125	2 125	2 125
Andra långfristiga värdepappersinnehav	13	208	208	-	-
		2 333	2 333	31 625	31 625
Summa anläggningstillgångar		202 086	196 997	31 828	31 870
Omsättningstillgångar					
Pågående projekt					
Pågående projekt	14	12 865	15 394	12 865	15 394
Kortfristiga fordringar					
Kundfordringar		32 387	84 210	8 204	8 071
Skattefordringar		37	138	-	-
Övriga kortfristiga fordringar		17 668	8 653	1 898	930
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	15	9 938	47 857	1 659	1 379
		60 030	140 858	11 761	10 380

Balansräkningar	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Kortfristiga placeringar					
Kortfristiga placeringar	16	<u>295</u>	<u>294</u>	<u>295</u>	<u>294</u>
Kassa och bank		<u>21 533</u>	<u>26 277</u>	<u>18 726</u>	<u>23 324</u>
Summa omsättningstillgångar		<u>94 723</u>	<u>182 823</u>	<u>43 647</u>	<u>49 392</u>
Summa tillgångar		<u>296 809</u>	<u>379 820</u>	<u>75 475</u>	<u>81 262</u>
Eget kapital och skulder					
Balanserat resultat		7 904	8 551	10 473	10 469
Verksamhets och omstruktureringsfond		900	900	900	900
Årets resultat		-163	-647	5	4
Summa eget kapital		<u>8 641</u>	<u>8 804</u>	<u>11 378</u>	<u>11 373</u>
Avsättningar	17				
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	18	443	611	-	-
Uppskjutna skatter	5	853	1 172	-	-
Negativ goodwill	19	7 511	7 632	-	-
Övriga avsättningar	19	4 096	2 713	657	2 713
Summa avsättningar		<u>12 903</u>	<u>12 128</u>	<u>657</u>	<u>2 713</u>
Pågående projekt					
Pågående projekt	14	11 592	13 994	11 592	13 994
Långfristiga skulder	20				
Skulder till kreditinstitut	21	47 698	32 402	23 000	24 125
Checkräkningskredit		48 952	67 516	-	-
Summa långfristiga skulder		<u>96 650</u>	<u>99 918</u>	<u>23 000</u>	<u>24 125</u>

Balansräkningar	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Kortfristiga skulder					
Skulder till kreditinstitut	20	3 364	3 912	-	-
Leverantörsskulder		85 540	74 958	7 838	6 947
Övriga kortfristiga skulder		52 974	6 284	2 105	2 663
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	22	25 145	159 822	18 905	19 447
Summa kortfristiga skulder		<u>167 023</u>	<u>244 976</u>	<u>28 848</u>	<u>29 057</u>
Summa eget kapital och skulder		<u>296 809</u>	<u>379 820</u>	<u>75 475</u>	<u>81 262</u>

Kassaflödesanalys	Koncernen		Moderbolaget	
	2017	2016	2017	2016
Den löpande verksamheten				
Rörelseresultat före finansiella poster	163	-1 038	11	-30
Justering för avskrivningar	17 363	14 460	110	116
Justering för övriga poster som inte ingår i kassaflödet	9 248	3 978	-1 487	917
	<u>26 774</u>	<u>17 400</u>	<u>-1 366</u>	<u>1 003</u>
Erhållen ränta	5	50	1	39
Erlagd ränta	-506	-415	-7	-5
Betald inkomstskatt	101	-109	-	-
	<u>26 374</u>	<u>16 926</u>	<u>-1 372</u>	<u>1 037</u>
Ökning/minskning pågående projekt	127	-4 642	127	-4 642
Ökning/minskning kundfordringar	51 823	15 566	-133	4 745
Ökning/minskning övriga kortfristiga fordringar	28 904	865	-1 248	2 549
Ökning/minskning leverantörsskulder	10 582	-2 528	891	-9 852
Ökning/minskning övriga kortfristiga rörelseskulder	-87 987	2 301	-1 669	1 338
	<u>29 823</u>	<u>28 488</u>	<u>-3 404</u>	<u>-4 825</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten				
Investeringsverksamheten				
Sålda materiella anläggningstillgångar	208	8 750	-	8 750
Investeringar i övriga finansiella anläggningstillgångar	-30 958	-41 660	-	-
Ökning/minskning av kortfristiga placeringar	-1	6 965	-1	6 965
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-	-	-69	-
	<u>-30 751</u>	<u>-25 945</u>	<u>-70</u>	<u>15 715</u>
Kassaflöde från investeringsverksamheten				
Finansieringsverksamheten				
Upptagna lån	-	6 398	-	-
Amortering av långfristig skuld	-3 268	-	-1 125	-
Ökning/minskning kortfristiga finansiella skulder	-548	1 326	-	-
	<u>-3 816</u>	<u>7 724</u>	<u>-1 125</u>	<u>0</u>
Kassaflöde från finansieringsverksamheten				
Årets kassaflöde	<u>-4 744</u>	<u>10 267</u>	<u>-4 599</u>	<u>10 890</u>
Likvida medel vid årets början	<u>26 277</u>	<u>16 010</u>	<u>23 324</u>	<u>12 434</u>
Likvida medel vid årets slut	<u>21 533</u>	<u>26 277</u>	<u>18 725</u>	<u>23 324</u>

Noter, gemensamma för moderbolag och koncern

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Region Dalarnas årsredovisning har upprättats enligt lag om kommunal redovisningslag och god kommunal redovisningssed, samt i tillämpliga delar i enlighet med Kommunförbundets rekommendationer och anvisningar från Referensgrupper och rådet för kommunal redovisning (RKR). Redovisningsprinciperna är oförändrade i jämförelse med föregående år. Belopp i kronor där inget annat anges.

Koncernredovisning

I koncernredovisningen ingår de helägda dotterbolagen Kommunernas Hus i Dalarna AB, org nr 556110-9769 och AB Dalatrafik, org nr 556206-2470.

Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden, vilket innebär att dotterbolagets egna kapital vid förvärvet, fastställt som skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas egna kapital vid förvärvet, elimineras i sin helhet. I koncernens egna kapital ingår härigenom endast den del av dotterbolagets egna kapital som tillkommit efter förvärvet.

Leasingavtal

Leasingavtal som innebär att de ekonomiska riskerna och fördelarna med att äga en tillgång i allt väsentligt överförs från leasegivaren till ett företag i Region Dalarnas koncern klassificeras i koncernredovisningen som finansiella leasingavtal.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. Avskrivningar görs systematiskt över den bedömda nyttjandetiden. När en materiell anläggningstillgångs avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas tillgångens restvärde. Följande avskrivningstider tillämpas:

	<u>Antal år</u>
Inventarier	3-10 år
Datorer inköpta före 2013	3 år
Kontorsbyggnader	75 år
Övriga byggnader	20-33 år
Byggnadsinventarier	10-20 år
Maskiner och andra tekniska anläggningstillgångar	10-14 år

Har en materiell anläggningstillgång på balansdagen ett lägre värde än det bokförda värdet skrivs tillgången ner till detta lägre värde om det kan antas att värdenedgången är bestående.

Fordringar

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Kassaflödesanalysen

Kassaflödesanalysen upprättas enligt s k indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- och utbetalningar. Kassaflödet redovisas uppdelat på

- den löpande verksamheten
- investeringsverksamheten och
- finansieringsverksamheten.

Som likvida medel klassificeras, förutom kassa- och banktillgodohavanden, kortfristiga finansiella placeringar som dels är utsatta för endast obetydlig risk för värdefluktationer, dels

- handlas på en öppen marknad till kända belopp eller
- har kortare återstående löptid än tre månader från anskaffningstidpunkten.

Nyckeltalsdefinitioner

Kassalikviditet

Summa omsättningstillgångar exklusive pågående projekt i förhållande till kortfristiga skulder.

Soliditet

Eget kapital och obeskattade reserver (med avdrag för uppskjuten skatt) i förhållande till balansomslutningen.

Not 2 Intäkternas fördelning

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
I nettoomsättningen ingår intäkter från:				
Anslag kommuner	24 099	23 701	24 099	23 701
Anslag Landstinget	6 798	6 665	6 798	6 665
Ersättning kommunerna avseende				
Dalarnas Färdtjänst	4 836	-	4 836	4 479
Ersättning överförda tjänster	4 206	4 165	4 206	4 165
Bidrag EU	26 027	12 081	26 027	12 081
Extern/intern projektfinansiering	15 276	20 554	16 276	20 554
Övriga erhållna ersättningar	10 477	11 316	11 096	11 316
Hysesintäkter	557	-	-	-
Linjetrafik	109 193	111 025	-	-
Övrigt	20 490	15 543	-	-
Driftbidrag linjetrafik	638 071	576 865	-	-
Driftbidrag servicetrafik	199 896	209 985	-	-
Summa	<u>1 059 926</u>	<u>991 900</u>	<u>93 338</u>	<u>82 961</u>

Not 3 Medelantal anställda, löner, andra ersättningar och sociala avgifter

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Medelantalet anställda, med fördelning på kvinnor och män har uppgått till				
Kvinnor	100	77	53	51
Män	60	41	27	19
Totalt	<u>160</u>	<u>118</u>	<u>80</u>	<u>70</u>
Löner och ersättningar har uppgått till				
Direktionen	2 141	2 094	2 141	2 094
Styrelsen och verkställande direktören	1 200	1 258	-	-
Övriga anställda	58 867	47 988	30 734	28 863
Totala löner och ersättningar	62 208	51 340	32 875	30 957
Sociala avgifter enligt lag och avtal	19 608	15 761	10 108	9 452
Pensionskostnader	5 029	4 534	2 011	2 531

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Övriga personalrelaterade kostnader	<u>6 633</u>	<u>2 644</u>	<u>1 199</u>	<u>963</u>
Totala löner, ersättningar, sociala avgifter och pensionskostnader	<u>93 478</u>	<u>74 279</u>	<u>46 193</u>	<u>43 903</u>

Not 4 Skatt på årets resultat

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Uppskjuten skatt	<u>176</u>	<u>756</u>	-	-
Skatt på årets resultat	<u>176</u>	<u>756</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Not 5 Uppskjuten skatt

	Koncernen	
	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Årets uppskjutna skattekostnad/-intäkt		
Uppskjuten skatteintäkt hänförlig till avskrivningar på uppskrivet värde på fastigheter	69	69
Förändring av uppskjuten skatt i obeskattade reserver	66	687
Förändring av uppskjuten skatt finansiell leasing	41	-
	<u>176</u>	<u>756</u>
Uppskjutna skatteskuld/-fordran		
Uppskjuten skatt i uppskrivning fastigheter	556	625
Uppskjuten skatt i obeskattade reserver	360	547
Uppskjuten skattefordran finansiell leasing	-63	-
	<u>853</u>	<u>1 172</u>

Not 6 Licenser och nyttjanderätter

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ingående anskaffningsvärde	<u>13 248</u>	<u>13 248</u>	<u>375</u>	<u>375</u>
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	13 248	13 248	375	375
Ingående avskrivningar	-13 208	-13 193	-335	-320
-Avskrivningar	-15	-15	-15	-15
Utgående ackumulerade avskrivningar	<u>-13 223</u>	<u>-13 208</u>	<u>-350</u>	<u>-335</u>
Utgående restvärde enligt plan	<u>25</u>	<u>40</u>	<u>25</u>	<u>40</u>

Not 7   Byggnader och mark

	Koncernen	
	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ingående anskaffningsvärden	255 754	254 559
Årets förändringar		
- Inköp	14 724	1 198
- Försäljningar och uttrangeringar	-	-3
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	<u>270 478</u>	<u>255 754</u>
Ingående avskrivningar	-136 935	-129 226
Årets förändringar		
- Årets avskrivningar	-7 672	-7 394
Omklassificeringar	-	-315
Utgående ackumulerade avskrivningar	<u>-144 607</u>	<u>-136 935</u>
Utgående restvärde enligt plan	<u>125 871</u>	<u>118 819</u>

Not 8 Maskiner och andra tekniska anläggningar

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ingående anskaffningsvärden	87 686	71 818	-	8 750
Årets förändringar				
-Inköp	16 037	27 018	-	-
-Försäljningar och uttrangeringar	-23 211	-11 150	-	-8 750
-Omklassificeringar	7 837	-	-	-
	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	88 349	87 686	0	0
Ingående avskrivningar	-31 480	-27 433	-	-
Årets förändringar				
-Försäljningar och uttrangeringar	14 935	-	-	-
-Avskrivningar	-6 888	-4 047	-	-
	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
Utgående ackumulerade avskrivningar	-23 433	-31 480	0	0
Utgående restvärde enligt plan	<u>64 916</u>	<u>56 206</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Leasingavtal ingår med ett redovisat värde om	<u>18 436</u>	<u>23 432</u>	-	-

Not 9 Inventarier

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2017-12-31</u>	<u>2016-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>	<u>2016-12-31</u>
Ingående anskaffningsvärden	48 917	51 778	2 344	4 407
Årets förändringar				
-Inköp	2 435	2 006	68	-
-Utrangering	-4 237	-4 867	-	-2 063
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	47 115	48 917	2 412	2 344
Ingående avskrivningar	-39 824	-40 526	-2 138	-4 100
Årets förändringar				
-Försäljningar och utrangeringar	3 999	3 707	-	2 063
-Avskrivningar	-2 781	-3 005	-96	-101
Utgående ackumulerade avskrivningar	-38 606	-39 824	-2 234	-2 138
Utgående restvärde enligt plan	<u>8 509</u>	<u>9 093</u>	<u>178</u>	<u>206</u>

Not 10 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

	Koncernen	
	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ingående nedlagda kostnader	10 506	197
Under året nedlagda kostnader	431	10 506
Under året genomförda omfördelningar	-10 506	-197
Utgående nedlagda kostnader	<u>431</u>	<u>10 506</u>

Not 11 Andelar i koncernföretag

Moderbolaget

	<u>Org nr</u>	<u>Säte</u>	<u>Kapital- andel (%)</u>
Kommunernas Hus i Dalarna AB	556110-9769	Falun	100
AB Dalatrafik	556206-2470	Borlänge	100

	<u>Moderbolaget</u>	
	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ingående anskaffningsvärden	29 500	29 500
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	29 500	29 500

Not 12 Andelar i intresseföretag

	<u>Kapital- andel %</u>	<u>Rösträtts- andel %</u>	<u>Bokfört värde</u>	<u>Antal andelar</u>
<u>Koncernen och moderbolag</u>				
Almi Företagspartner GävleDala AB	25	25		1
Transitio AB	5	5	1 000	10 000
Tåg i Bergslagen AB	25	25	<u>1 125</u>	11 250
			<u>2 125</u>	

Not 13 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	<u>Koncernen</u>	
	<u>2017-12-31</u>	<u>2016-12-31</u>
Samtrafiken i Sverige AB	30	30
BIMS KB (kommanditdelägare)	162	162
BIMS AB	16	16
	<u>208</u>	<u>208</u>

Not 14 Pågående projekt

Projekt	Ändamål	Tot. budget	varav kontant	Upparbetat	Erh. medel	Fordran	Skuld
	Projektägare Region Dalarna						
DalaMaTs	Regional samverkan för miljöanpassade transportsystem	3 340 000	3 340 000	3 103 893	3 148 154		-44 261
Bilpool	Framväxt av storskalig extern bilpool	800 000	800 000	167 717	225 000		-57 283
Stödinsatser berusade personer	Förbättra medicinskt omhändertagande och vårdprocess	5 966 154	5 966 154	3 626 290	5 966 154		-2 339 864
Hälsa och välfärd	Utveckling av kunskapsbaserad praktik inom socialtjänst, vård och omsorg och närliggande hälso- och sjukvård.	6 384 334	6 384 334	6 102 346	8 059 152		-1 956 806
Trygg och säker hemgång (BAL)	Utvecklingsinsatser inom en gemensam utredning för att nå samverkansöverenskommelse trygg och säker utskrivning från slutet vård	1 090 000	1 090 000	1 098 102	1 490 000		-391 898
Ungdomsstrategiskt arbete	Oka Ungas inflytande och delaktighet i samhällsfrågor	6 535 579	6 535 579	7 029 170	9 337 415		-2 308 246
Unga till arbete 2015-2017	Stödja kommunerna i arbetet med arbetslösa unga	39 638 650	26 479 080	19 837 600	15 809 668	4 027 932	
Plugga klart 1	Kompetensutveckling av skolpersonal i bemötande och förhållningsätt för att minska skolavbrott i Dalarna	13 813 131	7 360 370	4 239 421	3 233 887	1 005 534	
Plugga klart 2	Stöd till skolor i Dalarna i syftet att tidigt identifiera och stödja elever i riskzonen för skolavbrott	47 828 354	22 387 643	9 927 274	6 324 151	3 603 123	
Vägen in	Regionalt program för introduktion och etablering av nyanlända	2 860 000	1 430 000	1 283 878	1 143 275	140 603	
Kollektivtrafik & infrastruktur	Verksamhetsprojekt kollektivtrafik & infrastruktur	10 160 000	6 200 000	5 748 361	5 890 000		-141 639
Kompetensförsörjning gruvnäring	Kompetensförsörjning gruvnäring	500 000	500 000	74 594	500 000		-425 406
Regionala Bredbandskoordinator	Upprättande av regional bredbandskoordinator	620 000	620 000	2 182 407	2 334 000		-151 593
Next Horisont - Hälsa & Välfärd	RIS3 analys för kunskapsområde, identifiera förutsättningar för öppen innovationsmiljö, lärande och resultatspridning	1 000 000	800 000	644 859	596 822	48 037	
Smart Specialisering - Starka företag i Norra Mellansverige	Att stärka forskning, utveckling och innovation	8 600 000	4 300 000	3 929 418	3 987 012		-57 593
Digitalt långtidsbevarande	Utredning av e-arkiv för effektivare arbetssätt och smartare tjänster inom välfärden	1 800 000	1 800 000	38 842		38 842	
Avancerad industri	Stärka förutsättningarna för en stark industri i regionen genom insatser som främjar kunskapsekonomi inom industrin	800 000	730 000	616 628	678 850		-62 222
Jämställd regional tillväxt	Utveckla, stödja arbetet för jämställd regional tillväxt, prioriterat inom innovation, entreprenörskap och kompetensförsörjning	9 900 000	9 900 000	3 053 266	4 360 000		-1 306 734
RUL 2017	Energikontor Dalarna arbetar som lokal utv ledare med samordning av Dalarnas energi- och klimatrådgivare	707 100	707 100	511 781	707 100		-195 319
Utveckling av ASF (arbetsintegrerade sociala företag) i Dalarna	Höja länets ASF:s förmåga att bidra med en ökad sysselsättning för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden	4 000 000	4 000 000	355 315	716 217		-360 902
Smart Industri Norra Mellansverige	Gemensam strategi och utvecklingsplattform för nvindustrialisering i Norra Mellansverige	14 434 896	14 434 896	125 842	800 000		-674 158
Regionalt exportcentrum - Dalarna	Förverkligande av exportstrategin i Dalarna genom satsning på export och besöksnäringen	805 000	805 000	73 475	276 991		-203 516
Internationalisering besöksprod fas II	Genom export och internationalisering öka andelen utländska gästnätter i Dalarna	14 200 000	12 700 000	7 311 041	5 674 003	1 637 038	
Destination Dalarna Innovativ tjänsteutv fas II	Genom samarbete skapa nya innovativa produkter och tjänster inom besöksnäringen	8 500 000	8 500 000	4 193 072	3 918 712	274 360	
Destination Dalarna - Hållbar produktutveckling	Produktutveckling av exportmogna natur- och kulturprodukter inom besöksnäringen	14 000 000	14 000 000	1 706 296	1 952 437		-246 141
Gamification of Dalarna	Gamifiering av upplevelser som verktyg för innovativa tjänster och produkter inom besöksnäringen	12 000 000	12 000 000	1 067 323	822 241	245 082	
Youth VIP II	Oka Ungas inflytande och delaktighet i samhällsfrågor tillsammans med Hubei	1 483 500	1 483 500	599 537	458 888	140 649	
Management and Coordination Dalarna/Hubei II	Styrgrupp för samarbete mellan Dalarna/Hubei, Kina främst projekt Youth VIP	836 100	836 100	348 014		348 014	
Fjälltransfer Trysil-Dalafjällen	Skapa en kunskapsplattform till insatser för att utveckla kollektivtrafiken mellan Dalafjällen och Norge för att främja besöksnäring och underlätta för lokalinvärnare			81 678		81 678	
Summa projektägare Region Dalarna		232 602 798	176 089 756	89 077 439	88 410 128	11 590 892	-10 923 581
	Extern projektägare						
Green Drive Region	Överföring av kompetens och strategier för fossilfri fordonsflotta			1 352 617	118 597	1 234 020	
Regionala Noder	Med energikartläggning som grund får företag stöd för att uppnå effektivare industriell energianvändning			685 191	1 164 159		-478 968
Energieffektiviseringsnätverk (EEnet)	Att underlätta för små och medelstora företag att uppnå ökad energieffektivisering			391 040	580 644		-189 604
Regionbildning 2019 - fas 2	Förbereda Dalarna för att bli en del av den föreslagna Region Svealand 2019			40 355		40 355	
Summa extern projektägare		0	0	2 469 202	1 863 400	1 274 375	-668 572
Summa Totalt		232 602 798	176 089 756	91 546 641	90 273 528	12 865 267	-11 592 155
Summa fordran pågående projekt							1 273 112

Not 15 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2017-12-31</u>	<u>2016-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>	<u>2016-12-31</u>
Förutbetalda hyror	-	-	535	530
Förutbetalda leasingavgifter	-	4	-	4
Förutbetalda portokostnader	26	56	26	56
Upplupna intäkter	4 201	25 012	394	475
Förutbetalda kostnader	5 711	22 785	704	315
	<u>9 938</u>	<u>47 857</u>	<u>1 659</u>	<u>1 380</u>

Not 16 Kortfristiga placeringar

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Företagskonto SBAB	126	125	126	126
Bankgaranti Central Sweden	169	169	169	169
	<u>295</u>	<u>294</u>	<u>295</u>	<u>295</u>

Not 17 Ansvarsförbindelser

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2017-12-31</u>	<u>2016-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>	<u>2016-12-31</u>
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulderna eller avsättningarna	<u>13 622</u>	<u>12 440</u>	<u>13 622</u>	<u>12 440</u>
Täckning i pensionsstiftelses förmögenhet inklusive orealiserade under/övervärden	<u>15 998</u>	<u>15 050</u>	<u>15 998</u>	<u>15 050</u>

Not 18 Avsättning särskild avtalspension

	Koncernen	
	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Avsättning vid periodens utgång	3 882	611

Not 19 Övriga avsättningar

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Negativ koncerngoodwill	7 511	7 632	-	-
Pensionsstiftelse	-	1 487	-	1 487
Medfinansiering verksamheter	657	1 225	657	1 225
Omställningskostnader	3 439	-	-	-
Avsättning vid periodens utgång	<u>11 607</u>	<u>10 344</u>	<u>657</u>	<u>2 712</u>

Negativ koncerngoodwill hänför sig till förvärvet av dotterföretaget AB Dalatrafik år 2012.

Not 20 Upplåning

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2017-12-31</u>	<u>2016-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>	<u>2016-12-31</u>
Räntebärande skulder				
<u>Långfristiga skulder</u>				
Reverslån	23 000	24 125	23 000	24 125
Skulder till kreditinstitut	24 698	8 277	-	-
Checkräkningskredit avtalad kredit 90 000 tkr (90 000 tkr)	48 952	67 516	-	-
Summa	<u>96 650</u>	<u>99 918</u>	<u>23 000</u>	<u>24 125</u>
<u>Kortfristiga skulder</u>				
Skulder till kreditinstitut	3 364	3 912	-	-
Summa	<u>3 364</u>	<u>3 912</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Summa räntebärande skulder	<u>100 014</u>	<u>103 830</u>	<u>23 000</u>	<u>24 125</u>

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2017-12-31</u>	<u>2016-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>	<u>2016-12-31</u>
Förfallotider				
<u>Den del av långfristiga skulder som förfaller till betalning senare än fem år efter balansdagen</u>				
Reverslån	23 000	24 125	23 000	23 000
Skulder till kreditinstitut	13 759	7 533	-	-
Skulder till koncernföretag	-	-	-	1 125
Summa	<u>36 759</u>	<u>31 658</u>	<u>23 000</u>	<u>24 125</u>

Not 21 Ställda säkerheter

	Koncernen	
	<u>2017-12-31</u>	<u>2016-12-31</u>
För egna avsättningar och skulder		
Avseende skulder till kreditinstitut		
Fastighetsinteckningar	12 600	12 600
Summa ställda säkerheter	<u>12 600</u>	<u>12 600</u>

Not 22 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2017-12-31</u>	<u>2016-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>	<u>2016-12-31</u>
Upplupna löner	545	244	545	-
Upplupna semesterlöner	1 329	2 721	1 329	1 375
Övriga upplupna kostnader	9 434	35 555	3 199	2 888
Upplupna sociala avgifter	548	1 321	548	236
Förutbetalda intäkter	13 289	119 963	13 284	14 949
Upplupna pensionskostnader	-	18	-	-
Summa	<u>25 145</u>	<u>159 822</u>	<u>18 905</u>	<u>19 448</u>

Falun 2018-

Ledamöter från kommuner

Abbe Ronsten
Ordförande

Susanne Norberg

Irene Homman

Sofia Jarl
1:e vice ordförande

Ulrika Liljeberg

Annette Riesbeck

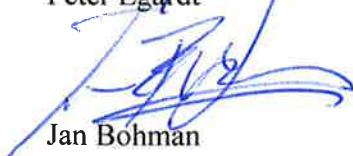
Peter Egardt

Leif Pettersson

Stina Munters

Jan Bohman

Hans Unander

Mats Nilsson

Lars Isacson

Anna Hed

Mikael Thalín

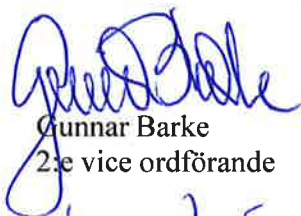

Ola Gilén

Fredrik Rönning

Ledamöter från Landstinget

Gunnar Barke
2:e vice ordförande

Lisbeth Mörk-Amnelius

Bengt Lindström

Lena Reyier

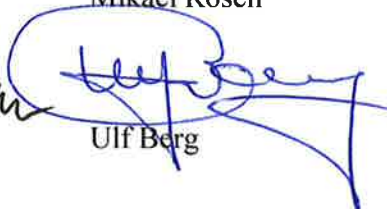
Mikael Rosén

Elin Norén

Ann Cathrin Löfwenhamn

Ulf Berg

Maja Gilbert Westerholm

Kerstin Lundh

Vår revisionsberättelse har lämnats 2018-

Sören Bertilsson

Ann-Britt Åsebol

Carl-Eric Nyström

Region Dalarna
Revisorerna

Till förbundsmedlemmarnas fullmäktige

**Revisionsberättelse för
Region Dalarna
organisationsnummer 222000-1446**

Vi har granskat kommunalförbundets verksamhet för perioden 2017-01-01—2017-12-31.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och förbundsordningen. Granskningen av förbundets verksamhet har skett genom uppföljning och genomgång av protokoll från förbundsdirektionsmöten och arbetsutskottsmöten. Under året har revisionen sammanträtt vid fem tillfällen. Granskning av verksamheten har skett mot den fastställda förbundsordningen. Särskild granskning av kommunalförbundets dokumenthantering har genomförts under året och granskningsresultatet har överlämnats till direktionen.

Förutom ovanstående har granskning skett av kommunalförbundets redovisning, delårsrapporten samt årsredovisningen. I vår granskning har vi biträtt av sakkunnigt biträde.

Vi bedömer att förbundets resultat är förenligt med de finansiella mål direktionen fastställt i budgeten.

Revisionen har i flera år saknat och efterfrågat övergripande verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning som redovisas och följs upp. Dessa mål skall vara översiktliga, gälla för alla enheter inom Region Dalarna och följas upp i förvaltningsberättelsen.

Revisionen efterfrågar i enlighet med tidigare år en tydligare uppföljning och rapportering av genomförda projekts effekter på Dalarnas utveckling.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med den kommunala redovisningslagen.

Vi tillstyrker att kommunalförbundets förbundsdirektion beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsperioden.

Vi tillstyrker också att kommunalförbundets årsredovisning godkänns.

Falun 2018-03-27

Ann-Britt Åsebol

Sören Bertilsson

Carl-Erik Nyström

Av förbundsmedlemmarna utsedda revisorer i Region Dalarna

§ 46

OK KS 2018/00152-1

Ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2017 för Region Dalarnas direktion

Beslut

Utskottet för strategi föreslår kommunstyrelsen:
Kommunfullmäktige beviljar ansvarsfrihet för Region Dalarnas direktion utifrån föreliggande årsredovisning för räkenskapsåret 2017.

Mikael Thalín (C) anmäler jäv och deltar inte i beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Region Dalarna har överlämnat sin årsredovisning för 2017. Samtliga medlemmar ska också pröva ansvarsfrågan för direktionen.

Beslutsunderlag

Missiv med protokollsutdrag, Region Dalarnas direktion, 2018-04-13.
Årsredovisning 2017 Region Dalarna.

Förslag till beslut

Region Dalarnas direktion föreslår medlemmarna att pröva frågan om ansvarsfrihet för direktionen utifrån föreliggande årsredovisning för räkenskapsåret 2017.

Sändlista

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige

§ 46

OK KS 2018/00152-1

Ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2017 för Region Dalarnas direktion

Beslut

Utskottet för strategi föreslår kommunstyrelsen:
Kommunfullmäktige beviljar ansvarsfrihet för Region Dalarnas direktion utifrån föreliggande årsredovisning för räkenskapsåret 2017.

Mikael Thalín (C) anmäler jäv och deltar inte i beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Region Dalarna har överlämnat sin årsredovisning för 2017. Samtliga medlemmar ska också pröva ansvarsfrågan för direktionen.

Beslutsunderlag

Missiv med protokollsutdrag, Region Dalarnas direktion, 2018-04-13.
Årsredovisning 2017 Region Dalarna.

Förslag till beslut

Region Dalarnas direktion föreslår medlemmarna att pröva frågan om ansvarsfrihet för direktionen utifrån föreliggande årsredovisning för räkenskapsåret 2017.

Sändlista

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige

Förbundsordning för Norra Dalarnas samordningsförbund

Norra Dalarnas samordningsförbund har inrättats med stöd av lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, kommun och region/landsting. Denna revidering av förbundsordning gäller från och med att den är antagen av landstingsfullmäktige i Landstinget Dalarna, kommunfullmäktige i Mora-, Orsa- och Älvdalens kommuner samt beslut i Försäkringskassan och i Arbetsförmedlingen .

1 § FÖRBUNDETS NAMN

Förbundets namn är Norra Dalarnas samordningsförbund .

2 § FÖRBUNDETS SÄTE

Förbundets säte är i Mora kommun.

3 § FÖRBUNDETS MEDLEMMAR

Medlemmarna i förbundet är:

Arbetsförmedlingen
Försäkringskassan
Landstinget Dalarna
Mora kommun
Orsa kommun
Älvdalens kommun

4 § FÖRBUNDETS ÄNDAMÅL

Förbundets ändamål är att inom det geografiska området för medlemskommunen svara för en finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Landstinget Dalarna samt Mora-, Orsa- och Älvdalens kommuner i syfte att underlätta och uppnå en effektiv resursanvändning. Resurserna ska användas för samordnade bedömningar och insatser som syftar till att den enskilde ska få eller förbättra sin förmåga att förvärvsarbeta.

5 § STYRELSEN

Samordningsförbundet ska ledas av en styrelse. Styrelsen ska bestå av 6 ledamöter och 6 ersättare. Varje förbundsmedlem utser en ledamot och en ersättare. Ersättarna har närvaro – och yttranderätt. Ledamöter och ersättare väljs för tiden 1 april 2019 till och med den 31 december 2022. Därefter väljs ledamöter och ersättare för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter det att val av kommunfullmäktige och region har ägt rum. Styrelsen utser ordförande och vice ordförande.

§ 6 UPPGIFTER OCH ARBETSSÄTT

Styrelsen är beslutsför när fler än hälften av ledamöterna är närvarande. Vid lika röstetal har ordförande utslagsröst. Ägarna ska samråda innan beslut om budget fattas.

Förbundet har till uppgift att

1. besluta om mål och riktlinjer för den finansiella samordningen
2. stödja samverkan mellan samverkansparterna
3. finansiera insatser för individer som behöver samordnade rehabiliteringsinsatser
4. besluta på vilket sätt de medel som finns för finansiell samordning ska användas
5. svara för uppföljning och utvärdering av beslutade åtgärder
6. upprätta budget och årsredovisning för den finansiella samordningen

Samordningsförbundet får inte besluta i frågor om förmåner eller rättigheter för enskilda eller vidta åtgärder i övrigt som innefattar myndighetsutövning eller att tillhandahålla tjänster som är avsedda för enskilda.

7 § PERSONAL

Förbundsstyrelsen kan utse en tjänsteman som ska leda arbetet inom förbundet enligt styrelsens anvisningar.

8 § INITIATIVRÄTT

En medlem i förbundet har rätt att väcka ett ärende i förbundsstyrelsen (enligt respektive huvudmans beslutsordning).

9 § SAMRÅD

Styrelsen ska hålla förbundsmedlemmarna underrättade om den allmänna planläggningen av förbundets verksamhet och om frågor av större ekonomisk eller organisatorisk betydelse. Styrelsen har rätt att från förbundsmedlemmarna få de yttranden och upplysningarna som behövs för att styrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

10 § KUNGÖRELSER

Förbundets kungörelser, protokoll och andra tillkännagivanden ska anslås på förbundets officiella anslagstavla.

11 § ANDELAR I TILLGÅNGAR OCH SKULDER SAMT FÖRDELNING AV KOSTNADER

Medlemmarna har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till vad man tillskjutit för att täcka kostnaderna.

Fördelningen mellan medlemmarna är att Försäkringskassan bidrar med hälften av medlen för statens räkning för Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, landstinget och kommunerna med en fjärdedel var, enligt fördelningsmodellen: Mora kommun 60%, Orsa kommun 20% och Älvdalens kommun 20%.

12 § STYRNING OCH INSYN

Förbundsstyrelsen ska upprätta delårsuppföljningar med helårsprognos för verksamheten och ekonomin. Förbundsstyrelsen ska också årligen i samband med bokslutet redovisa verksamhetens utfall för medlemmarna. Förbundet får inte ingå borgen och inte heller sätta sig i skuld utöver vad som är sedvanliga krediter för verksamheten.

13 § BUDGET

Förbundsstyrelsen ska varje år upprätta en plan för förbundets verksamhet och ekonomi för de kommande tre åren. För det första av de tre åren ska styrelsen upprätta en preciserad årsbudget. Överskott eller underskott överförs till nästa verksamhetsår. Årsbudgeten ska också åtföljas av mål för verksamheten.

Förbundsstyrelsen fastställer senast den 30 november budgeten för nästkommande kalenderår. Förbundsstyrelsen ska dessförinnan samråda med förbundsmedlemmarna om budgeten.

14 § REVISORER OCH REVISION

Förbundets räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens förvaltning ska granskas av en revisor för varje förbundsmedlems räkning. För Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen ska Försäkringskassan utse en gemensam revisor. Kommunerna och Landstinget Dalarna ska utse varsin revisor. Kommunen och Landstinget kan träffa överenskommelse att utse en gemensam revisor.

Revisorer utses i övrigt i enlighet med bestämmelserna i 25 § Finsamlagen.

Revisorer utses från april 2019 till och med den 31 december 2022. Därefter väljs revisorer för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter det att val av kommunfullmäktige och region har ägt rum. Mandattid för statens revisorer hanteras i särskild ordning. Vid revision tillämpas bestämmelserna i 26 § Finsamlagen.

15 § UTTRÄDE

En förbundsmedlem har rätt att efter uppsägning utträda ur förbundet. Uppsägningstiden är tre år.

Vid en förbundsmedlems utträde upplöses förbundet och medlemmarnas ekonomiska mellanhavanden regleras enligt 11 § i denna förbundsordning.

16 § LIKVIDATION OCH UPPLÖSNING

Förbundet kan träda i likvidation om medlemmarna är överens om det eller om en eller flera medlemmar begär utträde ur förbundet. Ett sådant beslut ska alltid föregås av ett samråd mellan huvudmännen.

När förbundet trätt i likvidation ska skulderna betalas och egendomen avyttras. Därefter ska kvarvarande tillgångar fördelas enligt principerna i 11 § i denna förbundsordning. Förbundsstyrelsen svarar för likvidationen.

När styrelsen har fullgjort sitt uppdrag ska den avge en slutredovisning för sin förvaltning. Det görs genom att styrelsen visar en förvaltningsberättelse över likvidationen i sin helhet som redovisar betalning av skulder, försäljning av egendom och skiftet av resterande tillgångar därefter. Till berättelsen ska bifogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Förbundet är upplöst när förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna har delgivits medlemmarna.

17 § TVISTER

Tvister mellan förbundet och dess medlemmar ska avgöras vid en allmän domstol i Sverige

18 § ERSÄTTNING TILL LEDAMÖTER, ERSÄTTARE OCH REVISORER

Ersättning för arvoden och ersättningar till ordförande, vice ordförande, styrelseledamöter, ersättare och revisorer ska följa de ersättningsregler för förtroendevalda som gäller för Landstinget Dalarna. För den revisor som Försäkringskassan utser betalar Samordningsförbundet ersättningen i särskild ordning.

Ordförande har rätt till ett fast månadsarvode på 5 % av 90 % av arvodet för förtroendevalda som gäller för Sveriges Riksdag.

19 § ARKIVTILLSYN

Kommunstyrelsen i Mora kommun ansvarar för tillsynen av att samordningsförbundet fullgör sina skyldigheter enligt arkivlagen (1990:782).

20 § FÖRBUNDETS BILDANDE

Förbundet bildades den 26 maj 2013.

Ändringar i denna förbundsordning träder i kraft när den antagits av samtliga huvudmän.

§ 47

OK KS 2018/00185-1

Förbundsordning 2018, Norra Dalarnas samordningsförbund

Beslut

Utskottet för strategi föreslår kommunstyrelsen:

Kommunfullmäktige godkänner förbundsordningen 2018 för Norra Dalarnas samordningsförbund.

Sammanfattning av ärendet

Det finns ett förslag till reviderad förbundsordning för Norra Dalarnas samordningsförbund. Det är främst mandattiden som är förändrad samt att förbunden i Dalarna har en likalydande formulering.

Beslutsunderlag

Förslag till förbundsordning för Norra Dalarnas samordningsförbund, 2018-04-12.

Yrkanden

Ordföranden yrkar att förslaget till förbundsordning godkänns.

Beslutsgång

Ordföranden ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att utskottet bifaller detta.

Sändlista

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige

§ 47

OK KS 2018/00185-1

Förbundsordning 2018, Norra Dalarnas samordningsförbund

Beslut

Utskottet för strategi föreslår kommunstyrelsen:

Kommunfullmäktige godkänner förbundsordningen 2018 för Norra Dalarnas samordningsförbund.

Sammanfattning av ärendet

Det finns ett förslag till reviderad förbundsordning för Norra Dalarnas samordningsförbund. Det är främst mandattiden som är förändrad samt att förbunden i Dalarna har en likalydande formulering.

Beslutsunderlag

Förslag till förbundsordning för Norra Dalarnas samordningsförbund, 2018-04-12.

Yrkanden

Ordföranden yrkar att förslaget till förbundsordning godkänns.

Beslutsgång

Ordföranden ställer proposition på sitt eget yrkande och finner att utskottet bifaller detta.

Sändlista

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige

Från: OK Funk Post Till kommunen
Skickat: Thursday, May 3, 2018 8:20 AM
Till: Camilla Staberg
Ämne: VB: Medlemsremiss: Likvidation av kommunalförbundet Region Dalarna
Bifogade filer: 0795_001.pdf

Med vänliga hälsningar
Orsa kommun
Verksamhetsområde service och utveckling
Tfn. 0250-55 21 00 (växel)
E-post. orsa.kommun@orsa.se

Från: Magnus Höög <Magnus.Hoog@regiondalarna.se>
Skickat: den 2 maj 2018 16:13
Till: servicecenter@avesta.se; 'kommun@hedemora.se'; kommun@sater.se; kontaktcenter@falun.se; 'kommun@borlange.se'; 'registrator (registrator@gagnef.se)'; kommun@rattvik.se; kommun@leksand.se; MK Funk Mora Kommun; OK Funk Post Till kommunen; AK Funk Kommun; 'kommun@malung-salen.se'; vansbro.kommun@vansbro.se; info@ludvika.se; Kommun; 'landstinget.dalarna@ltdalarna.se'
Kopia: diariet
Ämne: Medlemsremiss: Likvidation av kommunalförbundet Region Dalarna

Region Dalarnas direktion önskar senast den 30 juni 2018 svar på följande frågor:

- Godkänner kommunen/landstinget att verksamheten i kommunalförbundet Region Dalarna upphör per 2018-12-31 och att kommunalförbundet Region Dalarna avvecklas genom likvidation?
- Godkänner kommunen/landstinget att kommunalförbundet Region Dalarnas egna kapital, tillgångar, skulder och åtaganden per 31/12 2018 ska återföras till Region Dalarnas medlemmar i enlighet med huvudprincipen i förbundsordningen, varvid respektive kommuns andel utskiftas enligt fördelningen av 2018 års medlemsavgifter?

Svar lämnas till diariet@regiondalarna.se
Se bifogat dokument för ytterligare information.

Handläggare
Magnus Höög
023-77 70 54
magnus.hoog@regiondalarna.se

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2018-05-02

Diarienummer
RD 2017/204

Sida
1(2)

Medlemsremiss: Likvidation av kommunalförbundet Region Dalarna samt fördelning av kommunalförbundets tillgångar och skulder

Regeringskansliet har i departementsskrivelse 2017/04491SFÖ (Ds 2017:61) föreslagit att Landstinget Dalarna tillåts bilda region 2019-01-01. Regeringen lämnar en proposition till riksdagen i mitten av mars, om regionbildning 2019. Riksdagen beslutar senare under våren om att regionbildning ska genomföras i Dalarna och övriga återstående län. Detta medför att verksamheten i dagens kommunalförbund Region Dalarna, organisationsnummer 222000-1446, ska upphöra den 31 december 2018 och att kommunalförbundet Region Dalarna ska likvideras.

Vid Region Dalarnas bildande 2002/2003 förutsågs inte möjligheten till den nu aktuella regionbildningen. § 19 i Region Dalarnas förbundsordning behandlar i och med detta endast frågan om kommunalförbundets likvidation och upplösning efter det att medlemmarna inte kan enas om förutsättningarna för en medlems utträde.

Icke desto mindre kan vägledning för hanteringen av nu aktuell likvidation på grund av regionbildningen hittas i § 19, som anger följande:

”§ 19 Likvidation och upplösning

Om medlemmarna inte kan enas om förutsättningarna för utträde när uppsägningstiden i 18 § är till ända, skall förbundet träda i likvidation.

Likvidationen verkställs av direktionen i egenskap av likvidator.

Vid skifte av förbundets behållna tillgångar i anledning av likvidationen skall den i 15 § angivna fördelningsgrunden mellan medlemmarna tillämpas. *

När förbundet har trätt i likvidation skall förbundets egendom i den mån det behövs för likvidationen förvandlas till pengar genom försäljning på offentlig auktion eller på annat lämpligt sätt. Verksamheten får tillfälligt fortsätta om det behövs för en ändamålsenlig avveckling.

När direktionen har fullgjort sitt uppdrag som likvidator skall direktionen avge en slutredovisning för sin förvaltning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av

behållna tillgångar. Till berättelsen skall fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Till slutredovisningen skall fogas direktionens beslut om vilken av förbundets medlemmar som skall överta och vårda de handlingar som hör till förbundets arkiv.

När förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna har delgetts samtliga förbundsmedlemmar, är förbundet upplöst.”

* (I § 15 hänvisas till § 12 som anger huvudprincipen till 40 % Landstinget Dalarna och 60 % fördelat mellan länets kommuner.)

Utöver tillämpliga delar av i § 19 angivet förfarande, måste alltså, då § 19 anger en annan situation än den som nu är för handen, Region Dalarnas medlemmar ges tillfälle att i respektive fullmäktige godkänna

- att kommunalförbundet Region Dalarnas verksamhet ska upphöra och likvidationsförfarande genomföras

samt

- att godkänna att kommunalförbundet Region Dalarnas egna kapital, tillgångar, skulder och åtaganden per 31/12 2018 ska återföras till Region Dalarnas medlemmar i enlighet med huvudprincipen i förbundsordningen, varvid respektive kommuns andel utskiftas enligt fördelningen av 2018 års medlemsavgifter.

Inriktningen är därefter att direktionen vid sammanträde 2018-12-05 med stöd av medlemmarnas beslut ska godkänna att likvidation sker.

Frågeställning:

Region Dalarnas direktion önskar med anledning av ovanstående senast den 30 juni 2018 svar på följande frågor:

- Godkänner kommunen/landstinget att verksamheten i kommunalförbundet Region Dalarna upphör per 2018-12-31 och att kommunalförbundet Region Dalarna avvecklas genom likvidation?
- Godkänner kommunen/landstinget att kommunalförbundet Region Dalarnas egna kapital, tillgångar, skulder och åtaganden per 31/12 2018 ska återföras till Region Dalarnas medlemmar i enlighet med huvudprincipen i förbundsordningen, varvid respektive kommuns andel utskiftas enligt fördelningen av 2018 års medlemsavgifter?

Svar lämnas till diariet@regiondalarna.se

Abbe Ronsten
Ordförande

Elsmari Julin
Regionchef

§ 48

OK KS 2018/00221-1

Likvidation av kommunalförbundet Region Dalarna

Beslut

Utskottet för strategi föreslår kommunstyrelsen:

1. Kommunfullmäktige godkänner att verksamheten i kommunalförbundet Region Dalarna upphör per 2018-12-31 och att kommunalförbundet Region Dalarna avvecklas genom likvidation.
2. Kommunfullmäktige godkänner att kommunalförbundet Region Dalarnas egna kapital, tillgångar, skulder och åtaganden per den 2018-12-31 ska återföras till Region Dalarnas medlemmar i enlighet med huvudprincipen i förbundsordningen, varvid respektive kommuns andel utskiftas enligt fördelningen av 2018 års medlemsavgifter.

Sammanfattning av ärendet

Regeringskansliet har föreslagit att Landstinget Dalarna tillåts bilda region 2019-01-01. Det slutliga beslutet tas av regeringen under våren. I det fall regeringen fattar ett sådant beslut ska verksamheten i Region Dalarna upphöra den 2018-12-31 och avvecklas genom likvidation.

Likvidationen verkställs av direktionen. När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator ska direktionen avge en slutredovisning för sin förvaltning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar. Till berättelsen ska redovisningshandlingar för hela likvidationen samt direktionens beslut om vilken av förbundets medlemmar som ska överta och vårda de handlingar som hör till förbundets arkiv. Direktionens inriktning är att vid sammanträdet 2018-12-05 med stöd av medlemmarnas beslut godkänna att en likvidation av Region Dalarna genomförs.

Beslutsunderlag

Medlemsremiss, Region Dalarna, 2018-05-03.

Förslag till beslut

Verksamhetsområde service och utveckling föreslår utskottet att föreslå kommunstyrelsen:

1. Kommunfullmäktige godkänner att verksamheten i kommunalförbundet Region Dalarna upphör per 2018-12-31 och att kommunalförbundet Region Dalarna avvecklas genom likvidation.
2. Kommunfullmäktige godkänner att kommunalförbundet Region Dalarnas egna kapital, tillgångar, skulder och åtaganden per den 2018-12-31 ska återföras till Region Dalarnas medlemmar i enlighet med huvudprincipen i förbundsordningen, varvid respektive kommuns andel utskiftas enligt fördelningen av 2018 års medlemsavgifter

Sändlista

Kommunstyrelsen

Handläggare
Magnus Höög
023-77 70 54
magnus.hoog@regiondalarna.se

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2018-05-02

Diarienummer
RD 2017/204

Sida
1(2)

Medlemsremiss: Likvidation av kommunalförbundet Region Dalarna samt fördelning av kommunalförbundets tillgångar och skulder

Regeringskansliet har i departementsskrivelse 2017/04491SFÖ (Ds 2017:61) föreslagit att Landstinget Dalarna tillåts bilda region 2019-01-01. Regeringen lämnar en proposition till riksdagen i mitten av mars, om regionbildning 2019. Riksdagen beslutar senare under våren om att regionbildning ska genomföras i Dalarna och övriga återstående län. Detta medför att verksamheten i dagens kommunalförbund Region Dalarna, organisationsnummer 222000-1446, ska upphöra den 31 december 2018 och att kommunalförbundet Region Dalarna ska likvideras.

Vid Region Dalarnas bildande 2002/2003 förutsågs inte möjligheten till den nu aktuella regionbildningen. § 19 i Region Dalarnas förbundsordning behandlar i och med detta endast frågan om kommunalförbundets likvidation och upplösning efter det att medlemmarna inte kan enas om förutsättningarna för en medlems utträde.

Icke desto mindre kan vägledning för hanteringen av nu aktuell likvidation på grund av regionbildningen hittas i § 19, som anger följande:

”§ 19 Likvidation och upplösning

Om medlemmarna inte kan enas om förutsättningarna för utträde när uppsägningstiden i 18 § är till ända, skall förbundet träda i likvidation.

Likvidationen verkställs av direktionen i egenskap av likvidator.

Vid skifte av förbundets behållna tillgångar i anledning av likvidationen skall den i 15 § angivna fördelningsgrunden mellan medlemmarna tillämpas. *

När förbundet har trätt i likvidation skall förbundets egendom i den mån det behövs för likvidationen förvandlas till pengar genom försäljning på offentlig auktion eller på annat lämpligt sätt. Verksamheten får tillfälligt fortsätta om det behövs för en ändamålsenlig avveckling.

När direktionen har fullgjort sitt uppdrag som likvidator skall direktionen avge en slutredovisning för sin förvaltning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av

behållna tillgångar. Till berättelsen skall fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Till slutredovisningen skall fogas direktionens beslut om vilken av förbundets medlemmar som skall överta och vårda de handlingar som hör till förbundets arkiv.

När förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna har delgetts samtliga förbundsmedlemmar, är förbundet upplöst.”

* (I § 15 hänvisas till § 12 som anger huvudprincipen till 40 % Landstinget Dalarna och 60 % fördelat mellan länets kommuner.)

Utöver tillämpliga delar av i § 19 angivet förfarande, måste alltså, då § 19 anger en annan situation än den som nu är för handen, Region Dalarnas medlemmar ges tillfälle att i respektive fullmäktige godkänna

- att kommunalförbundet Region Dalarnas verksamhet ska upphöra och likvidationsförfarande genomföras

samt

- att godkänna att kommunalförbundet Region Dalarnas egna kapital, tillgångar, skulder och åtaganden per 31/12 2018 ska återföras till Region Dalarnas medlemmar i enlighet med huvudprincipen i förbundsordningen, varvid respektive kommuns andel utskiftas enligt fördelningen av 2018 års medlemsavgifter.

Inriktningen är därefter att direktionen vid sammanträde 2018-12-05 med stöd av medlemmarnas beslut ska godkänna att likvidation sker.

Frågeställning:

Region Dalarnas direktion önskar med anledning av ovanstående senast den 30 juni 2018 svar på följande frågor:

- Godkänner kommunen/landstinget att verksamheten i kommunalförbundet Region Dalarna upphör per 2018-12-31 och att kommunalförbundet Region Dalarna avvecklas genom likvidation?
- Godkänner kommunen/landstinget att kommunalförbundet Region Dalarnas egna kapital, tillgångar, skulder och åtaganden per 31/12 2018 ska återföras till Region Dalarnas medlemmar i enlighet med huvudprincipen i förbundsordningen, varvid respektive kommuns andel utskiftas enligt fördelningen av 2018 års medlemsavgifter?

Svar lämnas till diariet@regiondalarna.se

Abbe Ronsten
Ordförande

Elsmari Julin
Regionchef

§ 48

OK KS 2018/00221-1

Likvidation av kommunalförbundet Region Dalarna

Beslut

Utskottet för strategi föreslår kommunstyrelsen:

1. Kommunfullmäktige godkänner att verksamheten i kommunalförbundet Region Dalarna upphör per 2018-12-31 och att kommunalförbundet Region Dalarna avvecklas genom likvidation.
2. Kommunfullmäktige godkänner att kommunalförbundet Region Dalarnas egna kapital, tillgångar, skulder och åtaganden per den 2018-12-31 ska återföras till Region Dalarnas medlemmar i enlighet med huvudprincipen i förbundsordningen, varvid respektive kommuns andel utskiftas enligt fördelningen av 2018 års medlemsavgifter.

Sammanfattning av ärendet

Regeringskansliet har föreslagit att Landstinget Dalarna tillåts bilda region 2019-01-01. Det slutliga beslutet tas av regeringen under våren. I det fall regeringen fattar ett sådant beslut ska verksamheten i Region Dalarna upphöra den 2018-12-31 och avvecklas genom likvidation.

Likvidationen verkställs av direktionen. När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator ska direktionen avge en slutredovisning för sin förvaltning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar. Till berättelsen ska redovisningshandlingar för hela likvidationen samt direktionens beslut om vilken av förbundets medlemmar som ska överta och vårda de handlingar som hör till förbundets arkiv. Direktionens inriktning är att vid sammanträdet 2018-12-05 med stöd av medlemmarnas beslut godkänna att en likvidation av Region Dalarna genomförs.

Beslutsunderlag

Medlemsremiss, Region Dalarna, 2018-05-03.

Förslag till beslut

Verksamhetsområde service och utveckling föreslår utskottet att föreslå kommunstyrelsen:

1. Kommunfullmäktige godkänner att verksamheten i kommunalförbundet Region Dalarna upphör per 2018-12-31 och att kommunalförbundet Region Dalarna avvecklas genom likvidation.
2. Kommunfullmäktige godkänner att kommunalförbundet Region Dalarnas egna kapital, tillgångar, skulder och åtaganden per den 2018-12-31 ska återföras till Region Dalarnas medlemmar i enlighet med huvudprincipen i förbundsordningen, varvid respektive kommuns andel utskiftas enligt fördelningen av 2018 års medlemsavgifter

Sändlista

Kommunstyrelsen

Drift- och investeringsbudget 2019
och plan 2020-2022
Orsa kommun

§ 49

OK KS 2018/00132-1

Ekonomiska ramar 2019

Beslut

Utskottet för strategi föreslår kommunstyrelsen följande:

- Ger kommunchefen i uppdrag att tillsammans med cheferna för respektive verksamhetsområde ta fram ett förslag till budget 2019 för kommunstyrelsens verksamheter inom en ekonomisk ram om 399 506 tkr.

Förslaget ska innehålla utrymme för fortsatt verksamhet med två aktivitetshandledare inom äldreomsorgen med 950 tkr och medel till kommunstyrelsens förfogande om minst 4 000 tkr.

Ramen möjliggör utrymme för utökning av tjänsten för medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), ökat föreningsbidrag i form av hyra av lokal för CCC Ungdom och medel för utökat arbete inom skola och näringsliv om totalt 450 tkr.

- Kommunstyrelsen infordrar förslag till budget 2019 inom följande ekonomiska ramar:
Kommunfullmäktige: 2 738 tkr.

Byggnadsnämnden: 4 117 tkr, varav 50 tkr är för förvaltningens arbete med processen främjande myndighetsutövning inom Orsa kommun.

Miljönämnden: 1 847 tkr, varav 50 tkr är för förvaltningens arbete med processen främjande myndighetsutövning inom Orsa kommun.

Kommunstyrelsen med dess verksamhetsområden (se även ovan): 399 506 tkr.

Förslag till budget tillsammans med prognos för 2018 ska presenteras på kommunstyrelsens sammanträde den 17 september.

Deltar ej

Anders Rosell (S) och Magnus Bjurman (S) deltar inte i beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Genomgång av förslaget till ekonomiska ramar för 2019. Samtliga nämnder och utskott hade en gemensam mål- och budgetberedning i mitten på maj och dessa förslag har sammanställts. Kommunstyrelsen ska sedan ta beslut om ekonomiska ramar i juni och därefter fastställer kommunfullmäktige budgeten i november.

Beslutsunderlag

Sammanställning av ekonomiska ramar, mål och budget för varje verksamhet, reviderad 2018-05-22.

Yrkanden

Håkan Yngström (C) yrkar att kommunchefen får i uppdrag att tillsammans med cheferna för respektive verksamhetsområde ta fram ett budgetförslag för 2019 för kommunstyrelsens verksamheter inom en ekonomisk ram om 399 506 tkr. Förslaget ska innehålla utrymme för fortsatt verksamhet med två aktivitetshandledare inom äldreomsorgen med 950 tkr och medel till kommunstyrelsens förfogande om minst 4 000 tkr. Ramen möjliggör utökning av tjänsten för medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), ökat föreningsbidrag i form av hyra av lokal för CCC Ungdom och medel för utökat arbete inom skola och näringsliv om totalt 450 tkr.

Håkan Yngström (C) yrkar på en ram för byggnadsnämnden om 4 117 tkr och för miljönämnden 1 847 tkr, varav 50 tkr per nämnd är för förvaltningarnas arbete med processen främjande myndighetsutövning inom Orsa kommun, samt att budgetförslagen tillsammans med prognosen för 2018 ska presenteras för kommunstyrelsen den 17 september.

Beslutsgång

Ordföranden ställer proposition på Håkan Yngströms yrkanden och finner att utskottet bifaller dessa.

Sändlista

Kommunstyrelsen

SKL:s ekonomirapport, maj 2018

SKL konstaterar att kommunernas resultat 2017 ligger klart över tumregeln för god ekonomisk hushållning i sektorn. Som tumregel brukar anges ett resultat uppgående till 2% av skatter och generella statsbidrag-

Det är andra året i rad med rekordresultat i kommunsektorn. En bra utveckling av skatteunderlaget, extra statligt stöd och större reavinster än normalt bidrog till det goda resultatet. En sämre skatteunderlagsutveckling 2019-2021, i kombination med stora behovsökningar väntas leda till sämre resultat de kommande åren.

”För att klara att öka resurserna till verksamheterna fullt ut i takt med demografin, och ett resultat på **1% av skatter och generella statsbidrag**, krävs budgetförstärkande åtgärder på 30 miljarder 2021 (vilket motsvarar cirka 1 procent av bruttokostnaderna årligen).

Det kommer med andra ord att krävas avsevärda effektiviseringar framöver. Brist på utbildad personal kommer att sätta ytterligare press på kommunerna att hitta nya lösningar för att klara välfärdsuppdraget”.

Orsa kommuns mål är ett resultat motsvarande 1,5% av skatter och generella statsbidrag.

Det är tur att kommunerna nu går in i kommande period med höga resultat, (även om det varit än bättre om kommuner kunnat spara goda resultat inför framtiden såsom det går för t e x ett bolag) så det finns en viss fallhöjd för att klara av de utmaningar som kommer inom de närmaste åren.

Kortfattat nämnder SKL följande ”problem”.

Ökat demografiskt tryck

Det har varit känt länge att det demografiska trycket ökar, då vi får allt fler äldre. I de flesta kommuner ökar dessutom de yngre, skolåldern, snabbt. I Orsa har de yngre åldrarna istället minskat under ett antal år.

Skattunderlaget viker

Vi har varit inne i en period där skatteunderlaget vuxit starkt under åren 2015-2017 men nu förväntas det vika ner betydligt under åren 2019-2020 för att därefter vända upp något under 2021.

Minskade ersättningar för flyktingmottagandet

Ersättningarna har varit generösa. För Orsa har de utifrån kommunens förutsättningar varit mycket generösa.

Investeringarna ökar

Investeringarna ökar mer än normalt vilket leder ökade kapitalkostnader. I många kommuner sker de större investeringarna i kommunala bolag, men det spelar ingen roll då de på något sätt ska de betalas. Även i Orsa ser vi ett betydligt större investeringsbehov än normalt. Detta leder så småningom till ökat lånebehov och samtidigt kan inte låneräntorna ligga kvar på samma extremt låga nivå som de gör idag.

Pensionskostnaderna ökar

Även om utbetalningarna från den "gamla pensionsskulden" (ansvarsförbindelsen för pensioner) nu förväntas minska så innebär allt större avsättningar för förmånsbestämda pensioner att vi kommer se kraftigt ökade pensionskostnader framöver. Detta gäller även Orsa.

I och med att Orsa kommun under de senaste åren haft mycket goda resultat och dessutom en god likviditet ser förutsättningarna något bättre ut hos oss än hos många andra kommuner. Det ska dock påpekas att trots dessa år med goda resultat så är kommunens eget kapital per invånare fortfarande lägre än för genomsnittskommunen i Sverige och även lägre än genomsnittet för vår kommungrupp. Dock något högre än genomsnittet i Dalarna sen ett par år tillbaka.

Budget 2019 vs budget 2018, förändring inför 20180529

	KF	KS	KS, kchef	Strategi	Samhälle	Lärande	Omsorg	Miljö	BN	Löneökn 2018	
Budget 2018 före lönekomp	2 705	391 599	9 184	27 534	50 570	155 856	148 455	1 724	4 027	4 600	404 655
Anslag valår 2018	-200										-200
Eu val 2019	200										200
Revision	50										50
Överförmyndare	-17										-17
Ökat löneläge		52	52								52
IS/IT		1	1								1
Förändring kap kostn netto		-17	-17								-17
Sänkning hyra OLAB prel		-1 500	-1 500								-1 500
IS/IT telefonanknytningar		-495	-495								-495
											0
Ökat löneläge		732		732							732
Kapitalkostnader netto		25		25							25
Utskott		5		5							5
Centralt stöd utökad fortbildn pott mm		0		0							0
Gemensamt stöd /arkiv		110		110							110
Gemensamt stöd /Kommunikation		320		320							320
Gemensamt stöd /Kommunikation		275		275							275
IS/IT fördelning ansv 210		62		62							62
Gemensamt stöd /Kommunikation, externweb		-740		-740							-740
Gemensamt stöd /Utbildning 2018 bort		-200		-200							-200
Gemensamt stöd / LGR engångsinsatser		-100		-100							-100
Adm stöd / EKB		150		150							150
Adm stöd skolskjutsar, barnomsorgskö omförd		138		138							138
IS/IT fördelning ansv 210		20		20							20
Kostenhet administration		100		100							100
Kostenhet äldreomsorg		200		200							200
Kost IS/IT fördelning		13		13							13
Ökat löneläge		771			771						771
Netto kapitalkostnader på inv 2018		906			906						906
Kapitalkostnader på inv 2019 ?		0									0
Utskott		60			60						60
Näringsliv		-200			-200						-200
Integration		-500			-500						-500
Infrastruktur /Dalatrafik		-343			-343						-343
Skog och mark		110			110						110

Investeringsäskanden 2019

923001 Köksutrustning	400	Köksutrustning
Buffert	800	Inlagd av JH
Service och utveckling	1 200	
912080 Inköp mark	450	
912100 Exploatering Lisselhed	1 500	Omsättningstillgång
922440 Ombyggnad gator	1 000	
Ombyggnad gator samförläggning Nodava	1 000	
922450 Gång och cykelbanor	500	
922460 Trafiksäkerhet	300	
922480 Vägbesynning	300	
922482 Vägbesynning samförläggning el	1 000	
919210 Stadsnät	6 500	
913201 Kultur och bibliotek	150	
922198 Fordon	200	
933430 Ridhuset	200	
933510 Rörliga friluftslivet	500	
912701 Räddningstjänsten	100	Rökskydd
Samhälle	13 700	
100 surfplattor a 5000	500	
Möbler	600	
Möbler o teknisk utrustning	400	För ljuddämpande åtgärder
Lärande	1 500	
Centralt invent 10 år	300	Inredning av nya rum på Lillåhem med anledning av tillbyggnad
Centralt invent 10 år	500	Utbyte av trygghetslarm Orsagården och Lillåhem
Centralt datorer 3 år	100	
HSR inventarier 10 år	700	Taklyftar, sängar mm (Inklusive utrustning på nya rum Lillåhem)
Omsorg	1 600	
Summa totalt	18 000	

Ramar 2019	Budget		Förändring	Ram 2019	Ökn% jfrt
Strategiutskottet 20180529	2018	april	Ökn tkr jfrt BU18	Bu beredning	BU 2018
Hänsyn cirkulär 2018 18	f komp löneökn	progn	före komp löneökn	äskat	före löneökn 2018
Kommunfullmäktige	2 705	2 531	33	2 738	1,2%
Kommunstyrelsen o kommundirektör	9 184	7 184	-1 959	7 225	-21,3%
Utskott för Strategi	27 534	28 024	1 110	28 644	4,0%
Samhälle	50 570	49 579	667	51 237	1,3%
Lärande	155 856	156 776	2 635	158 491	1,7%
Omsorg	148 455	148 214	4 209	152 664	2,8%
Kommunstyrelsen	391 599	389 777	6 662	398 261	1,7%
Miljönämnden	1 724	1 724	73	1 797	4,2%
Byggnadsnämnden	4 027	4 027	40	4 067	1,0%
Lönekomp 2017 och 2018	4 600	4 600		4 600	
	404 655	402 659	6 808	411 463	1,7%
		1 996		1 524 tkr mer än direktiv	
6 879 invånare 1/11 2018	6898 invånare 15/5-18			424 017	12 554
Resultat bu19 o plan 2020-2022 jämfört med 1,5% av skatteintäkter					6 000
Resultat progn 18 samt bu19 o plan 2020-2022 jämfört med 1,5% av skatteintäkter					11 800

1 500

2 360

§ 49

OK KS 2018/00132-1

Ekonomiska ramar 2019

Beslut

Utskottet för strategi föreslår kommunstyrelsen följande:

- Ger kommunchefen i uppdrag att tillsammans med cheferna för respektive verksamhetsområde ta fram ett förslag till budget 2019 för kommunstyrelsens verksamheter inom en ekonomisk ram om 399 506 tkr.

Förslaget ska innehålla utrymme för fortsatt verksamhet med två aktivitetshandledare inom äldreomsorgen med 950 tkr och medel till kommunstyrelsens förfogande om minst 4 000 tkr.

Ramen möjliggör utrymme för utökning av tjänsten för medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), ökat föreningsbidrag i form av hyra av lokal för CCC Ungdom och medel för utökat arbete inom skola och näringsliv om totalt 450 tkr.

- Kommunstyrelsen infordrar förslag till budget 2019 inom följande ekonomiska ramar:
Kommunfullmäktige: 2 738 tkr.

Byggnadsnämnden: 4 117 tkr, varav 50 tkr är för förvaltningens arbete med processen främjande myndighetsutövning inom Orsa kommun.

Miljönämnden: 1 847 tkr, varav 50 tkr är för förvaltningens arbete med processen främjande myndighetsutövning inom Orsa kommun.

Kommunstyrelsen med dess verksamhetsområden (se även ovan): 399 506 tkr.

Förslag till budget tillsammans med prognos för 2018 ska presenteras på kommunstyrelsens sammanträde den 17 september.

Deltar ej

Anders Rosell (S) och Magnus Bjurman (S) deltar inte i beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Genomgång av förslaget till ekonomiska ramar för 2019. Samtliga nämnder och utskott hade en gemensam mål- och budgetberedning i mitten på maj och dessa förslag har sammanställts. Kommunstyrelsen ska sedan ta beslut om ekonomiska ramar i juni och därefter fastställer kommunfullmäktige budgeten i november.

Beslutsunderlag

Sammanställning av ekonomiska ramar, mål och budget för varje verksamhet, reviderad 2018-05-22.

Yrkanden

Håkan Yngström (C) yrkar att kommunchefen får i uppdrag att tillsammans med cheferna för respektive verksamhetsområde ta fram ett budgetförslag för 2019 för kommunstyrelsens verksamheter inom en ekonomisk ram om 399 506 tkr. Förslaget ska innehålla utrymme för fortsatt verksamhet med två aktivitetshandledare inom äldreomsorgen med 950 tkr och medel till kommunstyrelsens förfogande om minst 4 000 tkr. Ramen möjliggör utökning av tjänsten för medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), ökat föreningsbidrag i form av hyra av lokal för CCC Ungdom och medel för utökat arbete inom skola och näringsliv om totalt 450 tkr.

Håkan Yngström (C) yrkar på en ram för byggnadsnämnden om 4 117 tkr och för miljönämnden 1 847 tkr, varav 50 tkr per nämnd är för förvaltningarnas arbete med processen främjande myndighetsutövning inom Orsa kommun, samt att budgetförslagen tillsammans med prognosen för 2018 ska presenteras för kommunstyrelsen den 17 september.

Beslutsgång

Ordföranden ställer proposition på Håkan Yngströms yrkanden och finner att utskottet bifaller dessa.

Sändlista

Kommunstyrelsen

§ 50

OK KS 2018/00133-2

Verksamhetsmål 2019 för utskottet för strategi

Beslut

Utskottet för strategi återremitterar ärendet till verksamhetsområde service och utveckling för komplettering av mått till respektive mål och eventuell ytterligare målformulering inom målområdet livskvalitet/service.

Sammanfattning av ärendet

Varje utskott ska lämna förslag på verksamhetsmål för kommande år. Kommunstyrelsens ska sedan fastställa dessa.

Beslutsunderlag

Förslag till mål för utskottet för strategi, 2018-05-08.

Förslag till beslut

Verksamhetsområde service och utveckling föreslår att anta följande mål:

Medarbetare

Medarbetarskap

Vår organisation ska vara mycket bra på att ta till vara medarbetares ansvarstagande och engagemang. Detta ska vi göra genom att införa medarbetarskap som förhållningssätt och metod. Medarbetarskap ska vara infört i alla våra enheter i hela organisationen under 2019.

Livskvalitet

Service

Vår upplevda service till medborgare, besökare och internt i organisationen ska öka. Mätbara mått för detta tas nu fram eftersom inga undersökningar ännu är gjorda.

Tillgänglighet

Medborgarna, besökarna och internt i organisationen ska uppleva att tillgänglighet och bemötande från Orsa kommun är hög.

Friska medarbetare

Ohälsotalet ska uppgå till max 5,5 %.

Ekonomi

Vi skapar en tydlig struktur för uppföljning och agerande på avvikelser i vårt budgetarbete. - Max 2% avvikelse mellan prognos vid delårsbokslut och utfallet vid årsbokslut.

Yrkanden

Ordföranden yrkar på att återremittera ärendet till verksamhetsområde service och utveckling för komplettering av mått till respektive mål och eventuell ytterligare målformulering inom målområdet livskvalitet/service.

Beslutsgång

Ordföranden ställer proposition på tjänstemannaförslaget och sitt eget yrkande och finner att utskottet bifaller det sistnämnda.

Sändlista

Chef verksamhetsområde service och utveckling

Verksamhetsområde Service & utveckling
Ann-Therese Albertsson

Kommunstyrelsen

Förändring av organisationsstruktur

Sammanfattning av ärendet

26 januari beslutades i kommunstyrelsen om ny organisation i Orsa kommun. Den nya organisationen infördes 1 augusti 2016 och implementerades under hösten 2016 och 2017. Under våren 2018 genomfördes en pulsmätning av organisationen med hjälp av en extern oberoende konsult. Medarbetare, chefer, politiker och fackliga organisationer bjöds in till workshops där synpunkter framfördes på organisationen. Det har framkommit synpunkter på att avdelning personal, ekonomi och kommunikation borde flyttas från Service & utveckling till att ligga direkt under kommunchef. Vi har diskuterat detta i ledningsgruppen och är överens om att vi föreslår att genomföra förändringen. Detta är en förändring av den struktur som KS fattade beslut om 26 januari och som KS följaktligen måste fatta beslut om. Det finns ytterligare synpunkter på förändringar i organisationen inom verksamhetsområde Service & utveckling som inte behöver lyftas till KS. Eventuella förändringar inom verksamhetsområdena beslutas av kommunchef och verksamhetschef.

Beslutsunderlag

Rapport från Pulsmätning.

Förslag till beslut

Organisationen förändras enligt följande:
Avdelning personal, ekonomi och kommunikation flyttas från Service & utveckling till att ligga direkt under kommunchefen.

Sändlista

Berörda enheter

Ann-Therese Albertsson
Kommunchef

§ 51

OK KS 2018/00222-1

Förändring av organisationsstruktur

Beslut

Utskottet för strategi föreslår kommunstyrelsen:

Organisationen förändras enligt följande: avdelningen för personal, ekonomi och kommunikation flyttas från verksamhetsområde service och utveckling till att organiseras direkt under kommunchefen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen fattade den 26 januari beslut om en ny organisation i Orsa kommun. Den nya organisationen infördes 1 augusti 2016 och implementerades under hösten 2016 och 2017. Under våren 2018 genomfördes en pulsmätning av organisationen med hjälp av en extern konsult. Medarbetare, chefer, politiker och fackliga organisationer bjöds in till workshops där synpunkter framfördes på organisationen. Där framkom synpunkter på att avdelningen för personal, ekonomi och kommunikation borde flyttas från verksamhetsområde service och utveckling till att organiseras direkt under kommunchef. Det innebär alltså en förändring av den struktur som kommunstyrelsen tidigare fattade beslut om.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, kommunchefen, 2018-05-24.
Rapport med bilagor från Pulsmätning, 2018-04-24.

Förslag till beslut

Kommunchefen föreslår:
Organisationen förändras enligt följande: avdelningen för personal, ekonomi och kommunikation flyttas från verksamhetsområde service och utveckling till att organiseras direkt under kommunchefen.

Sändlista

Kommunstyrelsen

§ 51

OK KS 2018/00222-1

Förändring av organisationsstruktur

Beslut

Utskottet för strategi föreslår kommunstyrelsen:

Organisationen förändras enligt följande: avdelningen för personal, ekonomi och kommunikation flyttas från verksamhetsområde service och utveckling till att organiseras direkt under kommunchefen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen fattade den 26 januari beslut om en ny organisation i Orsa kommun. Den nya organisationen infördes 1 augusti 2016 och implementerades under hösten 2016 och 2017. Under våren 2018 genomfördes en pulsmätning av organisationen med hjälp av en extern konsult. Medarbetare, chefer, politiker och fackliga organisationer bjöds in till workshops där synpunkter framfördes på organisationen. Där framkom synpunkter på att avdelningen för personal, ekonomi och kommunikation borde flyttas från verksamhetsområde service och utveckling till att organiseras direkt under kommunchef. Det innebär alltså en förändring av den struktur som kommunstyrelsen tidigare fattade beslut om.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, kommunchefen, 2018-05-24.
Rapport med bilagor från Pulsmätning, 2018-04-24.

Förslag till beslut

Kommunchefen föreslår:
Organisationen förändras enligt följande: avdelningen för personal, ekonomi och kommunikation flyttas från verksamhetsområde service och utveckling till att organiseras direkt under kommunchefen.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Filen hittades inte. Den är antingen borttagen eller utcheckad

Filen hittades inte. Den är antingen borttagen eller utcheckad

Filen hittades inte. Den är antingen borttagen eller utcheckad

Kommunstyrelsens ordförande
i Dalarnas kommuner

Finansiering av regionalt utvecklingsarbete 2019 och framåt

Arbetet med ett förändrat regionalt utvecklingsansvar i Dalarna fortskrider och slutligt beslut planeras av riksdagen innan deras sommaruppehåll. I regeringens proposition till riksdagen föreslås en lagändring så att det regionala utvecklingsansvaret i Sverige alltid ska åligga landstingen vilket är grunden för vår regionbildning. Samtidigt föreslås att lagen om kommunala samverkansorgan för det regionala utvecklingsansvaret ska upphöra vilken utgör grunden för nuvarande Region Dalarna.

För att ge fortsatta förutsättningar för det regionala utvecklingsarbetet i Dalarna på åtminstone oförändrad ambitionsnivå har diskussioner förts om en skatteväxling mellan kommunerna och landstinget. Dessa har inte lett till en samsyn i frågan mellan alla parter. Tiden för en sådan börjar rinna ut då en anmälan ska ske till regeringen senast i september månad för att hänsyn till en skatteväxling ska kunna tas i skatteutjämningsystemet.

Jag bifogar ett underlag som har tagits fram på landstinget om läget och möjliga sätt att hantera det hela utan en skatteväxling för 2019. En hantering som i hög grad innehåller frågorna om vilken ambitionsnivå Dalarna ska ha för det regionala utvecklingsarbetet 2019 och framåt och finansieringen av detta.

Inför diskussioner på landstingsstyrelsen den 28 maj skulle jag vilja få in er syn på möjligheterna att kommunerna prövar att fortsatt delta i finansiering av det regionala utvecklingsarbetet i avtalsform i stället för en skatteväxling. En fortsatt kommunal medfinansiering liksom den som funnits sedan 2002 för att bibehålla, eller ännu hellre kunna höja, Dalarnas ambitionsnivå för arbetet. Min utgångspunkt är att landstinget då ska vara beredda att pröva olika lösningar för att innan årets slut teckna sådana överenskommelser med kommunerna.

Min bedömning är att Dalarna inte behöver en kraftigt sänkt ambitionsnivå för arbetet utan sannolikt en höjd sådan. Dock ser jag det som mycket svårt att landstinget skulle ta över kommunernas finansiering av det regionala utvecklingsarbetet. Ett övertagande som skulle innebära en höjd kostnad för landstinget på minst 20 miljoner årligen jämfört med nuläget.

Utifrån ovanstående, och utifrån bifogat underlag, är jag tacksam för en underhandssignal från varje kommun innan landstingsstyrelsens möte den 28 maj. En signal om villigheten att pröva frågan om en fortsatt kommunal medfinansiering av det regionala utvecklingsarbetet i Dalarna i form av en avtalslösning eller i annan form. Detta för att dessa signaler ska kunna vara med som ett viktigt underlag för diskussionen kring punkten på mötet.

Jag bifogar, för kännedom, också "Förslag till Instruktion för Beredningen för Dalarnas utveckling (BDU)". Denna instruktion styr samverkan med och inflytande från länets kommuner och ska fastställas av Landstinget inför regionbildningen 2019.

Bilaga: Ändrat regionalt utvecklingsansvar i Dalarna – bildande av region – 2019

Förslag till Instruktion för Beredningen för Dalarnas utveckling (BDU)

För Landstinget Dalarna

Gunnar Barke

Landstingsstyrelsens ordförande

Förslag till:

Instruktion för

Beredningen för Dalarnas utveckling (BDU)

- Ett samverkansorgan för Region Dalarna (nuvarande Landstinget Dalarna) och Dalarnas kommuner i regionala utvecklingsfrågor

Uppdrag

Beredningen för Dalarnas utveckling (BDU) syfte är att fördjupa samverkan mellan länets kommuner och Region Dalarna (nuvarande Landstinget Dalarna) i gemensamma utvecklingsfrågor och genomförandet av Dalastrategin.

Ett gemensamt agerande för Dalarnas bästa ska åstadkommas i balans med den kommunala och regionala självstyrelsen. Detta ställer höga krav på förankring och en väl fungerande berednings- och genomförandeprocess. För att beredningens arbete ska bli effektivt är det viktigt att dess ledamöter är väl förankrade och har en strategisk position i sina respektive organ som möjliggör att de kan svara för de frågor som behandlas. BDUs arbetsform ska präglas av öppenhet och transparens, där ledamöternas obundna och gemensamma diskussion syftar till att nå enighet i de frågor beredningen behandlar.

BDUs främsta uppdrag är att bereda frågor inför Regionala utvecklingsnämndens beslut i för territoriet Dalarna strategiska frågor där Dalastrategin, ska vara vägledande.

Viktiga frågor för BDU inom ramen för uppdraget är:

- Strategiska frågor för långsiktig hållbar utveckling av Dalarna
- Länstransportplanen
- Infrastrukturfrågor, exempelvis upprättande av länsplan

- Inriktning avseende användningen av utvecklingsmedel (regeringens utvecklingsuppdrag)
- Kompetensförsörjning, bildning och arbetsmarknad
- Företagsstöd och näringslivsutveckling
- Avstämning, samordning och styrning av genomförandet av Dalastrategin
- Andra frågor där kommunerna och regionen gemensamt berörs

Mandat och arbetsformer

BDU är ett informellt samverkansorgan och dess arbetsformer regleras inte i kommunallagen. BDU har därför ingen självständig beslutanderätt. Dess uppgift är i första hand att ta fram underlag för Regionala utvecklingsnämndens beslut i strategiska frågor med betydelse för den regionala utvecklingen för territoriet Dalarna. En del av dessa frågor kommer att vara av den karaktären att de även går vidare för beslut i Regionstyrelsen och Regionfullmäktige. BDU är oförhindrad att inom sig väcka och behandla övriga frågor som är av sådan karaktär att synpunkter från BDU är värdefulla för frågans behandling. Dalarnas Kommunförbund kan väcka frågor för hantering av BDU.

Ställningstaganden från BDU överlämnas till Regionala utvecklingsnämnden som har att fatta de formella besluten. (Eller i förekommande fall lämna förslag för beslut i Regionstyrelsen eller Regionfullmäktige) I frågor där kommunerna och regionen behöver fatta gemensamma likalydande beslut så tar beredningen fram en rekommendation om förslag till beslut som sedan beslutas av respektive kommun och regionen. Det säkerställer att BDU inte inskränker eller gör våld på det kommunala självstyret. Tvärt om är det viktigt att det respekteras och säkerställs.

BDUs uppdrag som centralt samverkansorgan med kommunerna inskränker inte Region Dalarnas olika nämnders ansvar för att samverka med kommunerna inom sina respektive områden. Det åligger nämnderna att finna väl fungerande former för detta.

BDU ska 1-2 gånger per år samråda med Regionstyrelsen om gemensamma frågor.

Mötesplanen för BDU bör samordnas med det blivande kommunförbundet så att möten kan ske på samma dag. Möten sker 4-6 ggr per år enligt en fastställd mötesplan. Mötena ska planeras så att man kan behandla de ärenden som ska avhandlas på Regionala utvecklingsnämndens sammanträde. Extra möten kan hållas när det är påkallat.

Beredningsprocess

Av central betydelse är vilka ärenden som ska beredas politiskt av BDU. En ledstjärna för beredningens frågor är att de ska vara strategiska, avse territoriet Dalarna och vara av intresse för både kommunerna och Region Dalarna.

Slutligt ställningstagande till vilka frågor som ska hanteras via BDU avgörs av BDUs presidium.

Vid de fall ett ärende kräver ett beslut i Regionala utvecklingsnämnden eller Regionstyrelsen vid en tidpunkt som innebär att det inte hinner gå upp i BDU, exempelvis vid nationella remisser med kort svarstid, sker samråd med BDUs presidium.

Kollektivtrafikfrågorna är ett område för BDU och där det också finns ett särskilt samråd mellan kollektivtrafiknämnden och kommunerna.

En tjänstemannagrupp bereder på BDU-presidiets uppdrag de ärenden som ska behandlas av BDU. Tjänstemannagruppen består av föredragande tjänsteman från regionen och kommunsidan och kallas samman av regiondirektören.

Sammanträdesanteckningar, ställningstagande och avvikande mening

Vid sammanträden ska kommunallagens bestämmelser om nämnder gälla i tillämpliga delar. Bland annat innebär att sammanträdesanteckningar, inte protokoll, ska föras och i vilka besluten istället benämns *ställningstaganden*.

BDU är inte sammansatt på ett parlamentariskt proportionellt sätt varför voteringsbeslut inte kan förekomma. Regionala utvecklingsnämndens ordförande formulerar förslaget till beslut för vidare beslutsfattande i Regionala utvecklingsnämnden och andra beslutsinstanser i Region Dalarna. Ledamot som har avvikande förslag i ett ärende ska redovisa detta i anslutning till hanteringen i BDU. Förslaget kan bifogas anteckningarna från sammanträdet.

Beredningens sammansättning

Ledamöter och ersättare i beredningen utgörs av:

Region Dalarna

- Presidiet i Regionstyrelsen
- Regionala utvecklingsnämndens ordinarie ledamöter (11 st)

Kommunerna

- Totalt 15 ledamöter bestående av kommunstyrelsens ordförande i Dalarnas 15 kommuner. För var och en av dessa finns ersättare bestående av oppositionsråd eller motsvarande. Dessa tjänstgör när respektive KSO ej kan närvara

Beredningens presidium

BDUs presidium ska bestå av totalt sex ledamöter enligt följande;

- Presidiet i Regionala utvecklingsnämnden
- Tre ledamöter från kommunerna, som utses av Dalarnas kommunförbund

Ersättningar

Respektive huvudman ansvarar för eventuella arvoden, resekostnader och övriga ersättningar till ledamöter och ersättare i BDU

Denna instruktion träder i kraft den xxxx

Ändrat regionalt utvecklingsansvar i Dalarna – bildande av region - 2019

1. Bakgrund

Nuvarande Region Dalarna bildades 2003 i samband med ny lagstiftning om kommunala samverkansorgan som kunde överta det regionala utvecklingsansvaret. Dessa måste för att bli godkända av regeringen ha alla kommunerna som medlemmar medan landstingen kan vara medlem. I och med bildandet flyttades det regionala utvecklingsansvaret i Dalarna till Region Dalarna från länsstyrelsen. Ett ansvar som närmare beskrivs i en särskild förordning. Detta innebar en verksamhetsöverföring och därmed även en personalövergång så från länsstyrelsen överfördes ansvaret men också tjänster och ekonomiska medel.

Dalarna ansökte 2017 hos regeringen om att det regionala utvecklingsansvaret i länet 2019 skulle överföras till landstinget och därmed att en s.k. direktvald region skulle bildas. Ansökan från Dalarna och sex andra landsting har nu prövats i en remissomgång och varit hos lagrådet för deras prövning. Regeringen har sedan lagt en proposition till riksdagen med förslag till lagändringar som innebär ett beviljande av alla sju ansökningarna. Med det kommer från 2019 generellt landstingen (nya regioner) tilldelas det regionala utvecklingsansvaret i Sverige. Regeringen föreslår samtidigt att lagen om kommunala samverkansorgan skall upphöra vilket tar bort grunden för nuvarande Region Dalarna. Regeringens proposition kommer att behandlas av riksdagen innan sommaruppehållet.

Ett förberedande arbete pågår nu inför regionbildning i Dalarna vid årsskiftet. En del av det är en avveckling av nuvarande Region Dalarna och en överföring av personal med mera till den nya regionen men även till ett eventuellt nytt kommunförbund. En annan del är att förbereda för en överföring av ansvar, ekonomiska medel och viss personal från länsstyrelsen till nya regionen.

2. Ändrat huvudmannaskap för kollektivtrafiken 2018

2018 flyttades kollektivtrafikansvaret i Dalarna från Region Dalarna till Landstinget Dalarna. I och med det ändrades också det delade finansieringsansvaret för kollektivtrafiken som låg på kommuner och landsting. Allt finansieringsansvar överfördes till landstinget med undantag för skolskjutsar och en överenskommelse om en skatteväxling gjordes och rapporterades in till regeringen i september 2017 i enlighet med reglerna för en sådan. Då två kostnadsposter inte gick via AB Dalatrafik utan fakturerades kommunerna från Region Dalarna kom de inte med i underlaget för skatteväxling utan fick lösas på annat sätt under 2018. Dessa var kostnaden för enheten för färdtjänstlegitimering med en årlig kostnad idag om 4,9 mkr och kostnader för riksfärdtjänst som omfattade 1,2 mkr per år. Så kostnader om sammanlagt 6,1mkr som skulle ha ingått ligger idag utanför genomförd skatteväxling.

3. Finansiering av Region Dalarna och det regionala utvecklingsansvaret

Nuvarande Region Dalarna har för arbetet med det regionala utvecklingsansvaret utdebiterat en årlig medlemsavgift av sina 16 medlemmar. Denna basfinansiering uppgår sammantaget för kommunerna 2018 till 15,6 mkr medan landstingets medlemsavgift är 7,0 mkr. En huvuddel av

den årliga omsättningen i Region Dalarna har därutöver bestått av externa medel. I den är projektfinansieringen betydande samt av avtalsreglerade ersättningar för enheten för gymnasieantagning och för AV-media. De två överfördes till Region Dalarna när Dalarnas kommunförbund upphörde men finansieras fortsatt av sina kunder där Dalarnas kommuner dominerar.

Landstinget har sedan 2004 tillfört Region Dalarna en årlig extra summa om 2,9 mkr utöver medlemsavgiften för att stärka det regionala utvecklingsarbetet med betoning på barn och unga.

En särskild fakturerad årlig kostnad har därutöver påförts medlemmarna. Dels för Dalarnas årliga ägartillskott för ALMI GävleDala AB och dels för en särskild finansiering av det sena kvällståget från Stockholm. För ALMI är denna summa för kommunerna sammantaget 3,0 mkr och för kvällståget 375 tkr. Motsvarande för landstinget är 2,3 mkr för ALMI och 375 tkr för tåget.

4. Bildande av ett kommunförbund i Dalarna

I regionbildningsarbetet har en politisk arbetsgrupp prövat frågan om behov av bildande av ett kommunförbund i Dalarna med anledning av regionbildning. Arbetsgruppen har föreslagit att så ska ske med en verksamhetsinriktning på frågor om utökad mellankommunal samverkan, kommunal samorganisation för samverkan med den nya regionen samt övertagande av kommunala servicefunktioner i Region Dalarna (gymnasieantagning och AV-media). Beräknad budget för kommunförbundet, utöver fortsatt finansiering av tjänster som AV-media och gymnasieantagning, har beräknats till en miljon kronor årligen via medlemsavgifter.

Arbetsgruppens förslag är hos kommunerna för prövning och tretton har tagit beslut om att vara medlemmar i ett nytt sådant från start och resterande två avser att ta sina beslut i frågan 14 respektive 17 maj och där finns förslag till sådana beslut. Ett konstituerande förbunds möte för kommunförbundet är planerat till 30 maj.

5. Finansiering av det regionala utvecklingsansvaret i Dalarna 2019 och framåt.

Överflyttningen av det regionala utvecklingsansvaret till landstinget får enligt arbetsrätten (LAS §5a) anses utgöra en lagenlig verksamhetsövergång. Den ger därmed en automatisk rätt till berörd personal att följa med de verksamheter som ska överföras från såväl Region Dalarna som Länsstyrelsen i Dalarna. För Region Dalarnas del omfattas då alla med ett pågående anställningsavtal per 2019-01-01 förutom de som övergår till ett nytt kommunförbund. För länsstyrelsens del pågår diskussioner som mycket snart leder till ett gemensamt förslag inklusive finansiering av tjänsterna.

Utöver detta har också en överenskommelse träffats, och ett beslut tagits av landstingsstyrelsen, om övertagande av arbetet på länsstyrelsen med bredbandsutbyggnad som görs med stöd av EUs regionalfond samt därmed också det mellan länsstyrelsen och Region Dalarna gemensamma kansliet Digitala Dalarna. Denna övergång sker då redan under 2018.

Region Dalarnas budget för det regionala utvecklingsansvaret innebär en ambitionsnivå för regionala utvecklingsinsatser som många ansett behöver omprövas och ge utrymme för mer insatser på utpekade områden. I det nämns särskilt infrastruktur, kompetensförsörjning och forskning/utbildning men detta skulle ställa krav på ökade ekonomiska resurser.

I en beskrivning av behovet av resurser som tagits fram av regionchefen med medarbetare så anges vad som enligt dem behövs för att klara vad staten kräver och för diskuterade ytterligare politiska regionala prioriteringar. Enligt denna skulle krävas ett årligt tillskott om 6 mkr utöver nuvarande budget. Detta utan att en prövning av möjliga kostnadsminskningar för eventuella bortprioriterade områden samt för möjliga rationaliseringar i samband med en regionbildning ännu gjorts.

Det regionala utvecklingsansvarets nuvarande ekonomiska resurs bygger på nuvarande medlemsavgifter för kommunerna och landstinget samt det extra anslaget från landstinget. Detta ger sammantaget 25 miljoner per år. Utöver dessa resurser finns enligt kostnader som i nuläget finansieras via fakturering vilka är de för ALMI och "sena kvällståget".

6. Finansiering av en oförändrad eller ökad ambitionsnivå för regional utveckling

Regionbildning grundas på en av riksdagen beslutad överföring av regionala utvecklingsansvaret från ett kommunalt samverkansorgan där kommunerna enligt lag utgör basen till en region där landstinget formar en sådan tillsammans med nuvarande Region Dalarna. I diskussioner har prövats att ge goda förutsättningar för regionalt utvecklingsarbete i Dalarna med hjälp av en skatteväxling mellan landstinget och kommunerna utifrån av riksdagen ändrad ansvarsfördelning som planeras att ska under juni 2018. I detta har landstingets ambition varit att en skatteväxling skulle omfatta minst nuvarande medlemsavgifter för kommunerna i Region Dalarna. Någon överenskommelse kring en sådan mellan företrädare för samtliga parter har inte gått att nå och tiden rinner nu ut för att hinna uppnå en sådan i stipulerad tid.

Utän en skatteväxling behöver först säkerställas att det som debiteras kommunerna via faktura från Region Dalarna eller landstinget fortsatt får göras så även 2019 (eller för en längre avtalad tidsperiod). Detta gäller då ägartillskott för ALMI om 3 mkr, "sena kvällståget" om 375 000;- samt poster för den särskilda kollektivtrafiken som skulle ha ingått i den skatteväxlingen om 6,1 mkr.

Sedan återstår resurserna för regional utveckling på dagens ambitionsnivå där kommunernas medlemsavgift för Region Dalarna om 15,6 mkr är den största posten samt eventuella insatser utöver dessa för ökad ambitionsnivå för Dalarnas arbete med regional utveckling. I diskussioner om en skatteväxling var tanken att detta skulle kunna vara bas men om den möjligheten inte längre föreligger för 2019 (kan förstås överenskommas vid ett senare tillfälle för genomförande ett senare årsskifte) finns i huvudsak tre möjliga sätt att hantera läget:

1. Det ena är att kraftigt anpassa nuvarande ambitionsnivå för regional utveckling till en väsentligt lägre budgetnivå med landstingets nuvarande insatser som enda bas.
2. Det andra är att finna andra former för finansiering av en bibehållen eller ökad ambitionsnivå genom att kommunerna fortsatt bidrar reglerat exempelvis av avtalslösningar i stället för av en skatteväxling.
3. Det tredje sättet är att landstinget täcker upp bortfallet av de kommunala medel som dessa svarat för sedan 2002 för en oförändrad ambitionsnivå samt eventuellt också helt svarar för finansiering av en ökad ambitionsnivå. Detta skulle medföra en ökad kostnad för landstinget jämfört nuläge om 15,6 – 21,6 mkr på årsbasis.

Ett fjärde alternativ kan förstås vara/bli en blandning av ovanstående tre alternativ.

Till
Landstingsstyrelsens ordförande
Landstinget Dalarna

Svar angående förfrågan om regionalt utvecklingsarbete

Ett fortsatt och utvecklat regionalt utvecklingsarbete är oerhört viktigt för regionen och måste ta en rejäl plats i det nya Region Dalarna. På denna punkt upplever jag att det finns en stor enighet i direktionen.

Under flera års tid har finansieringen av kollektivtrafiken diskuterats mellan länets kommuner och landstinget. Det hela slutade med att huvudmannskapet för kollektivtrafiken fördes över på landstinget innebärande en skatteväxling om 47 öre. I de slutliga förhandlingarna om skatteväxlingsnivån så fanns det starka krafter för lägre nivåer. Kompromissen blev att ingen ytterligare skatteväxling skulle göras i samband med regionbildningen, bl a med hänvisning till rationaliseringseffekter av att slå ihop två organisationer. Detta fanns bekräftat i beslutsunderlagen ut till kommunerna. Utan denna kompromiss hade skatteväxlingsbeslutet troligen inte fått godkännande i alla kommuner.

Det har också diskuterats hur utfallet av skatteväxlingen om hemsjukvården blev, där det finns tecken på att kommunerna inte får täckning för sina kostnader. Här behövs en rejäl utvärdering när det gäller det ekonomiska utfallet av skatteväxling av hemsjukvården. Min uppfattning är att skatteväxlingsbeslutet på nivån 47 öre innehöll ett åtagande för landstinget att hantera kostnaden för regional utveckling. Det som inte fanns med i beräkningen är ambitionshöjningen inom det regionala utvecklingsarbetet som beräknas kosta 3,6 miljoner för kommunkollektivet motsvarande en skatteväxling om 0,5 öre. En ökad ambitionsnivå bör föregås av en utvärdering av nuvarande Region Dalarnas arbete för att klargöra vilka områden som ska prioriteras och mot vilka mål.

Om landstinget inte kan ta kostnaden för denna ambitionshöjning, motsvarande 0,04% av landstingets budget, är jag inte främmande för att avtalsvägen kompensera för denna kostnadsökning. En sån diskussion bör dock föregås av en utvärdering av skatteväxlingen av hemsjukvården.

Med vänlig hälsning

Mikael Thalín, kommunstyrelsens ordförande
Orsa Kommun

Kommunstyrelsens utskott för strategi kallas till sammanträde

Tid: 2018-05-29 kl. 13:00

Plats: Kommunhuset, Kommunsalen

Öppnande, närvaro, justering

Beslutsärenden

- Svar på granskning av kommunens internkontroll (Joakim Larsson, 13.00-13.15)**
Förslag till beslut
Kommunstyrelsen föreslås att svara kommunens förtroendevalda revisorer enligt bilaga.
- Grafisk profil (Emma Jidemyr, Janne Bäckman, 13.30-14.00)**
Förslag till beslut
- Svar på granskning av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar**
Förslag till beslut
Kommunstyrelsen antar yttrandet angående granskningen av leverantörsregister och leverantörsbetalningar.
- Förnyad borgensförbindelse, regressavtal och avtal med Kommuninvest**
Förslag till beslut
Orsa kommun bekräftar att ingången borgensförbindelse av den 16 januari 1995 ("Borgensförbindelsen"), vari Orsa kommun åtagit sig solidariskt borgensansvar såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s (publ) ("Kommuninvest") förpliktelser, alltjämt gäller samt att Kommuninvest äger företräda Orsa kommun genom att företa samtliga nödvändiga åtgärder för ingående och vidmakthållande av borgen enligt Borgensförbindelsen i förhållande till Kommuninvests nuvarande och blivande borgenärer.

Orsa kommun bekräftar att regressavtalet undertecknat av Orsa kommun den 25 oktober 2011, vari det inbördes ansvaret mellan Kommuninvests medlemmar regleras för det fall Kommuninvests borgenärer skulle framställa anspråk gentemot någon eller några av medlemmarna enligt Borgensförbindelsen, alltjämt gäller.

Orsa kommun bekräftar att garantiavtalet undertecknat av Orsa kommun den 25 oktober 2011, vari Orsa kommuns ansvar för Kommuninvests motpaitsexponeringar avseende derivat regleras, alltjämt gäller.

Orsa kommun utser [NN] och [NN] att för kommunens räkning underteckna alla handlingar med anledning av detta beslut.
- Ansvarsfrihet räkenskapsåret 2017 för Region Dalarnas direktion**
Förslag till beslut
Kommunfullmäktige beviljar ansvarsfrihet för Region Dalarnas direktion utifrån föreliggande årsredovisning för räkenskapsåret 2017.

6. **Förbundsordning 2018, Norra Dalarnas samordningsförbund**
Förslag till beslut
Kommunfullmäktige godkänner förbundsordningen för Norra Dalarnas samordningsförbund.
7. **Svar på remiss om likvidation av kommunalförbundet Region Dalarna**
Förslag till beslut
8. **Ekonomiska ramar 2019 (Johan Hult, 15.45 - 16.30)**
Förslag till beslut
9. **Verksamhetsmål 2019 utskottet för strategi (Henrik Göthberg, 16.30-16.45)**
Förslag till beslut
10. **Förändringar av organisationen inom verksamhetsområde service och utveckling**
Förslag till beslut
Organisationen förändras enligt följande:
Avdelning personal, ekonomi och kommunikation flyttas från Service & utveckling till att ligga direkt under kommunchefen.

Informationsärenden

1. Information om implementeringen av näringslivsstrategin (klaus Scucs, 14.00-14.15)
2. Personalfrågor (Helene Grapenson, 14.20-15.00)
3. VA-situationen i Grönklitt (Magnus Fridén, 15.00-15.20)
4. Finansiering av regionalt utvecklingsarbete från 2019.

Delgivningar

1. Information från Inlandsbanan
2. Styrelseprotokoll Dalabanans intressenter 2018-02-09
3. Protokoll styrelsemöte Inlandskommunernas ekonomiska förening 2018-04-06

Mikael Thalín
Ordförande

Camilla Staberg
Sekreterare